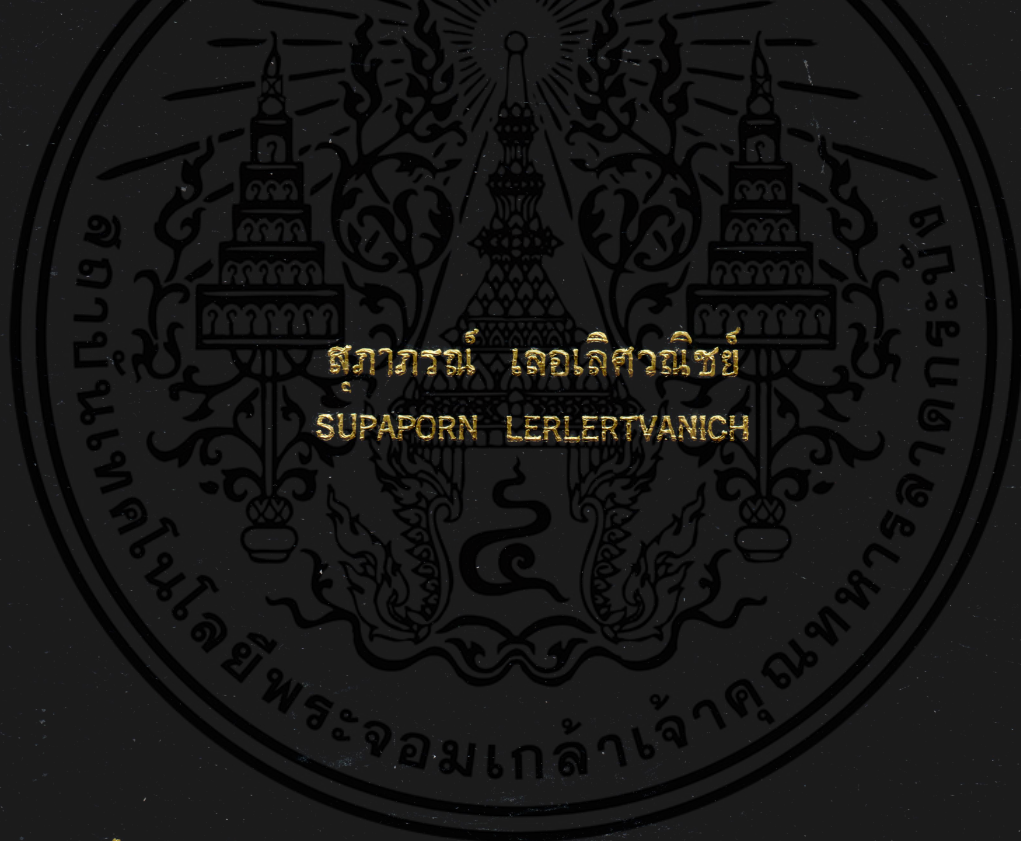

การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพาณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร

SELECTION OF SPECIALIZED FIELDS OF THE FIRST-YEAR STUDENTS
IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM
OF COMMERCIAL COLLEGES IN BANGKOK

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2542

ISBN 974-622-464-6

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

**การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา**

กรุงเทพมหานคร

**SELECTION OF SPECIALIZED FIELDS OF THE FIRST-YEAR STUDENTS
IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM
OF COMMERCIAL COLLEGES IN BANGKOK**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2542

ISBN 974 - 622 - 464 - 6

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 33336
วัน, เดือน, ปี..... 22 ก.ค. 2542

สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**SELECTION OF SPECIALIZED FIELDS OF THE FIRST-YEAR STUDENTS
IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM
OF COMMERCIAL COLLEGES IN BANGKOK**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL
ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

1999

ISBN 974 - 622 - 464 - 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 1999

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRBANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
SELECTION OF SPECIALIZED FIELDS OF THE FIRST-YEAR
STUDENTS IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM OF
COMMERCIAL COLLEGES IN BANGKOK

ชื่อนักศึกษา นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย

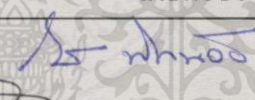
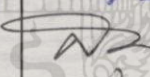
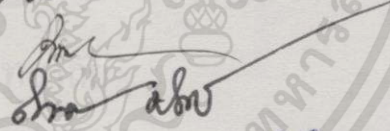

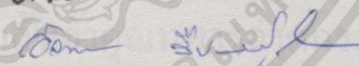
รหัสประจำตัว 39064107

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ไพรัตน์ พิคน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
อาจารย์ไพรัตน์	พิคน้อย	
ดร.ศิริพรรณ	ชุมนุม	
ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	
ดร.ณรงค์	พิมสาร	
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 19 พฤษภาคม 2542 เวลา 13.30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.มนต์ สังวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....17.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.....2542.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ

สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

นักศึกษา

นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์

รหัสประจำตัว

39064107

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิตสาขานิติศาสตร์

สาขาวิชา

การบริหารอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2542

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ พักน้อย

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร. ศิริพรรณ ชุมชุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาเหตุผลการเลือกจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาตัวอย่าง จำนวน 455 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุระหว่าง 15 ถึง 16 ปี ผลการเรียนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก อยู่ระหว่าง 2.00 ถึง 3.49 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวค่อนข้างต่ำ คือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 ถึง 15,000 บาท

สำหรับการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่ศึกษา พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 38 เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี รองลงมาร้อยละ 30 เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ร้อยละ 20 เลือกกลุ่มวิชาการขาย และมีเพียงร้อยละ 12 ที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาชีพใด ๆ ก็ตาม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับแรก ได้แก่ มีความสนใจ มีความชอบลักษณะงานอาชีพ และตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ เป็นอาชีพที่หางานทำง่าย มีรายได้สูงและลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ในขณะที่เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ และเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
I
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มวิชาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ และลำดับสุดท้ายคือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด และมีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น

สำหรับเหตุผลที่ไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการของนักเรียนที่ศึกษา พิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง พบว่า นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ และมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ วิชาชีพเลขานุการหางานทำยาก เป็นวิชาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ เป็นวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย วิชาชีพเลขานุการมีโอกาสหารายได้พิเศษระหว่างเรียนน้อย และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก บิดา มารดา ญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน และสถานศึกษาให้ความสนใจในกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น

Thesis Title	Selection of Specialized Fields of the First-Year Student in Vocational Certificate Program of Commercial Colleges in Bangkok
Student	Miss Supaporn Lerlertvanich
Student ID.	39064107
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	1999
Thesis Advisor	Mrs. Pairat Phaknoi
Thesis Co-advisor	Dr. Siripan Choomnoom

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the reasons of the first year students in certificate program in selection of specialized fields. Four factors which include self-knowledge career knowledge, economic condition knowledge, and social & environment knowledge were concentrated. The total of 455 students were included in the study.

Summarize of research

The majority of sample were female, and they were 15-16 years old with the average grade point of 2.00-3.49. The average income per month of their family were 5,000-15,000 bath.

For the reasons in selection of specialized fields, it was found that 38%, 30%, 20%, and 12% of them selected accounting, computer, sales, and secretary respectively.

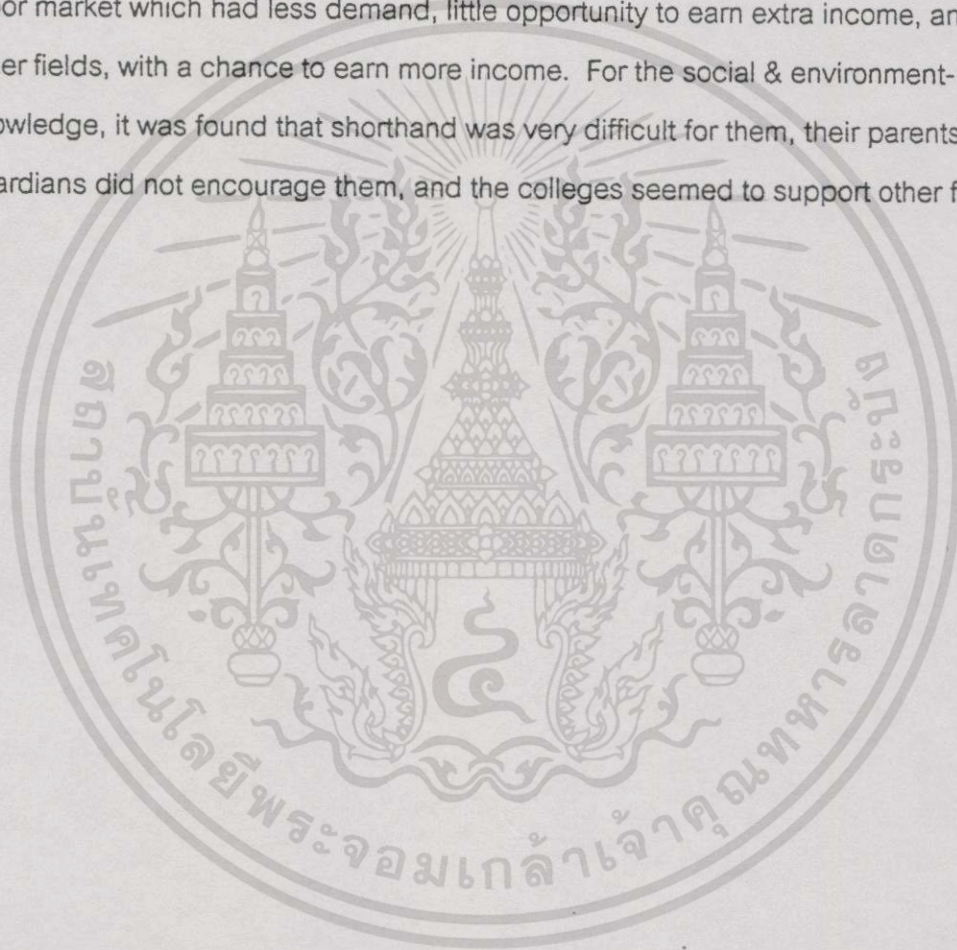
Self-knowledge which included the interests and intending to work in that field was the first reason. The second reason was career knowledge which included the easy of finding a job, ability in obtaining high income, and opportunity to learn modern technology. The third reason was economic knowledge which included the need to upgrade financial status of their family, the ability to find extra work for special income, and to find over-time job. The last reason was social & environment knowledge which

III

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

included the popularity of that fields and opportunity in furthering education in higher level.

For the reasons of students who did not select secretarial field, it was found that self-knowledge which comprised of interesting in other fields, having no aptitude in secretarial work, and a need to work in other fields was the first reason. Secondly, career-knowledge included the difficulty of them in finding a job, the need for foreign languages, proficiency and dependent . Thirdly, economic-knowledge comprised of labor market which had less demand, little opportunity to earn extra income, and taking other fields, with a chance to earn more income. For the social & environment-knowledge, it was found that shorthand was very difficult for them, their parents and guardians did not encourage them, and the colleges seemed to support other fields.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือของท่านอาจารย์
ไพรัตน์ พิทักษ์น้อย อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข
ข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ ดร.ศิริพรรณ ชุมชุม อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้
คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้และประสบการณ์
ต่าง ๆ จนผู้วิจัยสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.วราพรรณ น้อยศุภวรรณ ผู้อำนวยการสุเทพ เจนาคม
ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ อยุรยา ผู้ช่วยฯ พรรณี อิศรางกูร ณ อยุรยา และอาจารย์ฉลของโชค สมดี
ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ หัวหน้างานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และคณาจารย์
ทุกท่าน ในวิทยาลัยพณิชยการทั้ง 4 แห่ง ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา ครู
อาจารย์ ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือต่อผู้วิจัย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เสร็จสมบูรณ์

สุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	XIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	9
1.5 ขอบเขตพื้นที่.....	10
1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวทางการเลือกอาชีพ.....	14
2.1.1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	14
2.1.2 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	19
2.1.3 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ.....	24
2.1.4 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	26
2.2 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มวิชาการเลขานุการ.....	31
2.2.1 ความหมายของคำว่า “เลขานุการ”.....	31
2.2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของงานด้านเลขานุการ.....	33
2.2.3 ระดับและประเภทของเลขานุการ.....	34
2.2.4 บทบาทและหน้าที่ของเลขานุการ.....	36
2.2.5 คุณสมบัติและคุณลักษณะของเลขานุการ.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม.....	45
2.3.1 หลักการและจุดมุ่งหมาย.....	45
2.3.2 จุดประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาพาณิชยกรรม.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
3.1.1 ประชากร.....	49
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	50
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.2.1 การสร้างเครื่องมือ.....	51
3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	52
3.2.3 การพิจารณาความเชื่อมั่น.....	53
3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	55
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย.....	56
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพาณิชยกรรม ทั้งรายชื่อ เฉพาะด้าน และรวมทุกด้าน.....	59
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพาณิชยกรรม.....	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	97
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	103
5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	142
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	143

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	152
ประวัติผู้เขียน.....	175

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถิติการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2537 - 2539.....	3
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ 4 แห่ง กรุงเทพมหานคร.....	50
4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	57
4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	58
4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลการเรียน.....	59
4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ของผู้สนับสนุนการเรียน.....	59
4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก.....	59
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	60
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	61
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ.....	62
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม.....	63
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน.....	65
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	66
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ.....	68
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม.....	69
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน.....	71
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	72
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	73
4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ.....	74
4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม.....	75
4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน.....	77
4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการชาย ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	78
4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการชาย ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	79
4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการชาย ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการขาย ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม.....	81
4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาการขาย จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน.....	82
4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	83
4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	84
4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ.....	85
4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	86
4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน.....	88
4.31 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และคะแนนรวมของเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชา การเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	89
4.32 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และคะแนนรวมของเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชา การเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ.....	91
4.33 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และคะแนนรวมของเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชา การเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.34 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และคะแนนรวมของเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	95

สารบัญญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 แผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาพาณิชยกรรม.....48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการ **XIII** เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกอบอาชีพของมนุษย์ตามลักษณะสังคมในสมัยแรกนั้น เป็นอาชีพที่ช่วยให้ตนเองให้มีกินมีอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งสังคมอื่นใด ในสมัยต่อมาเป็นสังคมเกษตรกรรมมีอาชีพเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เป็นสำคัญ จนมาถึงในสมัยปัจจุบันเป็นลักษณะสังคมอุตสาหกรรมมีอาชีพเฉพาะอย่างทำเป็นล่ำเป็นสัน บ้างจัดเป็นธุรกิจแม่และเครือข่ายมีคนปฏิบัติงานเป็นร้อยเป็นพัน แหล่งอาชีพของประชาชนจึงประกอบด้วยนายจ้างและลูกจ้าง ในประเทศที่เจริญแล้วมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายตามความเจริญของประเทศ การประกอบอาชีพจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะซึ่งได้มาจากการศึกษา ดังที่ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวว่า "การศึกษาเป็นการพัฒนาทุกชีวิตทุกด้านในสังคม พร้อมทั้งจะช่วยยกระดับความสามารถของคน จึงถือว่าการศึกษาคือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมตัวคนสำหรับการประกอบอาชีพต่าง ๆ" (อ้างในสุธรรม บันประเสริฐ 2536 : 15)

ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการทำงานและประกอบอาชีพ คือ การให้การศึกษาดังที่กล่าวแล้วนั้น ก็เพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเองพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เพราะการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม เกียรติยศชื่อเสียง ความพึงพอใจและความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกมีค่าได้แสดงความสามารถในการพึ่งตนเองและสามารถทำประโยชน์ให้สังคมส่วนรวมได้ ดังคำกล่าวของ วารุณี อัสนีร์วัฒน์ (2512 : 1 - 2) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพจะทำให้ชีวิตของคนเราเปลี่ยนแปลงไป เมื่อบุคคลใดตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้ว บุคคลนั้นจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ระยะเวลาในการเรียนรู้และการฝึกฝนนั้นจะใช้เวลานานมากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับลักษณะของอาชีพแต่ละอาชีพ ถ้าบุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพผิดหรือพลาดพลั้งไป ย่อมจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองในด้านเวลาและกำลังทรัพย์ รวมทั้งเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติด้วย

การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างฉลาดนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง รู้จักโลกของงาน รู้ข้อเท็จจริงของงานอาชีพ และประเภทของอาชีพต่าง ๆ

(สวัสดี สุวรรณอักษร. 2515 : 81 - 88) ซึ่งสอดคล้องกับคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2519 : 5) กล่าวว่า "รากฐานสำคัญที่จะช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างฉลาดนั้นก็คือ การเรียนรู้ข้อมูล รายละเอียดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพอย่างลึกซึ้ง" นอกจากนี้ แคมพ์ (อ้างในม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 68) ได้สรุปหลักการสำคัญของการเลือกอาชีพไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะเหมาะกับอาชีพหนึ่ง หรือสอง หรือสามประเภทเท่านั้น ไม่ได้เหมาะกับอาชีพทุกอาชีพ และการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษา และบุคคลแต่ละคนควรจะได้วางโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของโครงการเลือกอาชีพจะช่วยให้บุคคลนั้น ๆ ได้เลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเองตลอดทั้งประสบการณ์ก้าวหน้าในอาชีพ

โดยปกตินักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จะมีอายุระหว่าง 15 - 17 ปี โดยประมาณ จากทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super (อ้างในม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97) กล่าวว่า ในช่วงอายุ 15 - 17 ปี เป็นช่วงที่เด็กจะอยู่ในระยะพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพแล้ว โดยจะพิจารณาเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และโอกาสในการได้งานทำ ซึ่งสอดคล้องกับ Ginzberg (อ้างในม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97) ที่กล่าวว่า ช่วงอายุตั้งแต่ 11 - 17 ปี จะเป็นระยะทดลองบทบาท โดยจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมและในบางครั้งก็จะพิจารณาจากลักษณะอาชีพ

การจัดการศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรมได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานด้านพาณิชยกรรม ในชั้นปีที่ 1 ของหลักสูตร เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางให้แก่นักเรียน ในการพิจารณาดัดสินใจได้ว่าตนเองนั้นมีความเหมาะสมในกลุ่มวิชาชีพประเภทใดในสาขาพาณิชยกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ประกอบด้วย กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย กลุ่มวิชาการเลขานุการ และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ดังนั้น นักเรียนจะต้องพิจารณาดัดสินใจให้ละเอียดรอบคอบในการเลือกกลุ่มวิชาชีพที่ต้องการศึกษา เพื่อจะได้เรียนวิชาต่าง ๆ และเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม และออกไปประกอบอาชีพตามลักษณะงานในกลุ่มวิชาชีพตามที่มุ่งหวังต่อไปในอนาคต

จากผลการวิจัยของผู้วิจัยหลายท่าน พบว่านักเรียนให้ความสนใจในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นลำดับ 1 หรือ ลำดับที่ 2 ดังที่ นาวิณ รุ่งรส (2514 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่เลือกเรียนต่อสายอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม เลือกเรียนวิชาการเลขานุการเป็นลำดับแรก และชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักเรียนส่วนมากต้องการศึกษาในประเภทวิชาพาณิชยกรรม และเลือกกลุ่มวิชาการบัญชีเป็นลำดับที่ 1 กลุ่มวิชาการเลขานุการ เป็นลำดับที่ 2 และกลุ่มวิชาการขายเป็นลำดับที่ 3 ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า จากผลการวิจัยการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม นักเรียนหญิงสนใจเลือกเรียนในกลุ่มวิชาการบัญชี เป็นลำดับที่ 1 และกลุ่มวิชาการเลขานุการ เป็นลำดับที่ 2

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังมีความสนใจเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นลำดับที่ 1 หรือลำดับที่ 2 แต่จากข้อมูลในปัจจุบันของวิทยาลัยพาณิชยกรรมทั้ง 4 แห่ง พบว่าเมื่อนักเรียนได้เข้ามาศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แล้ว นักเรียนเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นลำดับที่ 4 หรือลำดับสุดท้ายและมีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้จำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการในแต่ละปีลดลงเรื่อยมา ดังข้อมูลในตารางที่ 1.1 ดังนี้

ตารางที่ 1.1 สถิติการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2537 - 2539

สถานศึกษา	ปีการศึกษา 2537				ปีการศึกษา 2538				ปีการศึกษา 2539			
	กบ.	กช.	กส.	คพ.	กบ.	กช.	กส.	คพ.	กบ.	กช.	กส.	คพ.
วิทยาลัยพาณิชยกรรมสุพรรณบุรี	609	391	81	-	639	366	25	-	598	277	58	165
วิทยาลัยพาณิชยกรรมเขตพน	627	424	135	-	692	388	118	-	818	488	85	-
วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา	516	474	115	-	521	418	110	89	499	481	82	91
วิทยาลัยพาณิชยกรรมอินทราชัย	จำนวนนักเรียนรวม				จำนวนนักเรียนรวม				296	195	71	-
	542 คน**				577 คน**							

*ที่มางานทะเบียน วิทยาลัยพาณิชยกรรมสุพรรณบุรี, วิทยาลัยพาณิชยกรรมเขตพน
วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา และวิทยาลัยพาณิชยกรรมอินทราชัย

หมายเหตุ กบ. หมายถึง กลุ่มวิชาการบัญชี กช. หมายถึง กลุ่มวิชาการขาย
กส. หมายถึง กลุ่มวิชาการเลขานุการ คพ. หมายถึง กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- หมายถึง สถานศึกษายังไม่เปิดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพ
** หมายถึง สถานศึกษายังไม่ได้แยกจำนวนนักเรียนออกเป็นกลุ่มวิชาชีพ

จากการที่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการ เลขานุการลดน้อยลง สถานศึกษาบางแห่งก็ได้มีได้นิ่งนอนใจได้หาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังที่วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ได้กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การเลือกแผนการเรียน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ขึ้นใหม่ โดยพิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมและรายวิชาเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. กลุ่มวิชาการบัญชี นักเรียนจะต้องได้คะแนนผลการเรียนวิชาบัญชี 1 ไม่ต่ำกว่า 2 และคะแนนเฉลี่ยประจำภาคเรียนที่ 1/2540 ในระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 3.00
2. กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ นักเรียนจะต้องได้คะแนนผลการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 2 วิชาพิมพ์ดีดไทยเบื้องต้นไม่ต่ำกว่า 2 และคะแนนเฉลี่ยประจำภาคเรียนที่ 1/2540 ในระดับชั้น ปวช. 1 ไม่ต่ำกว่า 2.75
3. กลุ่มวิชาการขาย นักเรียนจะต้องได้คะแนนผลการเรียนวิชาการขายไม่ต่ำกว่า 2
4. กลุ่มวิชาการเลขานุการ นักเรียนจะต้องได้คะแนนผลการเรียนวิชาพิมพ์ดีดไทยเบื้องต้น และวิชาภาษาไทยไม่ต่ำกว่า 2

การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติ ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่มีคะแนนต่ำกว่า 2.75 จะมีโอกาสเลือกศึกษาได้เฉพาะในกลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาการเลขานุการเท่านั้น และจากการรวบรวมแบบสอบถาม ของนักเรียนที่กรอกข้อมูลเพื่อเลือกกลุ่มวิชาชีพส่งงานแนะแนว วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่รวบรวมข้อมูลได้มีจำนวนนักเรียนระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1 ทั้งสิ้น 1,319 คน เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี จำนวน 548 คน เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 370 คน เลือกกลุ่มวิชาการขาย จำนวน 214 คน เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำนวน 92 คน และมีนักเรียนที่ไม่มาเลือกกลุ่มวิชา จำนวน 95 คน (ข้อมูลจากงานแนะแนว วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี) ซึ่งจะเห็นได้ว่าถึงแม้จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกแผนการเรียนขึ้น จำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการก็มีได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเท่าที่ควร นักเรียนส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุดยังคงเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการบัญชี จำนวนรองลงมาเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์และกลุ่มวิชาการขาย ส่วนกลุ่มวิชาการเลขานุการมีจำนวนนักเรียนเลือกน้อยที่สุด คิดเป็นสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนแล้วเท่ากับ 6 : 3 : 2 : 1

การที่นักเรียนมีความสนใจเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ ทั้ง ๆ ที่เป็นกลุ่มวิชาชีพใหม่ที่สถานศึกษาเปิดสอนนั้น ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุเกี่ยวเนื่องมาจากสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคสังคมสารสนเทศ ยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในทุกสังคม ดังนั้นความสนใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนจึงเปลี่ยนไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยสิทธิ์ ไกรคุณาคัย (2532: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"หากสถานศึกษาเปิดสอนหลักสูตรวิชาที่มีความจำเป็นในอนาคตเพิ่มขึ้น ความสนใจในอาชีพอาจเปลี่ยนแปลงได้"

นอกจากนี้หากพิจารณาจะพบว่า นักเรียนที่มีคะแนนผลการเรียนรวมต่ำกว่า 2.75 และมีโอกาสเลือกศึกษาได้ 2 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาการเลขานุการนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ในจำนวนที่มากกว่า ก็ยังคงเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการขายแทนการเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ารายวิชาที่ทำการสอนบางวิชาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ นักเรียนมีความคิดว่ายากและไม่มีความจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบัน จึงส่งผลให้นักเรียนหันไปเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการขายแทน ทั้ง ๆ สภาพความเป็นจริงของสังคม บทบาท และหน้าที่ของเลขานุการจะมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับสำนักงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของราชการ องค์กร รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานธุรกิจเอกชน ดังที่อุษณีย์ ตูลาบดี (2536 : คำนำ) กล่าวว่า "ในสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบันผู้บริหารระดับต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีผู้ช่วยในการจัดและดำเนินงานที่อยู่ภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปด้วยดีและผู้ช่วยที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานการบริหารของผู้บริหารให้ดำเนินไปตามแผน และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ เลขานุการ" แต่สภาพที่สถานศึกษากำลังประสบอยู่ขณะนี้ มีลักษณะที่ขัดแย้งกับสภาพของสังคม เนื่องจากนักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในโลกของงานอาชีพด้านเลขานุการ ทำให้มองไม่เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และประการสำคัญก็คือสถานศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่เรียนด้านเลขานุการมีน้อย

ดังนั้น การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาหาเหตุผลในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มวิชา และเหตุผลการไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการแนะแนวอาชีพ และการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่นักเรียนในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตลอดจนนำมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การปฏิบัติงานในกลุ่มวิชาเลขานุการที่มีความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาในอันที่จะผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพต่อไป

วิธีการหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ การวิจัยการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนเป็นการเลือกที่ผู้เรียน มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่จะยึดเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต ดังนั้นเพื่อให้การเลือกศึกษาใน กลุ่มวิชาชีพของนักเรียน สอดคล้องกับเป้าหมายของการประกอบอาชีพที่ผู้เรียนต้องการในอนาคต นักเรียนจึงต้องมีหลักหรือแนวทางในการพิจารณาเลือกกลุ่มวิชาชีพ เป็นเครื่องมือในการพิจารณา ตัดสินใจ

แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางหลักในการวางกรอบการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดตาม ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (Super's Theory of Vocational Development) ทฤษฎี การเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพของ Crites (Crites's Theory) และทฤษฎีวิเคราะห์ ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (Williamson's Traits and Factors Theory)

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super

ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Super (Super, 1973 : 131-168) กล่าวว่า บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้น การเลือกงานอาชีพจึง ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะอาชีพแต่ละประเภทต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพที่ต่างกันไปในแต่ละอาชีพ นอกจากนี้สถานภาพทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา ความสามารถด้านสติปัญญาและลักษณะบุคลิกภาพของ บุคคล รวมทั้งโอกาสที่บุคคลมีอยู่เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนอาชีพของบุคคล ซึ่งใน การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงอายุของบุคคล และเป็นกระบวนการแสดงออก ของความคิดรวบยอดของตนเอง ผสมกับการตัดสินใจเลือกอาชีพตามภาพพจน์ที่ตนเองได้ ประเมินไว้ โดยมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ คือ ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ และค่านิยมของแต่ละบุคคล

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Crites

ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพของ Crites (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 22-25) กล่าวไว้ว่า บุคคลเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ อาชีพที่ให้เลือกมีอย่างน้อย 2 อาชีพ และจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เลือก การเลือกอาชีพหมายถึงบุคคลแสดงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น และเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ละคนจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกันและตัดสินใจตามความชอบ ความปรารถนา ความมุ่งหวัง ความสนใจในอาชีพนั้น การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรสิ่งเร้า ได้แก่ ระดับชั้นทางสังคม เชื้อชาติ วัฒนธรรม พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ครอบครัว โรงเรียน กับตัวแปรสนอง (Response Variables) ได้แก่ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ อุดมในทัศน หรืออุดมโนคติ ค่านิยมและเป้าหมายชีวิต

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพของ Crites ที่กล่าวข้างต้นจะพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพประกอบด้วย ตัวแปรภายใน ได้แก่ ความสามารถทางการเรียน ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และเป้าหมายชีวิต และตัวแปรภายนอก ได้แก่ ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน วัฒนธรรม เชื้อชาติ และค่านิยมของสังคม ต่ออาชีพนั้น ๆ นอกจากนี้บุคคลจะเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ ดังนั้น การที่นักเรียนเลือกเรียนสาขาอาชีพในวิชาชีพ หมายถึง เขามีความต้องการที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

3. ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 19-20) มีความเชื่อว่าอาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาวิเคราะห์อย่างดี ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ สติปัญญาและความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการ บุคลิกภาพ และในการเลือกอาชีพของบุคคลแต่ละคน จะเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาลักษณะของตนเอง พร้อมกับพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่จะใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพ ซึ่งการวิเคราะห์ลักษณะตนเอง คือ การที่บุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เช่น ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว และการวิเคราะห์อาชีพ คือ การที่บุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ

จากแนวคิด ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใด ๆ ก็ตาม จะต้องพิจารณาถึง ตัวแปรภายใน ซึ่งได้แก่ สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และเป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคต ประกอบการพิจารณาตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ครอบครัว เพื่อน วัฒนธรรม เชื้อชาติ โรงเรียน และค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงาน

ดังนั้น ในการวิจัยการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ประมวลจากทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพมาใช้เป็นแนวทางหลักในการวิจัย ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็นองค์ประกอบ 4 ด้านดังนี้ คือ

องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม
<ul style="list-style-type: none"> - สติปัญญาและความสามารถ - ความถนัด - ความสนใจ - บุคลิกภาพ - เป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคต 	<ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของงานอาชีพ - โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ - รายได้และความมั่นคง 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานภาพและรายได้ของผู้ปกครองหรือผู้สนับสนุนการเรียน - ความต้องการของตลาดแรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตร การเรียน การสอน การแนะแนว การศึกษาและอาชีพ - ค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ - บุคคลรอบข้าง ได้แก่ ความมุ่งหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองญาติพี่น้อง เพื่อน ครู อาจารย์ และผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เหตุผลการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ และเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 3,751 คน ประกอบด้วย

1) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	จำนวน 1,103 คน
2) วิทยาลัยพณิชยการเขตพูน	จำนวน 1,053 คน
3) วิทยาลัยพณิชยการบางนา	จำนวน 1,099 คน
4) วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	จำนวน 496 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 455 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ R. V. Krejcie and R.W. Morgan (1970 : 608) โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 15% เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย

1.4.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

การศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง
2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ
4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

1.5 ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสถานศึกษา 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ จึงได้นิยาม คำศัพท์ ดังนี้ คือ

1. สาขาพณิชยการ หมายถึง วิชาชีพทางด้านธุรกิจที่เปิดสอนในวิทยาลัยพณิชยการ ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย กลุ่มวิชาการเลขานุการ และกลุ่มวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
2. กลุ่มวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย กลุ่มวิชาการเลขานุการ และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ที่วิทยาลัยพณิชยการทั้ง 4 แห่ง กำหนดให้นักเรียนเลือก กลุ่มวิชาชีพ
3. การเลือกกลุ่มวิชาชีพ หมายถึง การเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งในสาขา พณิชยการ คือ กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย กลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์
4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ประเภทวิชาพณิชยกรรม วิทยาลัยพณิชยการ โดยมีระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร 3 ปี
5. วิทยาลัยพณิชยการ หมายถึง วิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพณิชยกรรม ประกอบด้วย วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย
6. องค์ประกอบในการเลือกอาชีพ หมายถึง ข้อมูลที่นักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 1 ใช้เป็นเหตุผลในการพิจารณาเลือกกลุ่มวิชาชีพในสาขาพณิชยการ ประกอบด้วย

6.1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง หมายถึง คุณสมบัติต่าง ๆ และคุณลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน ได้แก่

- สติปัญญาและความสามารถ หมายถึง ระดับการเรียนรู้ของ นักเรียนที่มีความเฉลียวฉลาด เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง หรือการเรียนรู้ ช้า และรวมถึงระดับผลการเรียน เกเรดเฉลี่ย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ความถนัด หมายถึง ความสามารถเฉพาะที่นักเรียนสามารถ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความสนใจ หมายถึง อาการที่แสดงออกของนักเรียนต่อกิจกรรมที่แสดงถึงความชอบต่อสิ่งนั้น
- บุคลิกภาพ หมายถึง รูปร่าง ลักษณะทางกาย กิริยาท่าทางวาจา และอุปนิสัย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคน มองเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก
- เป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคต หมายถึง สิ่งที่นักเรียนคาดหวังจากการตัดสินใจเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพในสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

6.2 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพทั้ง 4 ประเภท คือ งานด้านเลขานุการ งานด้านการบัญชี งานด้านคอมพิวเตอร์ งานด้านการขาย ได้แก่

- ลักษณะของงานอาชีพ หมายถึง รูปแบบของการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน
- โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ หมายถึง ความคาดหวังของนักเรียนต่อการตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเห็นว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพ จะมีโอกาสได้เลื่อนเงินเดือน และได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น
- รายได้และความมั่นคง หมายถึง การได้รับเงินเดือนเป็นค่าตอบแทนในระดับที่สูง และมีความมั่นใจในเสถียรภาพของงานและหน่วยงานที่จะประกอบอาชีพ

6.3 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ หมายถึง การรับรู้ถึงสภาพเกี่ยวกับเศรษฐกิจและรายได้ภายในครอบครัว เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อันมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- รายได้ของผู้ปกครอง หรือ ผู้สนับสนุนการเรียน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับเป็นประจำเดือน และรวมถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละเดือนของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ มีมากน้อยเพียงใด
- ความต้องการของตลาดแรงงาน หมายถึง ภาวะการขาดแคลนแรงงานในกลุ่มวิชาชีพที่หน่วยงาน องค์การธุรกิจต่าง ๆ มีความต้องการในขณะนั้น

6.4 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา และการได้รับการยอมรับของบุคคลในสังคมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่

- สถานศึกษา หมายถึง ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร รายวิชาที่ทำการเรียนการสอน การได้รับความรู้ในสาขาวิชาชีพจากการแนะนำในสถานศึกษา และการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพขณะที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะวิธีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บุคคลรอบข้าง หมายถึง บุคคลที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ

- ค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ หมายถึง การเลือกคุณลักษณะทางอาชีพที่ตนชอบและพอใจ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ วิทยาลัยพณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ไว้ตามลำดับดังนี้

2.1 แนวทางการเลือกอาชีพ

- องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง
- องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
- องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ
- องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.2 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มวิชาการเลขานุการ

- ความหมายของเลขานุการ
- ความสำคัญและความจำเป็นของงานเลขานุการ
- ระดับและประเภทของเลขานุการ
- บทบาทและหน้าที่ของเลขานุการ
- คุณสมบัติและคุณลักษณะของเลขานุการ

2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- จุดประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพณิชยการ

ก) จุดมุ่งหมายหลักสูตร ปวช. สาขาวิชาพณิชยการ

ข) โครงสร้างหลักสูตร ปวช. สาขาวิชาพณิชยการ

ค) จุดมุ่งหมายหลักสูตร ปวช. กลุ่มวิชาการเลขานุการ

2.1 แนวทางการเลือกอาชีพ

การที่บุคคลแต่ละคนจะตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิต เพราะหากบุคคลสามารถเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมกับคุณลักษณะของตนเองแล้ว ย่อมส่งผลถึงความสำเร็จของหน้าที่การงานในอนาคต ดังนั้น การที่บุคคลจะเลือกศึกษาต่อในกลุ่มวิชาชีพใด ๆ จำเป็นจะต้องพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ เพราะการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในกลุ่มวิชาชีพใดนั้น จะเป็นการเตรียมตัวบุคคลเพื่อเข้าสู่อาชีพตามที่มุ่งหวัง ซึ่งมีนักวิชาการด้านจิตวิทยาแนะและนักแนะแนวอาชีพหลายท่าน ได้เสนอทฤษฎีหลักการและแนวทางเลือกอาชีพ เป็นหลักประกอบการตัดสินใจไว้ดังนี้

2.1.1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

Donald E. Super (อ้างในเพ็ญศรี จินตาคักดี. 2535 : 28-31) ได้ค้นคว้าศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ และกล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางอาชีพ แบ่งออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งในขั้นที่ 2 เป็นขั้นสำรวจตนเองและอาชีพ (Exploration Stage) บุคคลจะมีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี จะเป็นขั้นการสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงาน และจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงอายุ 15 - 17 ปี จะเป็นระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอน โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสในการได้งานทำ

นอกจากนี้ Super (อ้างในवलลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 63-69) ได้เสนอพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพว่า บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกงานอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และบุคคลทุกคนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะทำงานในอาชีพใดอาชีพหนึ่งเสมอ และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคลอีกด้านหนึ่งก็คือ ความสามารถทางด้านสติปัญญา และลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคล

Eli Ginzberg (อ้างในเพ็ญศรี จินตาคักดี. 2535 : 25-28) ได้ศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพและแบ่งขั้นพัฒนาการทางอาชีพออกเป็น 3 ระยะ โดยในระยะที่ 2 คือระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ตัดสินใจแน่นอนหรือระยะทดลองบทบาท (Period of Tentative Choice) เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 - 17 ปี ในระยะนี้ เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง โดยจะนำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ นอกจากนี้ Ginzberg (อ้างในสุวรรณ จงประเสริฐพร. 2540 : 13-14) มีความเห็นว่า พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการ ซึ่งในที่สุดจะมีการเลือกงานอาชีพขึ้น การเลือกอาชีพดังกล่าวเป็นกระบวนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาที่ต่อเนื่องกัน ต้องใช้เวลานานและไม่ย้อนกลับ โดยเชื่อมโยงแต่ละวัยของบุคคล ผสมผสานความต้องการ ความสนใจ ความสามารถของบุคคลและโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

ส่วน John O. Crites (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 22-25) ได้เสนอทฤษฎีการเลือกอาชีพที่มีแนวคิดว่าการเลือกอาชีพของบุคคลจะนิยมเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพบุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้ โดยแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ คือ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า "ทุกคนควรทำงาน" นอกจากนี้บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ซึ่งลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพที่ Crites กล่าวไว้คือ การเลือกอาชีพเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบมิใช่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน และในการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรสิ่งเร้าและตัวแปรสนอง ซึ่งตัวแปรสนอง (Response Variables) ได้แก่ ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ความสนใจ บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ ประโยชน์ในการเลี้ยง ค่านิยม และเป้าหมายชีวิต

Williamson (อ้างในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 66-67) ผู้คิดค้นทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ มีความเชื่อว่า "อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยวิเคราะห์อย่างดี" ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิดของจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ ที่กล่าวว่า "แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด เชาวปัญญา ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการและบุคลิกภาพ" สำหรับการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของตนเองประกอบการพิจารณาลักษณะของอาชีพ นอกจากนี้ Williamson ยังเห็นว่าแต่ละบุคคลต่างประกอบด้วยแบบแผนของความสามารถ ศักยภาพ หรือลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลจะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่าง que บุคคลนั้นต้องการ และนอกจากนี้บุคคลแต่ละคนจะต้องรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อจะได้ใช้ลักษณะและองค์ประกอบดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พาร์สัน (อ้างในวัชร ทรัพย์มี. ม.ป.ป. : 15-38) มีหลักในการเลือกอาชีพสอดคล้องกับแนวความคิดของ Williamson ว่า "บุคคลจะใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ตนเองและการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งการวิเคราะห์ตนเองนั้นบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเองในด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และบุคลิกภาพ"

Robert Hoppock นักแนะแนวอาชีพที่มีชื่อเสียง (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 20-21) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพ ด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเองและช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพที่เขาจะเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

J. L. Holland (อ้างในวอลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 47-48) ผู้คิดค้นทฤษฎีการเลือกอาชีพอีกท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า "บุคลิกของบุคคลจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของเขา" กล่าวคือมนุษย์ใช้อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกทางบุคลิกภาพของเขา ถ้าเขาเลือกอาชีพโดยอมแสดงว่าบุคลิกภาพของเขาออกมาในทิศทางนั้นเช่นกัน บุคคลที่เลือกประกอบอาชีพคล้ายกันมักจะมีลักษณะทางบุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพทางอาชีพขึ้นในอาชีพแต่ละอาชีพโดยปริยายและถ้าหากบุคคลเลือกอาชีพได้ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของเขาก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานอาชีพนั้น ๆ

ซึ่ง Holland (อ้างในดาว สมศรีโหม่ง. 2540 : 23-25) ได้จัดกลุ่มอาชีพตามบุคลิกภาพของบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

- 1) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทช่างฝีมือ (Realistic)
- 2) บุคคลมีบุคลิกภาพประเภทวิทยาศาสตร์ (Investigative)
- 3) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม (Artistic)
- 4) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานบริการ การศึกษาและสังคม (Social)
- 5) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานค้าขาย (Enterprising)
- 6) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional)

วชิรญา บัวศรี (2519 : 19) กล่าวว่า ก่อนที่จะตัดสินใจว่าตนเหมาะสมกับงานประเภทใดนั้น ควรจะได้พิจารณาถึงปัจจัยสำคัญ ๆ เกี่ยวกับตนเอง คือ

1. มีความสนใจ ชอบอะไรเป็นพิเศษ
2. มีความสามารถทางด้านใดแคไหน ทั้งด้านสติปัญญาสุขภาพร่างกาย
3. มีค่านิยมในการทำงานและดำรงชีวิตอย่างไร
4. ความสำเร็จในการทำงานนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องสำรวจและพัฒนาตนเองให้

เหมาะสมกับการทำงานอยู่เสมอ

สำหรับ วชิรี ทรัพย์มี (2523 : 4) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคลในด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ความสนใจ ความล้มเหลวหรือผลในการเรียน

ส่วน พรรณี เกษกมล (2531 : 25-31) กล่าวว่า การรู้จักตนเองก่อนการเลือกอาชีพนั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับภูมิหลัง ความชอบส่วนตัว ลักษณะของบุคลิกภาพ และมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านใดบ้าง มีความถนัดด้านใดบ้าง

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 68) ได้เสนอแนวทางในการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานของผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย" ซึ่งสรุปว่าการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ซึ่งปัจจัยด้านหนึ่งคือบุคคลต้องเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพต้องเข้าใจว่าตนเองสนใจอาชีพอะไรบ้าง มีความถนัดในการทำงานอาชีพอะไร มีค่านิยมในอาชีพอย่างไร และบุคคลต้องมีความสามารถที่จะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

ส่วน สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อไว้ใน การตัดสินใจศึกษาต่อควรพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านตัวเอง ที่ผู้เลือกเรียนควรได้ทำการสำรวจตนเองดังนี้

1. ความสนใจ โดยสำรวจตนเองว่ามีนิสัยอย่างไร? เอาใจใส่เรื่องอะไร? สนใจกิจกรรมเรื่องงานอะไร? และหากจะฝึกให้สนใจกับกิจกรรมหรืองานที่จะเลือกจะได้หรือไม่
2. ความถนัด สำรวจตนเองว่ามีความสามารถพิเศษ หรือความถนัดทางใด ถ้าจะเลือกในวิชาไม่ถนัด จะฝึกให้ถนัดได้หรือไม่
3. สถิติปัญญา สำรวจตนเองว่ามีสติปัญญาอยู่ในระดับใด เหมาะสมที่จะเรียนในวิชาที่เลือกเรียนหรือไม่
4. บุคลิกภาพ สำรวจตนเองว่ามีบุคลิกภาพอย่างไร เพราะแต่ละอาชีพ ต้องการผู้ที่มีบุคลิกภาพต่างกัน

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2532 : 8) ได้ให้แนวคิดในการเลือกศึกษาต่อไว้คล้ายคลึงกันว่า "การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ต้องคำนึง คือ ต้องรู้จักตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัย สถิติปัญญา สุขภาพ ลักษณะทางกาย เป้าหมายในชีวิต"

และยังสอดคล้องกับ บังอร เปี่ยมรอด (2529 : 39-42) ที่ได้ให้แนวทางในการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ไว้ว่า "นักเรียนจะต้องรู้จักตนเอง รู้ทุกด้านว่าตนมีนิสัยอย่างไร? ชอบและสนใจอะไร? มีความถนัดด้านใด? ระดับสติปัญญาเช่นไร?"

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2532 : 5) ได้เสนอแนวคิดไว้ในหนังสือศิลปของการสมัครงานไว้ว่า "บุคคลจะต้องเข้าสู่อาชีพอย่างมีแผน โดยต้องทำความรู้จักตนเองในความหมายของการเลือกอาชีพคือ ต้องทราบว่าคุณมีความต้องการอะไรในชีวิต มีความสามารถอย่างไร สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการเลือกงานทั้งสิ้น"

จากนักทฤษฎีอาชีพ นักแนะแนวอาชีพ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของบุคคลดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น ยังมีผู้ทำการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่าน ที่ได้ทำการวิจัยและได้สรุปผลข้อมูลที่พบสอดคล้องกันดังนี้ คือ

ลัดดาวัลย์ ไคว้ตระกูล (2528 : 49-50) ได้ทำการวิจัยการศึกษาขององค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดลำปาง พบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผนการเรียนวิชาชีพนั้น นักเรียนให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านส่วนตัวเป็นอันดับ 1 ซึ่งหมายความว่า ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เป็นสาเหตุสำคัญต่อการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ

โรจนา สุขพันธ์โพธาราม (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนอาชีพของนิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ต้องการที่จะประกอบอาชีพทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา และต้องการประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาที่ตนศึกษามา สรุปได้ว่านิสิตเลือกแผนการเรียนที่เอื้อประโยชน์ต่ออาชีพที่ตนต้องการพัฒนาบุคลิกภาพกับอาชีพที่ตนปรารถนา มีการสำรวจตนเอง โดยการทำแบบทดสอบทางสติปัญญา ความสนใจ บุคลิกภาพต่าง ๆ เป็นต้น

สุนันท์ ประถมวาลย์ (2530 : 142) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความสนใจในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนส่วนมากเลือกอาชีพโดยยึดตนเองเป็นหลักใหญ่ โดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจอาชีพ และเห็นว่าเหมาะสมกับสติปัญญา และความสามารถของตนเองมากที่สุด

อรอนงค์ ลาภภูวนารถ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโดยการวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ พบว่านักศึกษาล้วนมีเป้าหมายทางอาชีพที่ชัดเจน มีความปรารถนาที่ต้องการประกอบอาชีพตรงกับสาขาที่ได้ศึกษามาในหมวดวิชาชีพ และวิชาการ

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : บทคัดย่อ, 210) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2531 พบว่า นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองเป็นลำดับแรก และในการเลือกวิชาชีพนักเรียนใช้ความถนัด ความสนใจของตนเอง เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับประเภทวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาในปัจจุบันและอนาคต

ทัศนาศา ธงขลลา (2535 : 48-49) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรมของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ได้สรุปแนวทางการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในด้านการรู้จักตนเองว่า จะต้องมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคต และบุคลิกลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ สุขภาพ

ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 54-55) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวว่า หลักการเลือกอาชีพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและไม่สามารถตัดสินใจได้ง่าย ต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และควรเลือกอาชีพตามความรู้สึกรับชอบ และความสนใจและมีความถนัดในอาชีพนั้น ๆ นอกจากนี้จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนมากตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพโดยการตัดสินใจด้วยตนเอง และพิจารณาถึงความถนัด ความสนใจ เหตุผลส่วนตัวว่ามีความถนัดและสนใจในประเภทวิชาชีพที่เลือก

Garrison (1956 : 415-423) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลออกเป็น 3 ประเภท และ 1 ใน 3 ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านส่วนตัวนักเรียน ได้แก่ เพศ สถิติปัญญา ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อนในวัยเดียวกัน และทัศนคติของเด็กที่มีต่ออาชีพนั้น ๆ

Murdoch (1964 : 2531) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา ผลปรากฏว่าในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยส่วนมากได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เป็นความสนใจ ความสามารถของตนเอง และประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นสำคัญ

Eaddy (1969 : 2959) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรม ในรัฐหลุยเซียน่า ในปี 1965 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 741 คน ผลการศึกษาพบว่า การเลือกอาชีพของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ ความสามารถ และค่าตอบแทน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งได้แก่ การรู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความชอบ สถิติปัญญา ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ และเป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคตนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนบรรลุเป้าหมาย และส่งผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคตตามที่ตนเองคาดหวัง

2.1.2 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ

ในด้านองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 13) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางอาชีพว่า "การรู้จักตนเองแม้จะจำเป็นในการวางแผนอาชีพจริงอยู่ แต่ถ้าไม่มีข้อมูลทางด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้ว การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ดังนั้นข้อมูลด้านอาชีพ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต"

ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2515 : 81-88) ที่กล่าวไว้ว่า "การที่บุคคลจะเลือกอาชีพโดยอย่างฉลาดนั้น บุคคลจำเป็นจะต้องมีความรู้หลายประการ คือ รู้จักตนเอง รู้เกี่ยวกับโลกของงาน รู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของงานอาชีพ และรู้เรื่องประเภทของงานอาชีพ"

ส่วน สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 6) กล่าวถึงแนวทางในการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานของผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย" ว่านอกจากบุคคลจะต้องเข้าใจตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถแล้ว บุคคลจะต้องเข้าใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอีกด้วย คือ ต้องรู้จักลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมของงาน ความก้าวหน้าในงานอาชีพนั้น ๆ"

และทัศนาศ สงขลาค (2535 : 48-49) ได้สรุปแนวทางในการเลือกศึกษาต่อไว้ 4 ประการ และประการหนึ่งก็คือ นักเรียนจะต้องมีความรู้ในข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพที่ตนจะศึกษาต่อในด้านลักษณะของงานอาชีพ ความก้าวหน้าในงานอาชีพ ตลอดจนภาวะของตลาดแรงงาน

สำหรับ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกจากองค์ประกอบด้านตัวเองและด้านตลาดอาชีพ คือ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม โดยนักเรียนจะต้องพิจารณาด้านอาชีพ และจะต้องเข้าใจประเภทและลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพ รายได้ เงินเดือน สวัสดิการ ผลตอบแทนอื่น ๆ และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 19) ยังได้กล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากลักษณะของอาชีพ ซึ่งการวิเคราะห์อาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ ประกอบการพิจารณาวิเคราะห์ลักษณะของตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกอาชีพ

สำหรับ Robert Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 20-21) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ข้อเสนอแนะทางอาชีพจะมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่าง ๆ ที่จะสนองความต้องการของตนเอง และการที่บุคคลจะสามารถคาดคะเนอาชีพที่จะเลือก สนองความต้องการของตนเองได้ดีเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสามารถที่จะพินิจวิเคราะห์นั่นเอง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R. H. Schaffer (อ้างในชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. 2539 : 49) มีแนวคิดว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อให้สนองความต้องการของตน คือ ต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ต้องการแสดงตนให้คนอื่นเห็น ต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีรายได้ล้นมือ และต้องการทำงานอิสระเป็นตัวของตัวเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (อ้างในเพ็ญศรี จินดาคักดี, 2535 : 25-27) กล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางอาชีพ จำแนกเป็น 3 ระยะ โดยในระยะที่ 3 ระยะความเป็นจริง อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบด้านอาชีพและองค์ประกอบส่วนบุคคลประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง สำหรับระยะความเป็นจริงนี้ จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย ๆ คือ

1. ระยะสำรวจอาชีพ เป็นระยะที่บุคคลจะสำรวจอาชีพและโอกาสในการเลือกอาชีพนั้นว่า อาชีพใดจะเหมาะสมกับตนเองโดยจะพยายามตัดสินใจเลือกให้ตรงกับความเป็นจริง
2. ระยะการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ เป็นระยะที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยมีการรวมขอมระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ หลังจากที่ได้ฝึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว
3. ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ระยะนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามที่จะกำหนดอาชีพต่าง ๆ ที่จะเลือกให้แคบเข้า เพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะเจาะจง และเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจเลือก โดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

นอกจากนี้ Ginzberg ยังได้ให้แง่คิดว่า เนื่องจากการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ ดังนั้นจึงไม่ควรบังคับให้เด็กเลือกอาชีพเร็วเกินไป ควรจะพิจารณาลำดับขั้นของระยะการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมทั้งพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน

จากความสำคัญขององค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่นักทฤษฎีและนักแนะแนวอาชีพ ได้กล่าวข้างต้นมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของบุคคลดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น ยังมีผู้ทำการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านที่ได้ทำการวิจัย และได้สรุปผลข้อมูลที่พบสอดคล้องกันดังนี้ คือ

ลัดดาวัลย์ ไคว้ตระกูล (2528 : 49-50) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดลำปาง พบว่า นอกจากเหตุผลที่นักเรียนให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบส่วนตัวเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งได้แก่ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถแล้ว เหตุผลส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะงาน และความก้าวหน้าที่ต้องการได้รับ ตลอดจนความจำเป็นส่วนตัว ได้แก่ รายได้ และโอกาสในการศึกษาต่อ ก็เป็นสาเหตุสำคัญต่อการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ

เสริมศรี อัครพุมิพันธ์ (2531: 93) ได้ศึกษาเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า เป้าประสงค์ของชีวิตด้านการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่เรียนทางสายคนกรรมโดยตรง จะให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพส่วนตัวลำดับแรก และปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น นักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า ด้านการทำงานด้วยใจรัก มีความก้าวหน้าในงานอาชีพ และทำงานตามความถนัดส่วนตัว

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2531 พบว่า นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองเป็นอันดับแรก โดยต้องการเลือกลักษณะวิชาชีพที่หางานทำง่าย รายได้ดี และเป็นวิชาชีพที่ใช้ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ประกอบการพิจารณาความถนัด ความสนใจของตนเอง เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับประเภทวิชาชีพแต่ละสาขาวิชาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

พรเทพ ลีทองอิน (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ของนักศึกษาวินิจฉัยพลศึกษา ปีการศึกษา 2533 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาทางด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ตัวแปรย่อยที่นักเรียนเลือกมากที่สุดคือ ความรู้ทางสาขาพลศึกษาช่วยให้สามารถหางานได้หลายทาง มีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงได้ และสามารถหารายได้พิเศษได้

เฉลิม ศรีผดุง และคณะ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยจักษุศาสตร์ของรัฐ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด พบว่า ลักษณะงานที่นิสิตนักศึกษาเลือกตอบมากที่สุด 5 อันดับแรก เรียงตามลำดับ ได้แก่ งานที่มีรายได้ดี งานที่มีความมั่นคง งานที่มีสวัสดิการดี งานที่สอดคล้องกับอุปนิสัย และงานที่มีอิสระในการทำงาน

เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535: 94) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ค่านิยมในอาชีพทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านความมั่นคงในอาชีพสูงสุด และค่านิยมในอาชีพของนักเรียน เปลี่ยนจากการมีรายได้สูง ความก้าวหน้า ความมีเกียรติยศชื่อเสียงมาเป็นความมั่นคงของอาชีพแทน

วาสนา เจริญวิเชียรฉาย (อ้างในละมัยภรณ์ เพียงไรสง. 2537 : 35) ได้ทำการวิจัยเรื่องสิ่งจูงใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมของนักศึกษา

เพราะได้รับสิ่งจูงใจด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งเป็นเหตุผลรองลงมาจากความถนัด ความสนใจ

ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่านักเรียนส่วนมากตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเอง และพิจารณาถึงความถนัด ความสนใจ เหตุผลส่วนตัวแล้ว นอกจากนี้ในด้านการเงินเห็นว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจะสามารถทำงานได้ง่าย รายได้ดี ลักษณะของงานมีความก้าวหน้า

อุณรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์ (อ้างในสุวรรณ จงประเสริฐพร. 2540 : 20) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาได้แก่ ทำงานในองค์การธุรกิจเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ ธนาคาร อาชีพส่วนตัว และอื่น ๆ ตามลำดับ เหตุผลที่นิสิตเลือกประกอบอาชีพรับราชการ คือ มีความมั่นคงกว่าอาชีพอื่น และเหตุผลที่เลือกประกอบอาชีพธุรกิจ คือ รายได้ดี

Perrone (1965 : 245-257) ได้ศึกษาค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่าค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุด คือ การมีรายได้สูง มีความมั่นคงในอาชีพนั้น ๆ ส่วนค่านิยมที่ไม่สำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ การทำงานโดยอิสระ

Dobbins (1969 : 2958-A-2959-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความปรารถนา และความมุ่งหวังด้านการศึกษาและอาชีพของนักศึกษา จำนวน 492 คน ในรัฐหลุยเซียน่า พบว่า การเลือกอาชีพของนักศึกษา จะขึ้นอยู่กับความสนใจ ความพอใจ ค่าจ้าง และลักษณะของงานเป็นสำคัญ

Resenberg and Others (1970 : 215-216) ได้ทำการวิจัยเรื่องค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า ค่านิยมที่สำคัญมิได้อยู่ที่การมีรายได้ และเกียรติภูมิสูงเท่านั้น แต่อยู่ที่ความพอใจด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถและความถนัดพิเศษ เป็นงานที่มีรายได้ดี เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะอยู่กับสิ่งของ เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เต็มที่ ทำให้มีเกียรติและสถานภาพทางสังคมสูง การมีอนาคตที่มั่นคง ปลอดภัย และเปิดโอกาสให้มีอิสระอย่างเต็มที่

Raymond Now and Others (1991 : 1120) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจทางอาชีพ พบว่า ลักษณะการจูงใจในการทำงานจะมีความสัมพันธ์ทางอาชีพ 2 ใน 3 ลักษณะคือ การแสดงออกทางอาชีพ

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพ หลักการเลือกอาชีพและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ ก็คือ ข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านอาชีพ ซึ่งได้แก่ ลักษณะ

ของงานอาชีพ รายได้ ความมั่นคงของงานอาชีพ และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน

2.1.3 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในภาวะปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งมีทฤษฎี หลักการและงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ไว้หลากหลายดังนี้

Williamson (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535 : 19) กล่าวไว้ในทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบว่า "ในการเลือกอาชีพของบุคคลแต่ละคนนอกจากจะพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเองแล้ว บุคคลจะต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่จะใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพด้วย"

สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (อ้างในवलลศิริ เปาโรหิตย์, 2530 : 65) ที่ว่าในการเลือกงานอาชีพของบุคคล นอกจากจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันแล้ว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา ก็เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคลเช่นกัน

สำหรับ Ginzberg (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535 : 37) กล่าวว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ มี 3 ประการ และประการที่หนึ่งก็คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง หมายถึง การตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นว่าสังคมต้องการอาชีพอะไร ก็ควรเลือกอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ

สุโข มีอินทร์เกิด (2528 : 36) ได้ให้แนวคิดในการเลือกศึกษาต่อไว้ว่า "การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชางานอาชีพนั้น มักได้รับอิทธิพลจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา และโอกาสที่มองเห็นได้ในอนาคต ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาต่อให้สำเร็จการศึกษา เช่น แหล่งทุนการศึกษาในรูปของบุคคล องค์กร มูลนิธิ ธนาคาร

บังอร เปี่ยมมรดก (2529 : 39-42) ได้ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้นนักเรียนจะต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มความต้องการของแรงงานในอนาคต นอกจากการรู้จักตนเอง

จารุ ไชยาคำ (2531 : 7) ได้ให้หลักการเลือกศึกษาวิชาชีพไว้ว่า บุคคลจะต้องมีความรู้ในด้านสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกเหนือไปจากการสำรวจตนเองในด้านสติปัญญา นิสัย ความชอบ ความถนัดที่จะประกอบอาชีพนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อว่า ควรจะพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านตลาดอาชีพ คือ นักเรียนควรจะหาข้อมูลว่าสภาพปัจจุบันและอนาคตตลาดมีความต้องการ หรือกำลังขาดแคลนผู้ประกอบการอาชีพอะไรบ้าง นอกจากนี้ฐานะการเงินของผู้ปกครองเอื้ออำนวยต่อการเลือกเรียนหลักสูตรหรือวิชานั้นได้หรือไม่ ต้องใช้จ่ายมากน้อยเท่าใด ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 54-55) ที่กล่าวว่า "การเลือกศึกษาต่อต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และต้องศึกษาสภาวะทางมืงงานทำตามสภาวะความต้องการของตลาดแรงงานภายในประเทศ"

ศุภาวดี บุญญวงษ์ (2528 : 20-22) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นฐานของครอบครัว และสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง ตลอดจนการสนับสนุนทางการเงิน และภาวะเศรษฐกิจโดยรวม

นอกจากนี้ยังมีผู้ทำการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่าน ที่ได้ทำการศึกษาวิจัย และได้สรุปผลข้อมูลที่พบสอดคล้องกันดังนี้ คือ

วารุณี อัครีวัฒน์ (2512 : 133) ได้ศึกษาตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับต่าง ๆ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

จุฑาภรณ์ วรสุมันต์ (2515 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดากับการเลือกอาชีพของนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน คือ รายได้ของบิดามารดาของนักเรียน

จิตติมา รักนาค (2530 : 125) ได้วิจัยเรื่องการสำรวจความสนใจอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีสภาพเศรษฐกิจต่างกัน สนใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202-203) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2531 พบว่า การเลือกเรียนวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบิดามารดา และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้อิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพรองจากการหางานทำง่าย รายได้ดีก็คือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน

เฉลิม ศรีผดุง และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้าย หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลั

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของนิสิตนักศึกษา กับลักษณะงานอาชีพที่ต้องการมากที่สุด ปรากฏว่า เพศ อาชีพ รายได้ของ บิดามารดา มีความสัมพันธ์กับลักษณะงานอาชีพที่นิสิตนักศึกษาต้องการยึดเป็นอาชีพในอนาคต

ดาว สมศรี โหม่ง (2540 : 102-103) ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จังหวัดอุดรธานี พบว่า มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาวิชาชีพอย่างมาก

Callazo (1967 : 1534-A-1535-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพของเด็กหนุ่มสาว พบว่านักเรียนที่อยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมเมือง บิดามารดาประกอบอาชีพชั้นสูงหรือรับราชการ ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชนบทบิดาเป็นชาวนา หรือทำงานหนัก จะเลือกอาชีพในระดับต่ำหรืออาชีพที่ทำงานหนักเป็นส่วนมาก

Workman (1974 : 2021-A) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะประสบการณ์และการรับรู้บ้างประการในโปรแกรมด้านอาชีพ โดยสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในรัฐโคโรราโด สหรัฐอเมริกา โดยตัวแปรในด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า จะมีแนวโน้มทำงานหนักมากกว่านักศึกษาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า

Blackburn (1975 : 4152-A) ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังและความปรารถนาในการศึกษาและอาชีพ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาอาชีพอยู่ในระดับสูง จะมีความคาดหวังและปรารถนาในอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาและมารดาอาชีพอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนที่บิดามารดามีสถานะทางเศรษฐกิจสูง จะมีความคาดหวังและความปรารถนาในอาชีพ สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความคาดหวังและความปรารถนาในอาชีพในระดับสูง

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพ และแนวทางการเลือกอาชีพ ตลอดจนจากผลการวิจัยที่พบ จะเห็นได้ว่าในการเลือกศึกษาต่อในกลุ่มวิชาชีพใด ๆ ก็ตาม องค์ประกอบที่จะขาดมิได้ในการนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจของนักเรียนก็คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินของบิดามารดา ความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

2.1.4 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา บุคคลรอบข้าง และค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน นักเรียนจะต้องสำรวจข้อมูลของสถานศึกษาให้ชัดเจนก่อนการตัดสินใจ เช่น หลักสูตร กลุ่มวิชาและโปรแกรมการ

เรียนการสอน การแนะแนว ตลอดจนความคิดเห็นของบิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อน ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ และค่านิยมของสังคม ล้วนเป็นองค์ประกอบที่นักเรียนจะต้องนำมาพิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาชีพใด ๆ ซึ่งมีทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่กล่าวไว้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (อ้างในนวลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 65) ได้เสนอพื้นฐานพัฒนาการทางอาชีพไว้ประการหนึ่งว่า "ครูแนะแนวมีอิทธิพลอย่างมากในกระบวนการที่ช่วยเด็กได้ก้าวผ่านขั้นต่าง ๆ ของการพัฒนาการด้านอาชีพ และในการเข้าสู่อาชีพของบุคคลมักจะถูกกำหนดโดยกระบวนการประนีประนอมระหว่างตัวบุคคลกับตัวแปรทางสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 18) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ มี 3 ประการ คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องความเป็นจริง องค์ประกอบด้านการศึกษา และองค์ประกอบด้านค่านิยมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ สำหรับองค์ประกอบด้านการศึกษา ได้แก่ คุณภาพและปริมาณทางการศึกษา ส่วนองค์ประกอบด้านค่านิยม เช่น การเลือกอาชีพที่สังคมยกย่อง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John L. Holland (อ้างในประยูร มัยโคคา. 2539 : 2) ได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพว่า บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถเพื่อแสดงออกถึงค่านิยม และทัศนคติ ตลอดจนการที่บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมของตนเอง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R.H.Schaffer (อ้างในชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. 2539 : 49) มีแนวความคิดว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตน ซึ่งจะทำให้มีแนวโน้มประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน และมีความสุขในการประกอบอาชีพนั้น กล่าวคือ ความต้องการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ได้แก่ ต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ต้องการแสดงตนให้คนอื่นเห็น มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ ต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John O. Crites (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 23-24) กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ คือ ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variables) ได้แก่

1. วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไปเกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย
2. ระดับชั้นทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม เชื้อชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ จะพบว่าการเลือกอาชีพระหว่างชนบทและในเมืองจะแตกต่างกันมาก
4. ชุมชน เพื่อนและจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
5. โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษา กับการเลือกอาชีพยังมีจำกัดแต่มีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาจจะเป็นตัวกลางสำคัญในการเลือกอาชีพ
6. เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
7. ครอบครัว อาชีพของบิดามารดา ความมุ่งหวังของผู้ปกครองและการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน ส่วนการเลียนแบบจากบิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่สามารถสรุปได้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อว่า ด้านสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนจะต้องพิจารณา คือ สถานศึกษา ระยะเวลาเรียน วุฒิเมื่อจบการศึกษาและโอกาสก้าวหน้าในการศึกษาต่อ

สุโข มีอินทร์เกิด (2528 : 36) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า "การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อวิชาวานอาชีพนั้น มักจะได้รับอิทธิพลจากความปรารถนาของบิดามารดา สถานะทางสังคม ประสบการณ์ระดับการยกย่องในวิชาชีพนั้น ๆ และโอกาสที่จะเห็นได้ในอนาคต

วัชร ทรัพย์มี (ม.ป.ป. : 17-18) กล่าวว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ได้แก่ สถิติปัญญา ความสนใจ ความถนัด ค่านิยมในอาชีพ บุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ เพื่อน อาจารย์ ครอบครัว การปรับตัว และถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการเลือกอาชีพ และมีความก้าวหน้าในอาชีพ

นอกจากนี้ ประถม แสงสว่าง (2524 : 155) ได้กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และตามความสามารถของตนเองนั้น บริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนจะต้องช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง และประเมินความสามารถ ความสนใจ และตามความคาดหวังได้อย่างถ่องแท้ ช่วยให้นักศึกษาได้สำรวจโลกของอาชีพและเลือกแผนการเรียนให้เหมาะสมที่จะออกไปประกอบอาชีพ

สอดคล้องกับ สุวรรณ จงประเสริฐพร (2540 : 2) ยังได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพไว้ว่า จะต้องมีการมีบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสนใจ และช่วยเหลือนักเรียนในด้านอาชีพ รวมทั้งการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้ยังมีผู้ทำการวิจัยศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่าน และได้สรุปผลข้อมูลที่พบจากการวิจัยดังนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลัดดาวัลย์ ไคว้ตระกูล (2528 : 49-50) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาของค้ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดลำปาง พบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านโรงเรียน ได้แก่ บุคลากร สิ่งแวดล้อม และความพร้อมของโรงเรียน เช่น การสนับสนุนของผู้บริหาร มีครูที่มีความรู้ความชำนาญโดยตรง มีอุปกรณ์เครื่องมืออย่างเพียงพอ มีอิทธิพลต่อการเลือกแผนการเรียนวิชาอาชีพ

สุจินต์ วุฒิสักดิ์ชัยกุล (2530 : 62) ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพและความต้องการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดชลบุรี พบว่านักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความต้องการบริการแนะแนวอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรียนจบหลักสูตรก็มักจะเข้าสู่ตลาดแรงงานทันที แต่เนื่องจากตลาดแรงงานมีจำกัดต้องมีการแข่งขันสูงนักเรียนจึงต้องการให้ทางโรงเรียนจัดให้มีการช่วยเหลือในด้านแนะแนวอาชีพให้

เสริมศรี อัครพุมพันธ์ (2531: 93) ได้ศึกษาเป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษาปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจประกอบอาชีพส่วนตัวของนักเรียนในด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเป้าประสงค์แห่งชีวิตคือ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ เพื่อน และคนรัก ตามลำดับ

นิรมล รุ่งปัจฉิม (2531 : 256-257) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคต่าง ๆ จะนิยมเลือกประกอบอาชีพรับราชการ ยกเว้นเฉพาะภาคกลางเท่านั้น ที่นิยมเป็นลูกจ้างเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนิสิตศึกษามักจะเลือกประกอบอาชีพเดียวกับบิดา กล่าวคือ บิดาประกอบอาชีพรับราชการ ก็จะเลือกประกอบอาชีพรับราชการเช่นเดียวกัน

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202-203) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2531 พบว่า อิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพ คือ บิดามารดาแนะนำให้เรียน ครูแนะแนวแนะนำให้เรียน ผู้อุปการะแนะนำให้เรียน เรียนตามคนส่วนมาก และเรียนตามพี่น้องญาติสนิทเป็นลำดับที่ 2 รองจากการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพด้วยตนเองเป็นลำดับแรก

ทัศนาศ ฌ สงขลา (2538 : 153) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรมของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ พบว่า การเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียนเลือกศึกษาต่อด้วยเหตุผล เคยเห็นตัวอย่างจากศิษย์เก่าที่เรียนจบจากสถานศึกษาไปแล้วประสบความสำเร็จ และวิชานี้เรียนจบหลักสูตรแล้วมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ ในด้านเกียรติยศชื่อเสียงที่นักเรียนให้ความสำคัญคือ เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประกอบอาชีพนี้มีความเจริญรุ่งเรือง

Garrison (1956 : 415-423) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน ตลอดจนผู้ที่ได้รู้จัก และองค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการของสังคม กล่าวคือ ความต้องการของสังคมจะส่งผลถึงโอกาสที่จะได้งานทำ และความก้าวหน้าในการทำงาน

Murdock (1964 : 2531) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา พบว่า ในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยส่วนมากได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เป็นความสนใจ ความสามารถ และประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจได้ดี คือ การสนทนากับบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ และการอ่านหนังสือ

Dobbins (1969 : 2958-A-2959-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความปรารถนา และความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักศึกษาจำนวน 492 คน ในรัฐหลุยส์เซียน่า พบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อความปรารถนาและความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพ กล่าวคือ บิดาจะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพ มารดาจะมีอิทธิพลมากกว่าบิดาในการเรียน การเลือกศึกษาต่อ ส่วนเพื่อน ๆ จะมีอิทธิพลรองลงไป

Eaddy (1969 : 2959) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียน่า ในปี 1965 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 741 คน พบว่า บิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมารดามีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจทางการศึกษาของนักเรียน รองลงมาคือ เพื่อน บุคคลในอาชีพที่เขาเลือก ญาติ และบุคคลในโรงเรียน และระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเลือกอาชีพของนักเรียน มากกว่าความมีชื่อเสียงในอาชีพของบิดามารดา

Workman (1974 : 2021-A) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะประสบการณ์และการรับรู้บ้างประการในโปรแกรมด้านอาชีพ โดยสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวិทยาลัยชุมชนในรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา พบว่า ทั้งผู้ปกครอง และผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการศึกษาสูงขึ้น

July Ann Volyo (1985 : บทคัดย่อ) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษานานาชาติ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวระดับต่ำและระดับปานกลางยอมรับว่า บิดามารดาเป็นผู้มีส่วนช่วยอย่างมากในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาวิศวกรรมเพราะเขามีความใกล้ชิดกับบิดามารดาและสำหรับนักเรียนหญิงที่มาจากครอบครัวระดับต่ำส่วนมากยอมรับว่า ในการเลือกเข้าศึกษาในสาขาวิศวกรรมนั้นครูวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจ

Dorise Stone Watson (1986 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของผู้หญิง ในสาขาวิทยาศาสตร์ พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ได้แก่ อิทธิพลของครู ความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศ อิทธิพลของบิดามารดา คะแนนเฉลี่ย และลักษณะของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

จากทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าอิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียน คือ ค่านิยมทางสังคม บุคคลรอบข้าง ได้แก่ ความคิดเห็นของบิดามารดา ญาติพี่น้อง ครู - อาจารย์ เพื่อน ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ และความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ตลอดจนการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตร โปรแกรมการเรียนการสอน การแนะแนวอาชีพ เป็นต้น

2.2 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มวิชาการเลขานุการ

ผู้ที่ประกอบอาชีพเลขานุการ สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงก็คือการมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเลขานุการ มีความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของอาชีพเลขานุการ ตลอดจนขอบข่ายของงานเลขานุการที่จะต้องปฏิบัติเป็นอย่างดีก่อน และเมื่อออกไปประกอบอาชีพจริงก็จะสามารถปฏิบัติงานภายในขอบเขตของงานในหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากงานด้านเลขานุการ เป็นงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานภายในองค์การไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในระดับหน่วยงานย่อยภายในสำนักงาน องค์การธุรกิจขององค์การระดับชาติ และองค์การระดับโลกก็ตาม งานด้านเลขานุการก็มีบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ดังที่อุษณีย์ ตูลาบตี (2536 : 9) ได้อ้างคำกล่าวซึ่งมีผู้เปรียบเปรยไว้ว่า "ถ้าเลขานุการในโลกนัดกันหยุดงานพร้อม ๆ กันแล้ว ธุรกิจทุกอย่างทั่วโลกก็ต้องหยุดชะงักตามไปด้วย" ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์ สุวรรณธาดา (ม.ป.ป. : 4) ที่กล่าวว่า "ตำแหน่งเลขานุการจึงมีอำนาจหลังบัลลังก์นั่นเอง"

2.2.1 ความหมายของคำว่า "เลขานุการ"

คำว่า "เลขานุการ" ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ดังนี้

เลขานุการ หมายถึง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหนังสือตามที่ถูกผู้ใหญ่สั่ง (ราชบัณฑิตยสถาน.

2525 : 720)

อุษณีย์ ตูลาบตี (2536 : 10-11) กล่าวถึงความหมายของเลขานุการไว้ว่า "เลขานุการ" เป็นคำสนธิ มาจากคำว่า "เลข" สนธิกับ "อนุการ" ดังนั้น เลข+อนุการ รวมเป็นคำว่า "เลขานุการ" คำว่า "เลขา" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 แปลว่า ลาย รอยเขียน ตัวอักษร การเขียนงานขีดเขียน ส่วนคำว่า "อนุการ" แปลว่า กระทำตาม การเอาอย่าง ฉะนั้น เมื่อรวม คำว่า "เลขานุการ" จึงมีความหมายว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหนังสือตามที่ผู้ใหญ่ (ผู้บังคับบัญชา) สั่ง หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า "เลขานุการ" คือ ผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการดำเนินงานสำนักงาน มีความสามารถที่จะรับผิดชอบ โดยไม่ต้องมีการบังคับบัญชาโดยตรง เป็นผู้แสดงความสามารถในการคิดริเริ่ม รู้จักใช้ดุลพินิจพิจารณา และทำการตัดสินใจภายในขอบเขตแห่งอำนาจของตน

เลขานุการ คือ ผู้ช่วยที่สำคัญ เป็นผู้ที่จะช่วยประสานงานทั้งภายในและภายนอกบริษัท ให้งานดำเนินไป โดยรวดเร็วและประสพผลดี เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพอันดีในบริษัท เป็นสื่อกลางระหว่างบริษัทและผู้มาติดต่อ เป็นภาพพจน์ของบริษัทและผู้บริหาร ช่วยรับเรื่องต่าง ๆ ที่จะเข้าไปถึงผู้บริหาร ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแทน และรับผิดชอบต่อในหลาย ๆ เรื่อง พร้อมทั้งให้ข้อมูลและคำปรึกษา (ภรณ์ วิจิตรกุล. 2537 : 1)

เลขานุการ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณทั่วไปของสำนักงานเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้บังคับบัญชา หน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปได้แก่ การจัดคำสั่งต่าง ๆ เป็นชวเลขแล้วแปลออกจัดพิมพ์ให้ถูกต้องเรียบร้อย เป็นผู้จัดการนัดหมายการประชุม หรือนัดให้ผู้มาติดต่อ เตือนเกี่ยวกับการนัดหมาย คอยต้อนรับ สอบถาม และให้ความสะดวกแก่บุคคลผู้ต้องการพบผู้บังคับบัญชา รับและติดต่อธุรกิจทางโทรศัพท์ ดูแลจดหมายต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ามาหรือส่งออกไป ร่างจดหมายต่าง ๆ และประการสุดท้ายจะต้องควบคุมดูแลผู้ร่วมงานที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานขององค์การธุรกิจแห่งนั้นดำเนินไปด้วยดี (กมล ชูทรัพย์. อ้างอิงจาก Dictionary of Occupation Title)

เลขานุการ คือ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการติดต่อ โต้ตอบ สั่งงานแทนผู้บริหารที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นเลขานุการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี มีความรับผิดชอบต่องานปฏิบัติงานได้รวดเร็ว มีปฏิภาณไหวพริบ การตัดสินใจดี และที่สำคัญคือเลขานุการต้องเป็นผู้เก็บความลับได้ดี จึงเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร และต้องไม่ลืมว่าเลขานุการต้องทำงานภายในขอบเขตจำกัดตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น (ทรงสมร คชเลิศ. 2524 : 2)

ในภาษาอังกฤษคำว่า เลขานุการ คือ Secretary มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า Secretum หรือ Secret (ความลับ) ตามศัพท์ เลขานุการ คือ ผู้รักษาความลับ การรักษาความลับเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเลขานุการ (สมพงษ์ พุทธเจริญ. ม.ป.ป. : 9)

คำว่า Secretary เป็นที่รวมของอักษรย่อ 9 คำ คือ (สุพัตรา สุภาพ. 2538 : 41)

S = Sense	คือ	ความสำนึกในหน้าที่
E = Efficiency	คือ	ประสิทธิภาพในการทำงาน
C = Ciyrage	คือ	ความกล้าหาญ กระทำในสิ่งที่ดี
R = Responsibility	คือ	ความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย
E = Energy	คือ	การมีพลังที่จะสร้างสรรค์ผลงาน
T = Technique	คือ	เทคนิคในการเป็นเลขานุการมืออาชีพ
A = Active	คือ	ความว่องไวไม่ล่าช้าเพื่องานจะได้สำเร็จ
		ตามจุดมุ่งหมาย
R = Rich	คือ	มีคุณธรรมทั้งต่อหน้าและลับหลัง
Y = Youth	คือ	ความมีชีวิตชีวา

จากคำจำกัดความที่เสนอมาดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า "เลขานุการ" หมายถึงผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในงานสำนักงานเป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบในหน้าที่โดยไม่ต้องมีการควบคุมบังคับบัญชา และมีความสามารถในการตัดสินใจในขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงเป็นศูนย์กลางของการติดต่อประสานงานภายในสำนักงานและภายนอกสำนักงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

2.2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของงานเลขานุการ

เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการจะต้องทำหน้าที่ในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้บริหารมีเวลาในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสั่งการในขณะที่ผู้บังคับบัญชาไม่อยู่ เป็นผู้รับทราบนโยบายการดำเนินงานของกิจการ รู้ความลับของหน่วยงาน และเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหารในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ และรวมถึงการติดต่อประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ดังที่วลัย สุขพัฒน์วี ได้อ้างถึงหนังสือเลขานุการหลายเล่มจะเรียกเลขานุการในอุดมคติว่า "Girl Friday" หรือบางครั้งก็เปรียบเลขานุการคือแขนขวา (Right Arm) ของผู้บริหาร (วลัย สุขพัฒน์วี. 2525 : 2) หรือบางท่านกล่าวว่า "การเสียเลขานุการไปเท่ากับการเสียแขนขวาของผู้บริหารนั่นเอง" (อุษณีย์ ตูลาบดี. 2536 : 9)

นอกจากนี้ Agnew and Others ได้กล่าวว่า เลขานุการเป็นงานที่มีความสำคัญ งานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับคนอื่น เช่น ผู้บริหารของหน่วยงานของตน และหน่วยงานอื่น เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานย่อย ในขณะเดียวกันเป็นผู้ป้อนข้อมูลที่สำคัญให้แก่ผู้บริหาร และเลขานุการยังต้องสามารถดำเนินงานในสำนักงานหลายประเภทที่ต้องใช้ความชำนาญทางด้านเทคนิค เพื่อ

ให้งานสำนักงานดำเนินไปอย่างราบรื่น เลขานุการที่ดีจะต้องเป็นตัวแทนส่วนตัวของผู้บริหารด้วย (Agnew and Other. 1954 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับ Kuchhal (1975 : 10) ที่กล่าวว่า เลขานุการต้องเป็นคนที่มีความเห็นใจ ยุติธรรมต่อเจ้าหน้าที่ทุกคน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการควบคุมและบริหารงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือซึ่งกันและกัน ฉะนั้น ในวงงานอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบัน ต้องพึงพาผู้ที่ทำงานด้านเลขานุการด้วยกันทั้งนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ตำแหน่งเลขานุการเป็นตำแหน่งที่มีความจำเป็นต่อทุกสาขา

ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และจะต้องมีคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เลขานุการมักจะได้รับเกียรติและได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป และจะเห็นได้ว่างานอาชีพด้านเลขานุการนั้นเป็นงานที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก ต่อการดำเนินงานในทุกวงการอาชีพที่จะขาดไม่ได้

2.2.3 ระดับและประเภทของเลขานุการ

อาจจะแบ่งได้หลายอย่างแล้วแต่จะพิจารณา ซึ่งกรมอาชีวศึกษา (2527 : 6) ได้แบ่งประเภทของเลขานุการออกเป็นลักษณะใหญ่ 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งตามหลักวิชาการ แบ่งประเภทเลขานุการออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 เลขานุการประจำตำแหน่ง คือ เลขานุการที่องค์การแต่งตั้งโดยกำหนดอัตราเงินเดือน และหน้าที่ไว้แน่นอนว่าเป็นเลขานุการขององค์การนั้น ซึ่งเป็นตำแหน่งประจำ เช่น เลขานุการกรม เลขานุการบริษัท เลขานุการองค์การ เป็นต้น

1.2 เลขานุการประจำตัวบุคคล คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากนักบริหารให้มาทำหน้าที่เลขานุการ นักบริหารจะเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง เช่น เลขานุการอธิบดี เลขานุการผู้จัดการ เป็นต้น

1.3 เลขานุการกิตติมศักดิ์ คือ เลขานุการที่ไม่มีเงินเดือนตอบแทน แต่เป็นตำแหน่งที่มีเกียรติเพราะได้รับเชิญให้เป็น หรือขอรับรองเป็นพิเศษให้ทำหน้าที่เลขานุการเพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่รู้จักในสังคม ส่วนมากมักจะเกี่ยวข้องกับลักษณะงานที่เป็นสาธารณะหรืองานสมาคม หรืองานสังคมสงเคราะห์ เช่น เลขานุการกิตติมศักดิ์กลุ่มเพิ่มผลผลิตรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ซึ่งเลขานุการประเภทนี้มักจะไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนหรือเงินเดือนประจำ

1.4 เลขานุการพิเศษ คือ ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่และได้รับเงินเดือนประจำอยู่แล้ว แต่ได้รับเชิญหรือแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เลขานุการชั่วคราวชั่วคราว เช่น เลขานุการในการประชุมสัมมนา หรือเลขานุการคณะผู้แทนไทยฯ เลขานุการคณะกรรมการ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อภารกิจสิ้นสุดลง ตำแหน่งเลขานุการก็จะพ้นหน้าที่ไปด้วย

2. แบ่งตามคุณสมบัติ ในวงการธุรกิจแบ่งประเภทของเลขานุการตามคุณสมบัติและหน้าที่ที่รับผิดชอบ ได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 เลขานุการบริหาร (Executive Secretary, Administrative Secretary)

2.2 เลขานุการอาวุโส (Senior Secretary) หรือ เลขานุการส่วนตัว (Private or Personal Secretary)

2.3 เลขานุการระดับต้น (Junior Secretary) หมายความว่ารวมถึงพนักงานชวเลข (Stenographer) และพนักงานพิมพ์ดีด (Typist)

หน้าที่ส่วนใหญ่ของเลขานุการทั้ง 3 ประเภทนี้ จะมีลักษณะงานที่คล้ายกันทางด้าน Technical Skill คือ จะต้องปฏิบัติหน้าที่หลักของเลขานุการได้ หน้าที่หลักคือ พิมพ์ดีด จดและแปลชวเลข จัดเก็บเอกสาร แต่ในส่วนของความรับผิดชอบในหน้าที่หลักจะแตกต่างกัน

สำหรับกรแก้ว อัจฉรวัจน์ (2537 : 13-14) แบ่งระดับและประเภทของเลขานุการไว้ดังนี้

1. เลขานุการระดับสามัญ ได้แก่ เลขานุการสามัญ (Routine Secretary) เป็นเลขานุการที่ทำงานประจำวันตามปกติ หรือปฏิบัติงานทั่วไปในสำนักงาน ทำหน้าที่เลขานุการติดต่อสื่อสาร (Correspondence Secretary) คือ จัดพิมพ์เอกสารโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ มีทักษะระดับต้นในการปฏิบัติงานทั่วไป และงานประจำวันในสำนักงาน

2. เลขานุการระดับบริหาร ได้แก่

2.1 เลขานุการบริหาร (Executive Secretary Administrative Secretary) เลขานุการองค์การ (Organization Secretary) หรือเลขานุการงานธุรกิจ (Business Secretary) เป็นเลขานุการที่ทำงานรับผิดชอบสูงกว่าเลขานุการสามัญ ต้องมีทักษะในการช่วยสนับสนุนงานของผู้บริหาร การวางแผนงาน ประสานงาน และปฏิบัติงานให้ดำเนินการตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแบ่งตามลักษณะงานเฉพาะด้าน จึงเป็นเลขานุการที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานเฉพาะด้านเป็นพิเศษ เช่น เลขานุการด้านการแพทย์ เลขานุการวิศวกรรม เลขานุการนักกฎหมาย เป็นต้น

2.2 เลขานุการส่วนตัว (Private Secretary) หรือเลขานุการประจำตำแหน่ง ทำหน้าที่ดูแลงานที่เป็นความลับส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา ช่วยสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ของผู้ที่ไม่มีความพร้อม หรือมีภารกิจมากจนไม่สามารถทำงานได้เพียงคนเดียว เช่น เลขานุการผู้จัดการ เลขานุการรัฐมนตรี เลขานุการอธิบดี เลขานุการผู้อำนวยการ เป็นต้น เลขานุการส่วนตัวจึงเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความสามารถในการวางแผนงาน ประสานงาน ประเมินผล สรุปและเสนอแนะงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานของผู้บังคับบัญชาและการตัดสินใจ

3. เลขานุการเฉพาะกิจ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญพิเศษ เป็นนักวิชาชีพที่มีความสามารถเฉพาะตัว แบ่งประเภทได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 เลขานุการกิตติมศักดิ์ เป็นเลขานุการที่ได้รับการแต่งตั้งโดยการขอรับรองหรือให้เกียรติเป็นพิเศษ เพราะมีความรู้ความสามารถดี มีชื่อเสียง มีเกียรติยศเป็นที่รู้จักในวงกว้างสังคมทั่วไป

3.2 เลขานุการพิเศษ เป็นเลขานุการที่มีความรู้พิเศษซึ่งมติที่ประชุมพิจารณาแล้วสมควรให้ดำรงตำแหน่งเพียงชั่วคราวหรือคราว เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจก็พ้นตำแหน่ง

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะแบ่งประเภทของเลขานุการในลักษณะของงานที่รับผิดชอบหรือแบ่งในลักษณะทางวิชาการหรือตามคุณสมบัติก็ตาม ในความเป็นจริงลักษณะของวิธีการแบ่งประเภทของเลขานุการก็ไม่แตกต่างกัน คือ การแบ่งประเภทตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของเลขานุการนั่นเอง เพียงแต่การแบ่งประเภทของเลขานุการในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้เขียนจะมองในด้านใดเท่านั้น

2.2.4 บทบาทและหน้าที่ของเลขานุการ

ในวงการธุรกิจงานของเลขานุการมีบทบาทเป็นอย่างสูง เพราะงานในสำนักงานจะดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย รวดเร็วและราบรื่นก็ขึ้นอยู่กับเลขานุการ ดังที่วลัย สุทธิพัฒน์ (2525 : 5) กล่าวว่า "เลขานุการเปรียบเสมือนฟันเฟืองแห่งเครื่องจักร ที่ทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี" การจะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น เลขานุการจะต้องมีความสามารถทั้งในด้านส่วนตัว ในทางการศึกษาวิชาชีพ จนอาจจะเรียกได้ว่ารู้รอบตัว (Jill-of-all trades) เช่น เป็นนักจิตวิทยา นักเขียน นักการทูต ทนายความ นักธุรกิจ ผู้ดูแลการเงิน (ของนายจ้าง) แม่บ้าน (ของสำนักงาน) คนเดินหนังสือหรือนักการ ตลอดจนเป็นผู้ดูแลรักษาความสะอาดของสำนักงานด้วย

ดังคำกล่าวของ พงศ์ สุวรรณธาดา (ม.ป.ป. : 4) ที่ว่า "ถ้าผู้รับผิดชอบในงานเลขานุการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้บริหารไปได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจการให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ก็ยิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เลขานุการจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งและมีความจำเป็นต่องานทุกสาขา"

ได้มีผู้เปรียบเปรยบทบาทหน้าที่ของเลขานุการไว้มีมากมาย ตัวอย่างเช่น

"เลขานุการเป็นเสมือนเพื่อนคู่คิด" (อุษณีย์ ตูลาบดี. 2536 : 9)

"เลขานุการเปรียบเสมือนเป็นกันชนให้ผู้บังคับบัญชา และของทุกคนในหน่วยงานตามแต่กรณี" (พงศ์ สุวรรณธาดา. ม.ป.ป. : 3)

"เลขานุการเปรียบเสมือนแม่บ้านของกิจการ ต้องดูแลสำนักงาน ต้องติดต่อและประสานงานกับคนในสำนักงานทุกระดับ ต้องติดต่อบุคคลภายนอก" (สมพงษ์ พุทธิเจริญ. ม.ป.ป. : 30)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"เลขานุการเปรียบเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่คอยเก็บข้อมูลรายละเอียด เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่จะสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับผู้บริหาร เป็นสมองคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นยามที่จะคอยดูแลเหตุการณ์และความสงบเรียบร้อย เป็นนักโกหกตัวงายที่คอยเลื่อน เชื้อ เลื่อนกำหนดเวลา เป็นส้วมที่คอยรองรับทุกสิ่งทุกอย่างทั้งจากตัวผู้บริหาร พนักงานและบุคคลภายนอก เป็นเซฟที่คอยเก็บความลับต่าง ๆ" (สายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์. 2528 : 171-172)

จะเห็นได้ว่าบทบาท (Role) ของเลขานุการจึงอยู่ในฐานะเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ที่จะจัดการงานภายในองค์การธุรกิจภายในขอบเขตที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้บรรลุผลสำเร็จ หรือช่วยปฏิบัติงานแทนนักบริหารได้ในบางโอกาสตามความเหมาะสมโดยไม่ต้องสั่ง (กรมอาชีวศึกษา. 2527 : 12) ซึ่งพอจะกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของเลขานุการ (ศิริวรรณ ลัญชานนท์. 2525 : 180-182; กมล ชูทรัพย์ และเสถียร เหลืองอร่าม. 2517 : 184-185) ได้ดังนี้

1. รับและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จดบันทึกสั่งงาน
2. ดูแลรับผิดชอบจดหมายเข้า-ออก
3. เลื่อนหนังสือและส่งหนังสือที่สั่งการแล้วไปยังหน่วยงานต่าง ๆ
4. จดขวเลขการสั่งงานและถอดข้อความจากขวเลขได้รวดเร็วและถูกต้อง
5. รวบรวมเอกสาร ข้อมูล เพื่อเตรียมการประชุม และเขียนรายงาน
6. ทำหน้าที่ดำเนินการประชุมทั้งก่อน ระหว่าง และภายหลังการประชุม
7. ให้บริการต้อนรับและให้ความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ
8. ทำหน้าที่ด้านการใช้โทรศัพท์และโทรเลข
9. ทำหน้าที่กำหนดนัดหมายให้ผู้บริหาร และเตือนการนัดหมาย
10. จัดเตรียมการเดินทางของผู้บริหาร
11. จัดเก็บและรักษาเอกสารให้เป็นระเบียบ ค้นหาค้นหาได้ง่ายเมื่อต้องการ
12. จัดทำบันทึก รายงาน ร่างเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนสามารถวางรูปแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในสำนักงาน
13. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน รวมทั้งการควบคุม ดูแลการเก็บรักษาและการซ่อมแซมทรัพย์สินของผู้บังคับบัญชาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้เสมอ
14. ช่วยวางระเบียบต่าง ๆ ในสำนักงาน และตรวจตราความเรียบร้อยของงาน
15. ควบคุมเสมียนพนักงาน ประสานงาน โดยรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชามาแจ้งแก่ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา และนำเสนอมุมคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา
16. ช่วยผู้บังคับบัญชาปรับปรุงภาวะการทำงาน และดูแลความสะอาดเรียบร้อยของสำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุษณีย์ ตูลาปตี (2536 : 17) กล่าวถึงบทบาทของเลขานุการ (Roles of Professional Secretary) ไว้ 9 ประการ คือ

1. เป็นผู้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Problem Solver)
2. เป็นกองหนุนที่พร้อมรบ (Prompt Supporter)
3. เป็นกระจกส่องความพร้อม (Ready Mirror)
4. เป็นภาพสะท้อนขององค์กร (Reputation Reflexion)
5. เป็นผู้ชำนาญนโยบาย (Policy Executives)
6. เป็นผู้ประสานงานกลาง (Central Coordinator)
7. เป็นนักบริหารสำนักงาน (Office Administrator)
8. เป็นคลังสมองที่มีประสิทธิภาพ (Effective Memory Storage)
9. เป็นมือที่เชื่อถือได้ (Reliable Hands)

นอกจากนี้บทบาทหน้าที่ของเลขานุการแต่ละคนจะแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ที่รับผิดชอบของเลขานุการ ซึ่งพอจะสรุปบทบาทเลขานุการได้ 4 ด้าน คือ (จันทนา แสนสุข. 2539 : 14, 16 -17)

1. บทบาทหน้าที่ในด้านการบริหาร เลขานุการมีบทบาทในการบริหารงานทั้งทางตรงและทางอ้อม บทบาททางตรง ได้แก่ การจัดลำดับความสำคัญของงานที่จะเสนอเห็นอนุมัติ การจัดลำดับคนที่จะต้องพบ ส่วนทางอ้อมนั้น ได้แก่ การที่เลขานุการรายงานเรื่องราวต่อผู้บริหาร ซึ่งถ้าหากเลขานุการรายงานเรื่องที่บิดเบือนไป หรือความสามารถในการสื่อความหมายไม่ดีพอ ก็จะก่อให้เกิดความระส่ำระสาย หรืองานล่าช้าได้หรือการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ นอกจากนี้เลขานุการยังเป็นผู้ช่วยจดจำเรื่องราว การวางแผนงานประจำ วิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจและกลั่นกรองงานเพื่อเสนอผู้บริหาร ปรับปรุงการจัดระบบการทำงานของผู้บริหาร เป็นผู้แทนในการติดต่อธุรกิจการงานต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสรุปบทบาทหน้าที่ในด้านการบริหารดังนี้

1.1 ช่วยในการจัดทำงานขั้นต้น มีความสามารถในการวางแผนและวิเคราะห์งานได้ เพื่อที่จะได้จัดทำแผนงานขั้นต้นเสนอให้ผู้บริหารตรวจสอบ และจัดทำแจกจ่ายให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการประชุม การสัมมนา งานในหน้าที่ประจำวัน งานพิเศษ และงานเร่งด่วน

1.2 ช่วยจัดรูปงาน มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนงานว่าจะจัดอย่างไร และมองรูปงานให้กว้างไกล เพื่อจะลงมือแล้วประสบความสำเร็จ

1.3 ช่วยจัดหาข้อมูล เนื่องจากงานในระดับบริหารย่อมต้องการความละเอียดมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารพิจารณาอย่างรอบคอบ

1.4 ช่วยในการเตรียมงาน ไม่ว่าจะป็นงานรับโทรศัพท์ งานประชุม งานพบปะ การนัดหมาย หรือแม้แต่การเดินทาง ย่อมจะต้องถูกเตรียมไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อความเหมาะสม สะดวก รวดเร็ว

1.5 ช่วยติดต่อประสานงาน เลขานุการเป็นบุคคลที่มีโอกาสพบปะผู้คนมากมาย ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป การติดต่อประสานงาน ควรทำด้วยความเข้าใจอันดี ซึ่งย่อมจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยา มาช่วย

1.6 ช่วยในการติดตามงาน เพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างคล่องตัวและประสบความสำเร็จ เลขานุการควรเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบเพื่อให้ผลการติดตามงานให้ผู้บริหารได้รับความร่วมมือที่ดี ควรให้ความสำคัญกับลูกค้าด้วยความจริงใจ ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีและสามารถทำให้ได้ผลกระทบที่ดีกับมายังบริษัท

1.7 ช่วยส่งเสริมผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบแบบแผนอย่างราบรื่น เนื่องจากผู้บริหารจะไม่มีเวลามากพอที่จะต้องคิดและติดตามงานต่าง ๆ

1.8 ช่วยพิจารณาครองงาน ถือเป็นบทบาทสำคัญมากสำหรับงานเลขานุการ ในฐานะผู้ช่วยผู้บริหาร งานทุกชิ้นที่จะเสนอควรเป็นเรื่องที่สมควรที่สุด

2. บทบาทหน้าที่ในด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ เลขานุการแต่ละคนทำงานไม่เหมือนกันทุกประการ ส่วนใหญ่คล้าย ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด และลักษณะของธุรกิจ สถานะหรือตำแหน่งของผู้บริหาร ความเต็มใจของผู้บริหารที่จะมอบหมายงานให้เลขานุการรับผิดชอบ และความสามารถของเลขานุการ อย่างไรก็ตามเลขานุการโดยทั่วไปจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติงานสำคัญ ๆ ดังนี้ (จินตนา บุญงการ. 2533 : 24-25; ขวลิต หมิ่นนุช. 2535 : 8; อุษณีย์ ตูลาบตี. 2536 : 132; สายสวรรค์ วัฒนพานิช. 2535 : 11-12; ประภาภรณ์ พันธ์พรประสิทธิ์. 2537 : 4)

2.1 ต้อนรับแขก เลขานุการต้องรู้จักวิธีการต้อนรับแขก วิธีการอำนวยความสะดวก สะดวกสบายให้แก่แขกที่มาพบผู้บริหารตามความเหมาะสม

2.2 อ่านและจำแนกหนังสือเข้า เลขานุการต้องรู้ว่าเมื่อหนังสือประเภทต่าง ๆ เข้ามานั้น หนังสือใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด และจะต้องรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เพื่อช่วยตัดสินใจในเรื่องหนังสือแต่ละประเภทรวมไปจนถึงตรวจสอบวันที่และแหล่งที่มาด้วย

2.3 จัดการติดต่อต่าง ๆ หมายถึง งานติดต่อเกี่ยวกับ Correspondence งานติดต่อส่วนตัว เลขานุการต้องมีความรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

2.4 จัดบันทึก รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาด้วยตัวเลข

2.5 เขียนรายงานเสนอรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของบุคคลและหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 รับโทรศัพท์ เลขานุการต้องรู้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์ด้วยความสุภาพ
ความมีไหวพริบ สติปัญญา รู้กาลเทศะ

2.7 จัดทำแผนงานประจำวันของผู้บริหาร เช่น การนัดหมายเวลาของผู้บริหาร
เป็นของมีค่า เลขานุการต้องรู้จุดประสงค์ ความสำคัญของการนัดหมายแต่ละราย และเวลาแต่ละ
ช่วงของผู้บริหารทั้งตัวบุคคลและองค์การ

2.8 จัดเตรียมการประชุม เลขานุการต้องรู้หน้าที่และขั้นตอนในการจัดประชุม
ตั้งแต่เริ่มขออนุมัติให้มีการประชุม จัดหาสถานที่ ทำจดหมายเชิญประชุม เตรียมงานก่อนการ
ประชุม ดำเนินการประชุม จดบันทึกการประชุม และสุดท้ายคือ การเขียนรายงานการประชุม

2.9 จัดเตรียมและดูแลเครื่องใช้สำนักงานให้ครบถ้วน หยิบใช้ได้สะดวก

2.10 ควบคุมและจัดระเบียบงานสำนักงานเกี่ยวกับงานธุรการ

2.11 ร่างคำปราศรัยหรือคำบรรยายให้ผู้บริหาร

2.12 จัดหาอุปกรณ์และพัสดุไว้ในสำนักงาน

2.13 จัดเตรียมการเดินทาง และปฏิบัติงานระหว่างที่ผู้บริหารไม่อยู่

2.14 จัดตกแต่งสำนักงานให้เหมาะสม

2.15 เขียนและส่งโทรเลขในบางโอกาส

2.16 การจัดเก็บเอกสาร

3. บทบาทหน้าที่ในด้านการสร้างภาพพจน์ให้กับองค์การ เลขานุการเปรียบเสมือน
กระจกเงาส่องให้เห็นถึงผู้บริหารและภาพพจน์ของบริษัทในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านดีและไม่ดี (พรทิพย์
ณรงค์เดช. 2532 : 5) ทำให้ผู้มาติดต่อชอบหรือไม่ชอบบริษัทได้ เลขานุการที่ดีจะต้องรู้จักวางตัว
ให้เหมาะสม จะต้องช่วยรักษาชื่อเสียงของผู้บริหารและองค์การ องค์ประกอบสำคัญในการสร้าง
ภาพพจน์ คือ

3.1 มีบุคลิกภาพดี คือ การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีบุคลิกภาพ
ภายนอกดี รู้จักปรับปรุงเสริมแต่งลักษณะทางด้านร่างกายให้สวยงาม และการมีบุคลิกภาพภายในดี ได้แก่ ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์

3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือ มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้บังคับ
บัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่มาติดต่อหรือบุคคลภายนอก

3.3 มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานเลขานุการ ฉะนั้น
เลขานุการจะต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารทั้งในด้าน การเขียน การพูด และการฟัง

4. บทบาทเลขานุการในด้านการจัดสำนักงานอัตโนมัติ สำนักงานอัตโนมัติ หมายถึง
สำนักงานที่มีการจัดรูปแบบการทำงาน โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยพนักงานให้ทำงานอย่างมี
ประสิทธิภาพ ทุนแรง ประหยัดเวลา เป็นการรวมเอาผลิตภัณฑ์หลายชนิดเข้ามาอยู่ในระบบ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดียวกัน แล้วเชื่อมต่อไปทำงานสัมพันธ์กัน โดยอาศัยระบบการสื่อสารทางโทรคมนาคมสมัยใหม่เป็นตัวเชื่อม ทำให้การทำงานในสำนักงานที่เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล การจัดเตรียม การจัดเก็บข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ การค้นหาข้อมูลและเอกสารเพื่อนำกลับมาใช้ และการใช้ข้อมูลสนับสนุนงานของตนเองหรือของผู้อื่นทำได้โดยง่าย (จันทนา แสนสุข. 2539 : 28)

ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ขยายตัวเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว สภาพการบริหารงาน โดยเฉพาะองค์การธุรกิจการดำเนินงานเต็มไปด้วยการแข่งขันที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ในขณะที่เดียวกันเทคโนโลยีของโลกเข้ามามีบทบาทต่อหน่วยงานอย่างมากมาย โดยเฉพาะระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation) มีแนวโน้มจะเข้ามาเป็นหัวใจของการดำเนินงานในทุกองค์การ สาเหตุที่ต้องมีระบบสำนักงานอัตโนมัติก็เพราะธุรกิจต้องแสวงหากำไรให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตสินค้าหรือการให้บริการ การใช้สำนักงานอัตโนมัติจะช่วยให้ได้เปรียบคู่แข่ง ซึ่งตรงกับที่ พจน์ สะเพียรชัย (2535 : 9) กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่เลขานุการน่าจะเข้าใจถึงเรื่อง Hi-Tech หรือ Hi-Technology ที่จะต้องนำมาใช้บริหารการจัดการสื่อสารต่าง ๆ เทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยลดภาระงานประจำของเลขานุการ เช่น การจดชวเลข การพิมพ์ดีด การเก็บเอกสาร การโต้ตอบจดหมาย การจัดตารางการนัดหมาย เป็นต้น ดังนั้นเลขานุการยุคใหม่จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันสมัย มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อความต้องการของสภาพการบริหารและสอดคล้องกับความก้าวหน้าในระบบการทำงานตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความกระตือรือร้น รักและเรียนรู้ในเรื่องราวของวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ โดยไม่วันเกรงว่า บรรดาวิทยาการหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ จะเป็นเรื่องราวของความสลบซับซ้อน ยากต่อความเข้าใจใด ๆ ทั้งสิ้น (เจน ศรีวัฒนาธรรมา. 2538 : 5) สำนักงานที่ได้รับการติดตั้งอุปกรณ์อัตโนมัติอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ผู้ปฏิบัติงานเรียกว่า "สำนักงานอัตโนมัติ"

สำหรับเทคโนโลยีที่ใช้ในสำนักงานอัตโนมัติที่เลขานุการควรทราบ ได้แก่

1. เครื่องบันทึกสั่งงานและถอดข้อความ (Dictation and Transcribing Machine) ปัจจุบันผู้บริหารใช้วิธีการอัดเสียงในเครื่องสั่งงาน แล้วให้เลขานุการนำไปพิมพ์ข้อความเหล่านั้น
2. ระบบประมวลคำ (Word Processing) ในปัจจุบันการปฏิบัติงานในสำนักงานใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์และตรวจแก้ไขเอกสารต่าง ๆ เช่น จดหมาย รายงาน คำสั่ง เป็นต้น
3. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) คือ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์และส่งข่าวสาร ส่วนมากเป็นจดหมายผ่านระบบสื่อสารไปยังผู้รับโดยตรง เวลาที่ใช้ในการส่งอาจจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับวิธีเชื่อมต่อบริษัทและกระบวนการสื่อสารที่ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ไปรษณีย์เสียง (Voice Mail) เป็นระบบที่ผู้ใช้โทรศัพท์จากภายนอกสามารถฝากข้อความเป็นเสียงพูดไว้ให้ผู้รับได้ สามารถบันทึกเสียงผู้รับหลาย ๆ คนได้ และมักเรียกว่าระบบบันทึกส่งต่อ (Voice Store and Forward)

5. ระบบโทรสัมมนา (Teleconference) เป็นการจั้ดประชุมทางไกลโดยผู้ร่วมประชุมอยู่คนละที่ แต่สามารถแลกเปลี่ยนทัศนะกันได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมาพบกัน และสามารถมองเห็นการตอบสนองด้านกิริยาท่าทาง ทางสีหน้าและแววตาของผู้ร่วมประชุมได้ อุปกรณ์ระบบโทรสัมมนาที่ง่ายที่สุดคือ โทรศัพท์

6. เครื่องโทรสาร (Facimile) เป็นเครื่องถ่ายเอกสารชนิดพิเศษที่ถูกเชื่อมด้วยสื่อกลางที่เป็นสายโทรศัพท์ตามด้วยเลขโทรศัพท์ที่มีอยู่แล้วจากจุดหนึ่งไปยังที่ห่างไกล เป็นระบบการสื่อสารด้วยภาพสำหรับการรับส่งเอกสารและภาพได้พร้อมกัน

7. เครื่องโทรพิมพ์ (Talex) เป็นบริการที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยให้บริการหน่วยงานต่าง ๆ โดยทำการส่งข่าวสารโต้ตอบที่เป็นตัวหนังสือและตัวเลข สามารถส่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและค่าใช้จ่ายในการส่งข้อมูลถูกกว่าโทรศัพท์ทางไกลประมาณครึ่งหนึ่ง เหมาะกับการติดต่อกับต่างประเทศ

8. เครื่องจัดแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing) เป็นการจั้ดเก็บจดหมายรายงานและเอกสารต่าง ๆ ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ จึงไม่มีแฟ้มเก็บเอกสาร ตู้เก็บเอกสาร ห้อยหรือตู้นิรภัยสำหรับเอกสาร หากไม่ต้องการใช้อีก สามารถทำลายข้อมูลได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะทำให้อนาคตบนโต๊ะทำงานจะว่างเปล่า ไม่มีกระดาษ และเลขานุการไม่ต้องทำหน้าที่หอบแฟ้มหนัก ๆ ไม่ต้องเสียเวลาค้นหาเอกสารหรือข้อมูลเป็นเวลานาน

9. ระบบนัดหมาย (Calendaring) เป็นระบบสำคัญของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องพบปะกับผู้อื่นอยู่เสมอทั้งบุคคลภายนอกและภายในหน่วยงาน โดยการบันทึกการนัดหมายลงในระบบคอมพิวเตอร์ และสามารถตรวจสอบได้

10. การกำหนดเวลา (Scheduling) เป็นระบบสืบเนื่องมาจากระบบนัดหมาย เมื่อบันทึกการนัดหมายลงในคอมพิวเตอร์แล้วใช้ Scheduling ตรวจสอบเวลาที่ตรงกันของผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมคอมพิวเตอร์จะบันทึกเวลาในตารางการนัดหมายของบุคคลเหล่านั้น วิธีนี้ช่วยทุ่นเวลาการทำงานของเลขานุการได้มาก เพราะไม่ต้องโทรศัพท์นัดประชุมกลับไปกลับมาหลายครั้ง

11. การทำภาพกราฟฟิก (Graphics) มีความสำคัญมากต่อธุรกิจ เช่น สร้างกราฟและแผนภูมิรูปแบบต่าง ๆ แสดงผลงานของบริษัทให้ผู้ถือหุ้นได้ทราบ

12. งานพื้นฐานข้อมูล (Data Base) เป็นที่รวมข้อมูลที่เกี่ยวข้งกัน เช่น ลูกค้า ผลิตภัณฑ์ ผู้จัดส่งวัตถุดิบ เครื่องจักร บุคลากร และข้อมูลธุรกิจอื่น ๆ ผู้ใช้ฐานข้อมูลสามารถค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้งกันได้อย่างสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. การเรียงพิมพ์ด้วยแสง (Phototypesetting) คือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เรียงพิมพ์เอกสาร รายงาน แบบฟอร์ม แผ่นพับ โบปลิวิ โฆษณา เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการพิมพ์ก้าวหน้าไปมาก เช่น เลเซอร์มีความคมชัด เครื่องพิมพ์ชนิดฉีดยึกหมึก สามารถพิมพ์ได้หลายสี และสร้างสีสวยงาม

14. การออกแบบฟอร์มเอกสาร (Forms Design) เป็นงานที่ต้องใช้เวลาและความละเอียดรอบคอบ มีโปรแกรมเกี่ยวกับแบบฟอร์ม 2 ประเภท ประเภทแรกใช้พิมพ์ข้อความลงในแบบฟอร์ม ซึ่งจะมีบทบาทในการลดการใช้กระดาษ

นอกจากนี้ ผ่องใส ศุภจรรยาภิรักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มของวิชาชีพเลขานุการในปีพุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับบทบาทของเลขานุการ และคุณสมบัติของเลขานุการเทคโนโลยีที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการทำงานของเลขานุการ ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

1. บทบาทต่อลักษณะงานในหน้าที่ มีแนวโน้มว่าเลขานุการมีหน้าที่สำคัญคือ เป็นที่ปรึกษาดูแลเกี่ยวกับเวลา และการนัดหมายให้ผู้บริหาร
2. บทบาทต่อการทำงานของผู้บริหาร เลขานุการต้องเป็นผู้สื่อข่าวที่ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็วที่สุดสำหรับผู้บริหาร
3. บทบาทในการประสานงาน เลขานุการเป็นทั้งนักประชาสัมพันธ์และภาพพจน์ของผู้บริหารและองค์กร เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้บริหารกับบุคคลอื่นภายในองค์กร ทั้งระดับบนและระดับล่าง เป็นผู้ประสานงานแทนผู้บริหารทั้งภายในและภายนอกองค์กร
5. เทคโนโลยีที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการทำงานเลขานุการ ในปีพุทธศักราช 2540 ที่เป็นไปได้มากที่สุดคือระบบโทรศัพท์อัตโนมัติ เครื่องประมวลผลข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องบันทึกคำสั่ง เครื่องโทรพิมพ์ เครื่องช่วยการทำงานของผู้บริหาร ระบบสำนักงานอัตโนมัติ

2.2.5 คุณสมบัติและคุณลักษณะของเลขานุการ

เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของเลขานุการเปรียบเสมือนผู้ช่วยผู้บริหาร ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องพบปะติดต่อกับบุคคลหลายประเภททั้งภายในและภายนอกองค์กร อีกทั้งงานเลขานุการเป็นงานที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน ต้องทำงานแข่งกับเวลา ต้องมีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มองการณ์ไกล มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ดังคำกล่าวของจันทนา แสนสุข (2539 : 8) ที่ว่า "การเป็นเลขานุการไม่ใช่เรื่องยากแต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับการที่จะเป็นเลขานุการที่ดี ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์" ดังนั้นผู้ที่คิดจะประกอบอาชีพด้านเลขานุการ ควรสำรวจตนเองว่ามีคุณสมบัติและบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของเลขานุการตามที่นายจ้างต้องการหรือไม่? และหากได้รับงานในหน้าที่เลขานุการแล้ว สามารถทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบในงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ได้รับมอบหมายได้เพียงใด? ซึ่งคุณสมบัติและบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีของเลขานุการ (อุษณีย์ ตูลาปตี. 2536 : 15-18; วลัย สุพัฒน์ธี. 2525 : 9-14; กรมอาชีวศึกษา. 2527 : 4-5; กมล ชูทรัพย์ และเสถียร เหลืองอร่าม. 2527 : 166; ขวลิต หมั่นนุช. 2535 : 9-11) มีดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยที่ดี (Good Character and Personality) หรือ มีบุคลิกภาพและเจตคติที่ดี (Good Personality and Attitude) เลขานุการที่มีบุคลิกลักษณะที่ดีคือ

1.1 การปรากฏกายดี หมายถึง รูปร่างหน้าตาดี เสื้อผ้าและการแต่งกายดีเหมาะสม มีสุขภาพดี มีการวางตนและท่าทางดี ตลอดจนการมีน้ำเสียงคำพูดที่ดี

1.2 มีอุปนิสัยและเจตคติที่ดี ได้แก่ นิสัยที่ดีในการทำงานคือ รู้จักลำดับความสำคัญก่อนหลังของงาน ทำงานด้วยความรวดเร็ว ถูกต้องและเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน สำหรับนิสัยส่วนตัวที่ดี คือมีความจำดี มีไหวพริบปฏิภาณ ตัดสินใจรวดเร็วและถูกต้อง ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ มีมารยาทและความประพฤติที่ดี มีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริตและรักษาความลับได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่ดี มีอารมณ์ขัน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน

2. มีความรู้ในวิชาเทคนิคเกี่ยวกับงานเลขานุการ (Secretarial Technique) คือ การพิมพ์ดีด การจดชวเลขและถอดข้อความ การบันทึกการประชุมและจัดทำรายงานการประชุม การพิสูจน์อักษรและการจัดพิมพ์ การเก็บค้นเอกสาร การต้อนรับและการนัดหมาย มารยาทในการติดต่อและการเข้าสังคม ความรู้ในการใช้เครื่องใช้สำนักงานและสิ่งที่สำคัญในด้านเทคนิคของงานเลขานุการก็คือ การรับฟังที่ดี เข้าใจคำสั่งได้ชัดเจน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ รับผิดชอบต่องานประเภทสร้างสรรค์มากขึ้น

3. พื้นความรู้ดี (General Background) มีพื้นความรู้ทั่วไปเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานนอกจากความรู้ในด้านเลขานุการ เช่น ความรู้เรื่องกฎหมาย การเสียภาษี การธนาคาร การประกันภัย จิตวิทยา สังคม เศรษฐศาสตร์ ศิลปะและวรรณคดี ความรู้เกี่ยวกับภาษา

4. การผ่านการฝึกงาน (Apprenticeship) การศึกษาวิชาชีพเลขานุการจะต้องผ่านการฝึกงานมาก่อนที่จะเข้าปฏิบัติงานหรือรับตำแหน่งเลขานุการเพราะความรู้ทางด้านทฤษฎีเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ การเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติงานจากประสบการณ์จริง ๆ ย่อมปฏิบัติงานได้เร็วกว่าเลขานุการที่ยังไม่เคยผ่านการฝึกงานจริงมาก่อนเลย

นอกจากนี้ สุพัตรา สุภาพ (2538 : 41) ได้กล่าวเสริมถึงจรรยาบรรณของเลขานุการ ที่ควรใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ชื่อสัตย์สุจริต	8. กล้ารับผิดชอบ
2. รักดีต่อนายและองค์การ	9. ยกย่องนาย
3. รับผิดชอบต่องานเลขานุการ	10. มีความคิดริเริ่ม
4. ไม่นำความลับของบริษัทไปเปิดเผย	11. มีความขยัน มานะอดทน
5. มีคุณธรรม	12. ไม่นินทานาย
6. มีความเป็นมิตร	13. รักงานที่ทำ
7. มีความรอบรู้	14. ไม่อิจฉาริษยา

สรุปได้ว่าการมีเลขานุการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่จะขาดไม่ได้ในหน่วยงาน เพราะบทบาทและหน้าที่ของเลขานุการจะเกี่ยวข้องกับงานสำนักงานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ องค์การ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานในภาคธุรกิจเอกชน ต่างก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีเลขานุการคอยช่วยปฏิบัติภารกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรในด้านเลขานุการเพื่อสนองความต้องการของสังคมให้มีประสิทธิภาพ

2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

2.3.1 หลักการและจุดมุ่งหมาย

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เป็นหลักสูตรช่างฝีมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพ และเจตคติที่เหมาะสมออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างเสรี และสามารถเลือกวิธีการเรียนตักศึกษภาพและโอกาสของผู้เรียน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งให้การสนับสนุน การประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

สำหรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะในด้านการจัดการและในด้านวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน และเป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างและพัฒนาอาชีพให้เจริญก้าวหน้าและนำประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกวิธีการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรคความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ตระหนักถึงปัญหาของประเทศชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.3.2 จุดประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ

ก) จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีความสามารถประสบการณ์ทางธุรกิจ และความรู้ในการประกอบอาชีพการบัญชี การขาย การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ บริการธุรกิจสถานพยาบาล บริการธุรกิจโรงแรม ทั้งภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีความสามารถ ประสบการณ์และความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวแต่ละกลุ่มวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้มีโอกาสเลือกงานอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ เจตคติและความรู้ของตนเอง
4. เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ กิจนิสัยการทำงานที่ดี มีความคิดสร้างสรรค สามารถสร้างงานและพัฒนางานอาชีพธุรกิจและอาชีพส่วนตัวได้เสมอ
5. เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทั้งทางกายจิตใจ
6. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ข) โครงสร้างหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 สาขาวิชาพาณิชยการ ต้องศึกษารายการวิชาจากหมวดต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ

1. หมวดวิชาชีพพื้นฐาน 30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต
  - 2.1 วิชาชีพพื้นฐาน 16 หน่วยกิต
  - 2.2 วิชาชีพเฉพาะ 17 หน่วยกิต
  - 2.3 วิชาชีพเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ 4 หน่วยกิต

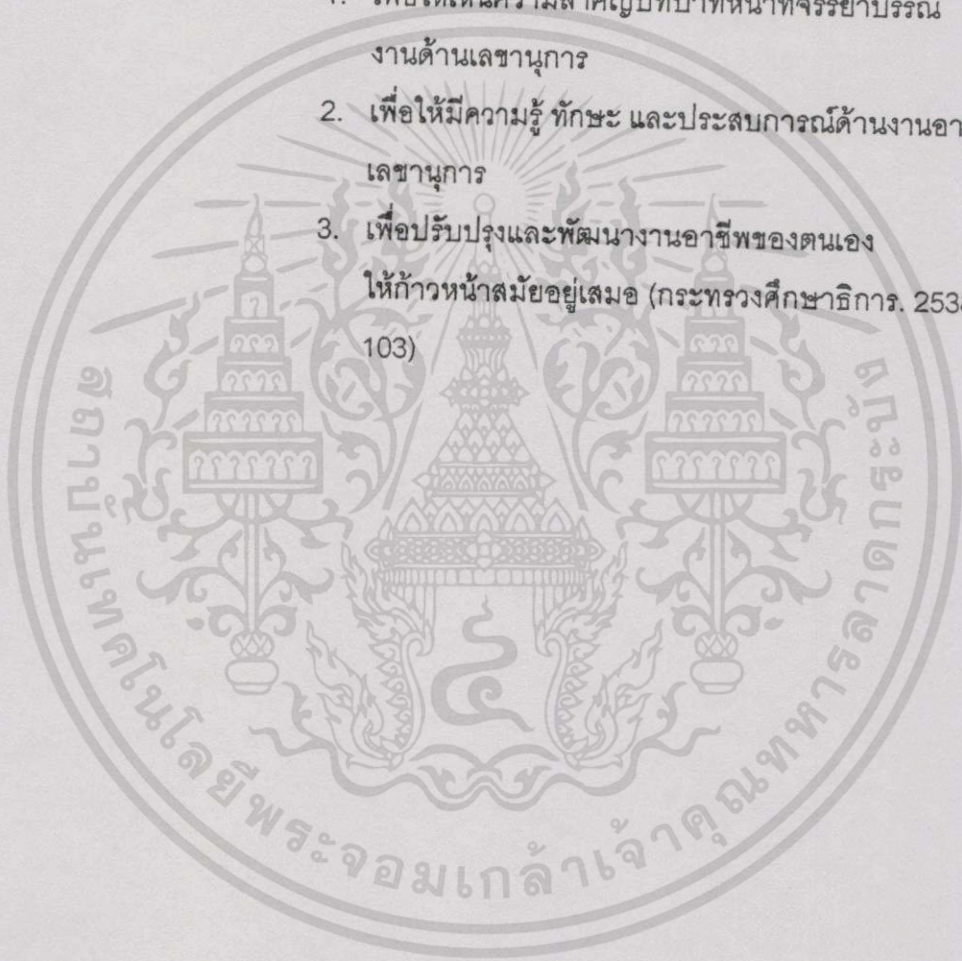
มีการเรียนรวมไม่น้อยกว่า 360 คาบเรียน

3. หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

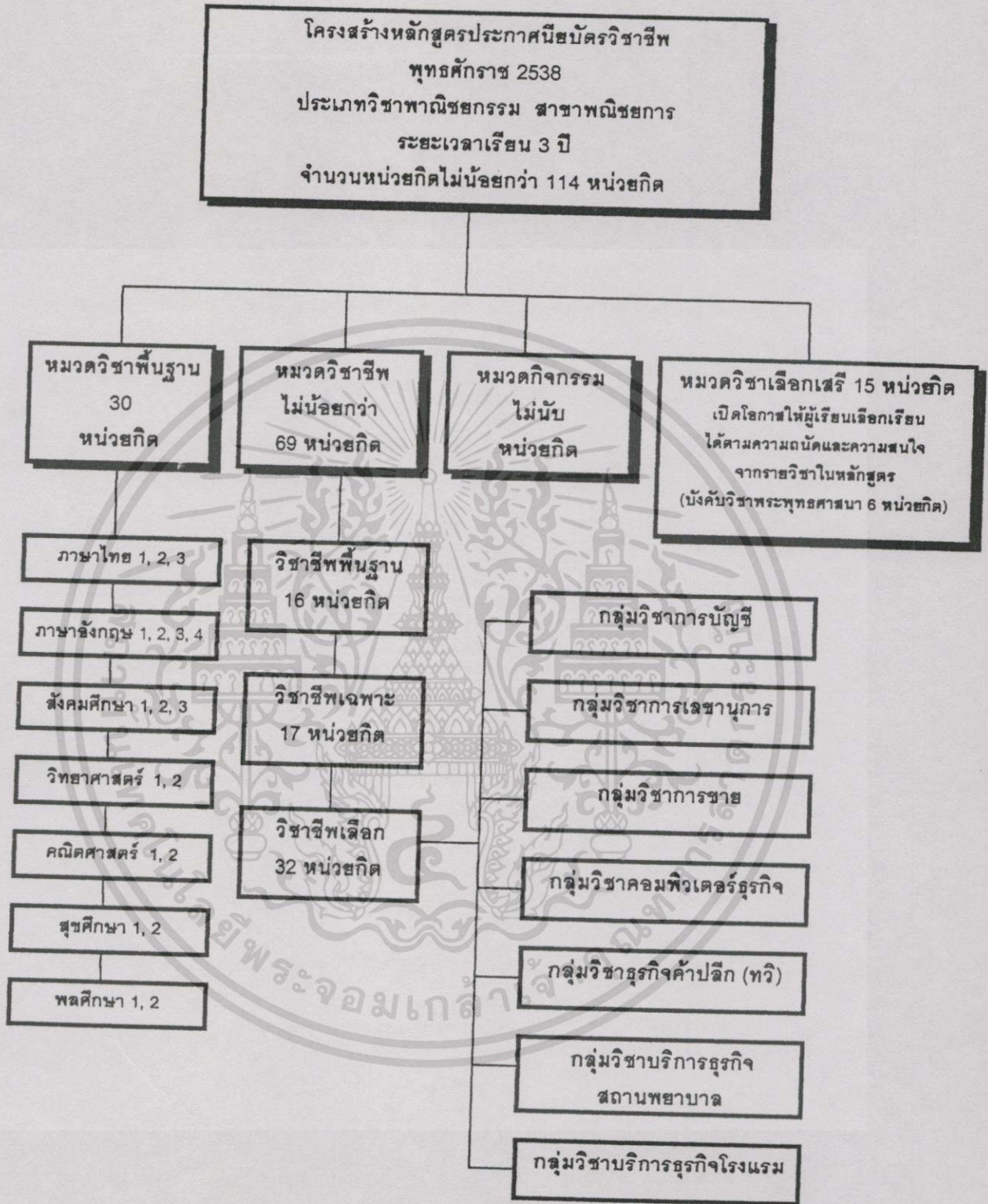
4. หมวดกิจกรรม 2 คาบ

ค) จุดประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาพาณิชยกรรม
กลุ่มวิชาการเลขานุการ

1. เพื่อให้เห็นความสำคัญบทบาทหน้าที่จรรยาบรรณ
งานด้านเลขานุการ
2. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านงานอาชีพ
เลขานุการ
3. เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานอาชีพของตนเอง
ให้ก้าวหน้าสมัยอยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538 : 2-6,
103)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาพาณิชยการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชาชีพและเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 วิทยาลัยพณิชยการ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสถานศึกษา 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร รวม 3,751 คน ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	จำนวน 1,103 คน
2. วิทยาลัยพณิชยการเซตุน	จำนวน 1,053 คน
3. วิทยาลัยพณิชยการบางนา	จำนวน 1,099 คน
4. วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	จำนวน 496 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน และเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ในการวิจัย จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 15% เป็น 413 คน

2. คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละวิทยาลัยโดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละวิทยาลัย ดังตารางที่ 3.1

3. การเลือกตัวอย่าง

3.1.1 สุ่มชั้นเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 50% ของชั้นเรียนทั้งหมดในแต่ละวิทยาลัย

3.2.2 คำนวณจำนวนนักเรียนตัวอย่าง ตามสัดส่วนของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนที่สุ่มได้

3.3.3 ดำเนินการสุ่มนักเรียนตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายโดยการจับสลากรายชื่อนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่คำนวณไว้แล้วใน 3.2.2

3.3.4 จัดพิมพ์รายชื่อนักเรียนที่สุ่มได้เพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ 4 แห่ง กรุงเทพมหานคร

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	1,103	121
วิทยาลัยพณิชยการเซตุน	1,053	116
วิทยาลัยพณิชยการบางนา	1,099	121
วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	496	55
รวม	3,751	413

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ สถานศึกษาที่สังกัด เพศ อายุ ผลการเรียนและรายได้ของผู้ตอบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ โดยกำหนดระดับของการประเมินค่าเพื่อตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ ไว้ดังนี้

4	หมายถึง	เป็นเหตุผลมากที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
3	หมายถึง	เป็นเหตุผลมากที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
2	หมายถึง	เป็นเหตุผลน้อยที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
1	หมายถึง	เป็นเหตุผลน้อยที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบจัดลำดับคำตอบ (Ranking) โดยกำหนดข้อความให้พิจารณา 5 ลำดับ คือ เป็นเหตุผลมากที่สุด จัดเป็นลำดับที่ 1 และเป็นเหตุผลรองลงไปจัดเป็นลำดับที่ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพการ พัฒนาอาชีพ และแนวทางการเลือกอาชีพ
2. ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดสอบถามนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาชีพในปีการศึกษา 2540 เพื่อนำคำตอบไปเป็นแนวทางกว้าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยการสอบถามนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 กลุ่มเลือกวิชาชีพอื่น ๆ จำนวน 90 คน โดยให้ระบุเหตุผลที่เลือกกลุ่มวิชานั้น ๆ และระบุเหตุผลที่ไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ

2.2 กลุ่มที่เลือกวิชาการเลขานุการ จำนวน 30 คน โดยให้ระบุถึงเหตุผลที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ

3. ประมวลคำตอบที่ได้ เพื่อสร้างเป็นคำถามที่สมบูรณ์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

ตอนที่ 2 เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	8 ข้อ
2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	10 ข้อ
3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	8 ข้อ
4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม	12 ข้อ

ตอนที่ 3 เหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	9 ข้อ
2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	9 ข้อ
3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	7 ข้อ
4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม	10 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา รวม 5 ท่าน คือ

1. ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ
ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9 กรมอาชีวศึกษา
2. นายสุเทพ เจนาคม
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการบางนา
3. ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา
หัวหน้าฝ่ายสถิติวิจัยและประเมินผล กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
4. นางพรรณี อิศรางกูร ณ อยุธยา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. นายฉลองโชค สมดี

หัวหน้างานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

3.2.3 การพิจารณาความเชื่อมั่น (Reliability)

หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอย่างละเอียดดีแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นปวช. ปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 50 คน แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เก็บจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่ระบุไว้ในตารางที่ 3.1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. บันทึกเสนาของงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในวิทยาลัยพณิชยการ 4 แห่ง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือเสนอต่อกรมอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถาม นำเสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการ ทั้ง 4 แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำส่งด้วยตัวเอง โดยขออนุญาตต่อผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง และประสานงานกับงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพของวิทยาลัยพณิชยการทั้ง 4 แห่ง ในการแจกแบบสอบถามแก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ตามรายชื่อที่แนบ
4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำคืนวันไปรับแบบสอบถามคืนจากงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพด้วยตนเองหลังจากวันที่นำไปมอบให้ 1 สัปดาห์ และในการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบตามรหัสแบบสอบถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยประสานงานกับงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพในการติดตามอีกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะวิธีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 413 ฉบับนั้น ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเพิ่มอีกจำนวน 42 ฉบับ รวมแบบสอบถามทั้งสิ้น 455 ฉบับ และผู้วิจัยได้รับคืนแบบสอบถามครบและสมบูรณ์ทั้ง 455 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงวิเคราะห์จากแบบสอบถาม 455 ฉบับ

3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับว่ามีคำตอบครบทุกข้อ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม กำหนดดังนี้

2.2.1 การกำหนดคะแนนคำตอบ

เป็นเหตุผลมากที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ = 4 คะแนน

เป็นเหตุผลมากที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ = 3 คะแนน

เป็นเหตุผลน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ = 2 คะแนน

เป็นเหตุผลน้อยที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ = 1 คะแนน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อ เฉพาะด้านและรวมทุกด้านแล้วนำเสนอในรูปของตาราง พร้อมกับคำบรรยายประกอบ โดยเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (Mean) ในการตอบแบบสอบถามมีดังนี้

3.50 - 4.00 หมายถึง เป็นเหตุผลมากที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

2.50 - 3.49 หมายถึง เป็นเหตุผลมากที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

1.50 - 2.49 หมายถึง เป็นเหตุผลน้อยที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

1.00 - 1.49 หมายถึง เป็นเหตุผลน้อยที่สุดที่ใช้ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

2.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ โดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม กำหนดดังนี้

2.3.1 กำหนดระดับคะแนนของการจัดลำดับคำตอบ ดังนี้

เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ลำดับที่ 1 เท่ากับ 5 คะแนน

เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ลำดับที่ 2 เท่ากับ 4 คะแนน

เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ลำดับที่ 3 เท่ากับ 3 คะแนน

เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ลำดับที่ 4 เท่ากับ 2 คะแนน

เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ลำดับที่ 5 เท่ากับ 1 คะแนน

2.3.2 วิเคราะห์ร้อยละของจำนวนผู้เลือกในแต่ละลำดับ และหาคะแนนรวม

ของแต่ละข้อ และคะแนนรวมเป็นรายข้อ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer Plus) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพาณิชย์การ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PS⁺ (Statistical Package for the Social/Sciences/Personal Computer Plus) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	เป็นเหตุผลมากที่สุดใน การเลือกกลุ่มวิชาชีพ
2.50 - 3.49	หมายถึง	เป็นเหตุผลมากในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
1.50 - 2.49	หมายถึง	เป็นเหตุผลน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
1.00 - 1.49	หมายถึง	เป็นเหตุผลน้อยที่สุดใน การเลือกกลุ่มวิชาชีพ

แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น

- 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพที่ต้องการศึกษา
- 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง
- 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ
- 2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ วิเคราะห์โดยการจัดลำดับคำตอบ และหาค่าร้อยละของจำนวนผู้เลือกตอบในแต่ละลำดับ และหา คะแนนรวมของแต่ละข้อ แล้วนำเสนอบนรูปตารางประกอบการบรรยาย แบ่งเป็น

- 3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง
- 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
- 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตาม ตารางที่ 4.1 - 4.4 ดังนี้)

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	377	83.0
ชาย	78	17.0
รวม	455	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 83 เป็นเพศหญิง และ ร้อยละ 17 เป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปี	16	4.0
15 ปี	197	43.0
16 ปี	214	47.0
17 ปี	23	5.0
18 ปี	5	1.0
รวม	455	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47 มีอายุ 16 ปี จำนวน รองลงมา ร้อยละ 43 มีอายุ 15 ปี

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลการเรียน

ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.50 - 4.00	41	9.0
3.00 - 3.49	103	22.5
2.50 - 2.99	118	26.0
2.00 - 2.49	127	28.0
1.50 - 1.99	55	12.0
ต่ำกว่า 1.50	11	2.5
รวม	455	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ย ในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนักคือ ร้อยละ 28 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 - 2.49 รองลงมา ร้อยละ 26 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.50 - 2.99 และร้อยละ 22.5 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.00 - 3.49 ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 2.5 มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 ซึ่งเป็นผลการเรียนที่ต่ำมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของผู้สนับสนุนการเรียน

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	62	13.6
5,000 - 10,000 บาท	147	32.5
10,000 - 15,000 บาท	110	24.0
15,001 - 20,000 บาท	57	12.5
20,001 - 25,000 บาท	41	9.0
มากกว่า 25,000 บาท	38	8.4
รวม	455	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 32.5 ผู้สนับสนุนการเรียนมีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 24 มีรายได้ 10,000 - 15,000 บาท และร้อยละ 13.6 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ซึ่งจัดเป็นรายได้ที่ต่ำมาก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.5 - 4.30 ดังนี้)

2.1 วิเคราะห์เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก

กลุ่มวิชาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การบัญชี	170	38
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	137	30
การขาย	92	20
การเลขานุการ	56	12
รวม	455	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาการมัธยมศึกษาที่สูงสุด ร้อยละ 38 จำนวนรองลงมาเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจร้อยละ 30 และเลือกกลุ่มวิชาการชาย ร้อยละ 20 สำหรับกลุ่มวิชาการเลขานุการมีจำนวนนักเรียนเลือกเรียนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 12 .

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีความสนใจในลักษณะงานอาชีพนี้	3.25	.56	มาก
2	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้	3.20	.61	มาก
3	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก	3.20	.69	มาก
4	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้	2.96	.60	มาก
5	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตามที่ สถานศึกษากำหนด	2.88	.68	มาก
6	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.79	.69	มาก
7	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับ วิชาชีพนี้	2.73	.62	มาก
8	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้	2.65	.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.96	.38	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผล องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลใน ระดับมากทุกข้อ โดยให้เหตุผลมีความสนใจในลักษณะงานอาชีพเป็นเหตุผลลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.25$) มีความชอบในลักษณะงานอาชีพ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.20$) และตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตาม กลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.20$)

เหตุผลรองลงมาเป็นเหตุผลด้านการเรียน คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ($\bar{X} = 2.96$) ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 2.88$) และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ($\bar{X} = 2.79$) เป็นลำดับที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ส่วนเหตุผลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ คือ มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับวิชาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.73$) มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.65$) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะพิจารณาเป็นลำดับที่ 7 และ 8

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	3.29	.70	มาก
2	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	3.19	.66	มาก
3	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	3.12	.79	มาก
4	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มี ชีวิตที่มั่นคง	3.10	.65	มาก
5	มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่ม วิชาชีพอื่น ๆ	3.05	.68	มาก
6	มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของ ตนเองได้	2.95	.76	มาก
7	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับสัมพันธ์ กับบุคคลต่าง ๆ	2.94	.74	มาก
8	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	2.73	.88	มาก
9	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน	2.40	.81	น้อย
10	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ บุคคลอื่น ๆ	2.40	.86	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.92	.39	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.92

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.29$) เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.19$) และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.12$)

สำหรับเหตุผลลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ และลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม	3.37	.65	มาก
2	เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้	3.17	.76	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้	3.02	.82	มาก
4	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน	2.98	.79	มาก
5	สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.82	.74	มาก
6	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก	2.60	.85	มาก
7	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว	1.91	.93	น้อย
8	บิดา มารดา มีกิจการอยู่แล้ว	1.90	.96	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.72	.44	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.72

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายชื่อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.37$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.17$) และเป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.02$)

สำหรับเหตุผลบิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.90$) เหตุผลรองลงมาคือ ในปีปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว ($\bar{X} = 1.91$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในปัจจุบัน	3.16	.72	มาก
2	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือก เรียนมากที่สุด	3.05	.83	มาก
3	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น	2.95	.79	มาก
4	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข	2.94	.96	มาก
5	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถและ เปิดโอกาสให้แสดงออกได้	2.92	.87	มาก
6	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จใน วิชาชีพนี้	2.91	.90	มาก
7	ได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพใน กลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา	2.63	.85	มาก
8	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียนง่าย และสบาย ๆ	2.43	.89	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
9	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำ ให้เรียน	2.22	.82	น้อย
10	เรียนตามความต้องการของบิดามารดา และผู้อุปการะ	2.16	1.79	น้อย
11	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง	2.13	.97	น้อย
12	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน	1.85	.88	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.61	.42	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.61

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.16$) ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษาเลือกเรียนมากที่สุด ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.05$) และมีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.95$)

สำหรับเหตุผลเรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกันเป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.85$) เหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับคือ เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง ($\bar{X} = 2.13$) เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ ($\bar{X} = 2.16$) อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน ($\bar{X} = 2.22$) และลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ ($\bar{X} = 2.43$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ
จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

ลำดับที่ ของเหตุผล	เหตุผล การเลือกกลุ่มวิชาชีพ	n = 455		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	2.96	.38	มาก
2	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	2.92	.39	มาก
3	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ	2.79	.44	มาก
4	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม	2.61	.42	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.79	.30	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาชีพโดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.79

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 2.96$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.92$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.72$) และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.61$)

2.2 วิเคราะห์เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	n = 170		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก	3.30	.65	มาก
2	มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้	3.28	.59	มาก
3	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้	3.19	.60	มาก
4	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้	2.99	.55	มาก
5	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติ ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตามที่ สถานศึกษากำหนด	2.96	.70	มาก
6	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.88	.67	มาก
7	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้	2.78	.60	มาก
8	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะกับ วิชาชีพนี้	2.70	.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.01	.36	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.30$) มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.28$) และมีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.19$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุผลรองลงมาเป็นเหตุผลด้านการเรียน คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ($\bar{X} = 2.99$) ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 2.96$) และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ($\bar{X} = 2.88$) เป็นลำดับที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ส่วนเหตุผลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ คือ มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.78$) และมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับวิชาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.70$) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะพิจารณาเป็นลำดับที่ 7 และ 8

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	n = 170		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	3.46	.64	มาก
2	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มี ชีวิตที่มั่นคง	3.19	.62	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	3.15	.65	มาก
4	มีโอกาสดำเนินงานอาชีพมากกว่ากลุ่ม วิชาชีพอื่น ๆ	3.06	.69	มาก
5	มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของ ตนเองได้	2.75	.75	มาก
6	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	2.67	.78	มาก
7	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ บุคคลอื่น ๆ	2.63	.81	มาก
8	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับและสัมพันธ์ กับบุคคลต่าง ๆ	2.59	.70	มาก
9	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	2.29	.73	น้อย
10	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน	2.27	.85	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.81	.40	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.12 โดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลเป็นอาชีพที่หางานทำง่าย ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.46$) มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.19$) และเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.15$)

สำหรับเหตุผลลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$) และเหตุผลรองลงมา คือ มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{X} = 2.29$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	n = 170		ระดับของ เหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของ ครอบครัวให้ดีกว่าเดิม	3.36	.61	มาก
2	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำ วิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้	3.07	.82	มาก
3	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความ ต้องการสูงในปัจจุบัน	3.04	.74	มาก
4	สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะ ที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.84	.68	มาก
5	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้น นอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้	2.84	.84	มาก
6	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก	2.80	.78	มาก
7	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ ที่เลือกอยู่แล้ว	1.93	.96	น้อย
8	บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว	1.71	.81	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.70	.41	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.13 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 2.70

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.36$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.07$) และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบันลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.04$)

สำหรับเหตุผลบิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.73$) และเหตุผลรองลงมาคือ ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว ($\bar{X} = 1.93$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 170		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข	3.55	.62	มากที่สุด
2	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือก เรียนมากที่สุด	3.38	.73	มาก
3	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในปัจจุบัน	3.28	.62	มาก
4	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น	3.12	.79	มาก
5	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จ ในวิชาชีพนี้	2.98	.91	มาก
6	ได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพ ในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา	2.78	.81	มาก
7	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง	2.52	.99	มาก
8	เรียนตามความต้องการของบิดามารดา และผู้อุปการะ	2.52	1.05	มาก
9	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถและ เปิดโอกาสให้แสดงออกได้	2.48	.88	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 170		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
10	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำ ให้เรียน	2.44	.94	น้อย
11	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียน ง่าย ๆ และสบาย ๆ	2.11	.78	น้อย
12	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน	1.94	.88	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.76	.41	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.76

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลมากที่สุด คือ ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข ($\bar{X} = 3.55$) ส่วน เหตุผลมากรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.38$) และเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.28$)

สำหรับเหตุผลเรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกันเป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) และเหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ ($\bar{X} = 2.11$) อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน ($\bar{X} = 2.44$) และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ ทำหายความสามารถและเปิดโอกาสในแสดงออกได้ ($\bar{X} = 2.48$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็น เหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

ลำดับที่ ของเหตุผล	เหตุผล การเลือกกลุ่มวิชาชีพ	n = 170		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	3.01	.36	มาก
2	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	2.81	.40	มาก
3	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม	2.76	.41	มาก
4	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ	2.70	.41	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.81	.29	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.01$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.81$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.76$) และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.70$)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	N = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก	3.18	.69	มาก
2	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้	3.16	.63	มาก
3	มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้	3.14	.52	มาก
4	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้	3.02	.59	มาก
5	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตามที่ สถานศึกษากำหนด	2.88	.66	มาก
6	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.73	.67	มาก
7	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะกับ วิชาชีพนี้	2.70	.66	มาก
8	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้	2.68	.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.94	.39	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.18$) มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.16$) และมีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.14$)

เหตุผลรองลงมาเป็นเหตุผลด้านการเรียน คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ($\bar{X} = 3.02$) ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 2.88$) และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ($\bar{X} = 2.73$) เป็นลำดับที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ส่วนเหตุผลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ คือ มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับวิชาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.70$) และมีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.68$) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะพิจารณาเป็นลำดับที่ 7 และ 8

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	n = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ	3.39	.56	มาก
2	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	3.21	.68	มาก
3	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง	3.07	.66	มาก
4	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	3.05	.82	มาก
5	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	2.96	.63	มาก
6	มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ	2.77	.60	มาก
7	มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของตนเองได้	2.66	.67	มาก
8	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	2.59	.73	มาก
8	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน	2.39	.59	น้อย
10	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ	2.05	.75	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.82	.31	มาก

จากตารางที่ 4.17 โดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีโอกาสพบปะติดต่อกับคนต่าง ๆ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.39$) ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.21$) และมั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.07$)

สำหรับเหตุผลลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.05$) และเหตุผลรองลงมา คือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ($\bar{X} = 2.39$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	n = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม	3.38	.62	มาก
2	เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้	2.91	.72	มาก
3	สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.79	.68	มาก
4	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้	2.73	.86	มาก
5	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก	2.52	.74	มาก
6	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน	2.41	.76	น้อย
7	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว	1.73	.75	น้อย
8	บิดา มารดา มีกิจการอยู่แล้ว	1.66	.88	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.52	.34	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.18 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 2.52

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.38$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.91$) และสถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะสมที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.79$)

สำหรับเหตุผลบิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.66$) และเหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว ($\bar{X} = 1.73$) และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.41$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถ และเปิดโอกาสให้แสดงออกได้	3.16	.78	มาก
2	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียน ง่าย ๆ และสบาย ๆ	2.70	.71	มาก
3	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในปัจจุบัน	3.61	.68	มาก
4	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จ ในวิชาชีพนี้	2.59	.93	มาก
5	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่ม กลุ่มวิชาชีพอื่น	2.57	.87	มาก
6	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข	2.54	.91	มาก
7	ได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา	2.36	.92	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
8	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยม เลือกเรียนมากที่สุด	2.25	.86	น้อย
9	เรียนตามความต้องการของบิดามารดา และผู้อุปการะ	1.95	.88	น้อย
10	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน แนะนำให้เรียน	1.93	.87	น้อย
11	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน	1.68	.83	น้อย
12	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง	1.66	.75	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.33	.41	น้อย

จากตารางที่ 4.19 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.33

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายชื่อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.16$) ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.70$) และเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.61$)

สำหรับเหตุผลเรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.66$) และเหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับคือ เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน ($\bar{X} = 1.68$) อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน ($\bar{X} = 1.93$) เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ ($\bar{X} = 1.95$) ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด ($\bar{X} = 2.25$) และได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.36$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการ
การเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

ลำดับที่ ของเหตุผล	เหตุผล การเลือกกลุ่มวิชาชีพ	n = 56		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	2.94	.39	มาก
2	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	2.82	.31	มาก
3	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ	2.52	.34	มาก
4	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม	2.33	.37	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.63	.24	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.63

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 2.94$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.82$) และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.52$) สำหรับเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.76$)

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการชาย
ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	n = 92		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้	3.16	.50	มาก
2	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้	3.13	.56	มาก
3	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้	3.11	.65	มาก
4	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตามที่ สถานศึกษากำหนด	3.03	.60	มาก
5	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก	3.01	.62	มาก
6	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก	2.99	.72	มาก
7	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับ วิชาชีพนี้	2.88	.57	มาก
8	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้	2.82	.66	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	.38	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการชาย
ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.02

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการชาย
ด้วยเหตุผลมีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.16$) แผนการเรียนประกอบด้วย
รายวิชาที่สามารถเรียนได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.13$) และมีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่
3 ($\bar{X} = 3.11$)

ส่วนเหตุผลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะคือ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสมกับวิชาชีพนี้
($\bar{X} = 2.88$) และมีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ ($\bar{X} = 2.82$) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะพิจารณา
เป็นลำดับท้าย ๆ คือ ลำดับที่ 7 และ 8

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการขาย
ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	n = 92		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับและสัมพันธ์ กับบุคคลต่าง ๆ	3.48	.56	มาก
2	มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของ ตนเองได้	3.45	.62	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	3.20	.63	มาก
4	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	3.11	.65	มาก
5	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	3.07	.68	มาก
6	มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่ม วิชาชีพอื่น ๆ	3.02	.73	มาก
7	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มี ชีวิตที่มั่นคง	2.85	.73	มาก
8	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน	2.71	.70	มาก
9	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	2.65	.73	มาก
10	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ บุคคลอื่น ๆ	2.05	.81	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.96	.41	มาก

จากตารางที่ 4.22 โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย ด้วยเหตุผล
องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย
ด้วยเหตุผลมีโอกาสในการพบปะติดต่อกับและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.48$) มีอิสระ
และสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.45$) และ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางาน
ทำง่าย ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.20$)

สำหรับเหตุผลลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ เป็นเหตุผลใน
ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.05$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการขาย
ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ
สภาพเศรษฐกิจ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	n = 92		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ในขณะที่เรียนสามารถ นำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้	3.36	.69	มาก
2	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของ ครอบครัวให้ดีกว่าเดิม	3.32	.61	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้น นอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้	3.26	.68	มาก
4	สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครอง เหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก	3.01	.67	มาก
5	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก	3.00	.68	มาก
6	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความ ต้องการสูงในปัจจุบัน	2.89	.75	มาก
7	บิดา มารดา มีกิจการอยู่แล้ว	2.27	1.09	น้อย
8	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่ เลือกอยู่แล้ว	2.15	.94	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.92	.45	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย
ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 2.92

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย
ด้วยเหตุผล เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ลำดับที่
1 ($\bar{X} = 3.36$) ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.32$)
และเป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ ลำดับที่ 3
($\bar{X} = 3.26$)

สำหรับเหตุผลในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$) และเหตุผลรองลงมา คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว ($\bar{X} = 2.27$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการขาย ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 92		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้	3.43	.62	มาก
2	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ	3.24	.67	มาก
3	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด	3.08	.65	มาก
4	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน	2.93	.69	มาก
5	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น	2.93	.74	มาก
6	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้	2.88	.88	มาก
7	ได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา	2.70	.75	มาก
8	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน	2.28	.88	น้อย
9	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข	2.23	.88	น้อย
10	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน	1.95	.92	น้อย
11	เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ	1.84	.89	น้อย
12	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง	1.79	.79	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.61	.37	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.24 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.61

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย ด้วยเหตุผลเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.43$) ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.24$) และ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.08$)

สำหรับเหตุผลเรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.79$) และเหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ ($\bar{X} = 1.84$) เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน ($\bar{X} = 1.95$) ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข ($\bar{X} = 2.23$) อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน ($\bar{X} = 2.28$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการขาย จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

ลำดับที่ ของเหตุผล	เหตุผล การเลือกกลุ่มวิชาชีพ	n = 92		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	3.02	.38	มาก
2	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	2.96	.41	มาก
3	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ	2.92	.45	มาก
4	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม	2.61	.37	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.85	.30	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาการขาย โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาการขาย ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.02$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.96$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.92$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.61$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบ
ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้	3.34	.59	มาก
2	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้	3.27	.55	มาก
3	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก	3.22	.67	มาก
4	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้	2.55	.70	มาก
5	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ตามที่ สถานศึกษากำหนด	2.69	.67	มาก
6	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะกับ วิชาชีพนี้	2.66	.63	มาก
7	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.55	.70	มาก
8	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้	2.38	.70	น้อย
	ค่าเฉลี่ยรวม	2.86	.37	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.86

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลมีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.34$) มีความชอบลักษณะงานอาชีพนี้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.27$) และตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.22$)

สำหรับเหตุผลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะคือ มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	3.65	.54	มากที่สุด
2	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย	3.41	.62	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง	3.40	.60	มาก
4	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ	3.20	.72	มาก
5	มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ	3.19	.64	มาก
6	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มี ชีวิตที่มั่นคง	3.16	.61	มาก
7	มีอิสระ และสามารถประกอบกิจการของ ตนเองได้	2.97	.72	มาก
8	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับคนต่าง ๆ	2.81	.66	มาก
9	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ บุคคลอื่น ๆ	2.50	.81	มาก
10	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน	2.34	.84	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		3.06	.35	มาก

จากตารางที่ 4.27 โดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นเหตุผลในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.65$) และเหตุผลมากรองลงมา คือ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำง่าย ($\bar{X} = 3.41$) และเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง ($\bar{X} = 3.40$)

สำหรับเหตุผลลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม	3.40	.65	มาก
2	เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ในขณะเรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้	3.26	.70	มาก
3	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้	3.21	.75	มาก
4	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน	3.20	.77	มาก
5	สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก	2.66	.84	มาก
6	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก	2.13	.85	น้อย
7	บิดา มารดา มีกิจการอยู่แล้ว	1.97	.99	น้อย
8	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว	1.80	.90	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.70	.45	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 2.70

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายชื่อ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.40$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะเรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.26$)

และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 3.21$)

สำหรับเหตุผล ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว เป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.80$) เหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว ($\bar{X} = 1.97$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก ($\bar{X} = 2.13$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในปัจจุบัน	3.39	.70	มาก
2	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและ เปิดโอกาสให้แสดงออกได้	3.03	.79	มาก
3	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จ ในวิชาชีพนี้	2.99	.88	มาก
4	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือก เรียนมากที่สุด	2.93	.76	มาก
5	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น	2.90	.72	มาก
6	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข	2.82	.90	มาก
7	ได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพ ในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา	2.51	.89	มาก
8	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียน ง่าย ๆ และสบาย ๆ	2.19	.84	น้อย
9	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง	2.07	.93	น้อย
10	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน แนะนำให้เรียน	2.01	.77	น้อย

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ลำดับที่ ของเหตุผล	องค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
11	เรียนตามความต้องการของบิดามารดา และผู้อุปการะ	2.01	.96	น้อย
12	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน	1.77	.87	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม		2.55	.41	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.39$) เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.03$) และเรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้ ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.99$)

สำหรับเหตุผลเรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกันเป็นเหตุผลในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.77$) และเหตุผลรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ ($\bar{X} = 2.01$) อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน ($\bar{X} = 2.01$) เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง ($\bar{X} = 2.07$) และลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ ($\bar{X} = 2.19$) ส่วนเหตุผลในเรื่องอื่น ๆ เป็นเหตุผลในระดับมาก

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเหตุการณ์เลือกกลุ่มวิชา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 ด้าน

ลำดับที่ ของเหตุผล	เหตุผล การเลือกกลุ่มวิชาชีพ	n = 137		ระดับ ของเหตุผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	3.06	.35	มาก
2	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง	2.86	.37	มาก
3	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ	2.70	.45	มาก
4	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม	2.55	.41	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		2.78	.30	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์
ธุรกิจ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.78

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มคอมพิวเตอร์
ธุรกิจ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.06$) องค์ประกอบด้าน
ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 2 ($\bar{X} = 2.86$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ
ลำดับที่ 3 ($\bar{X} = 2.70$) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นลำดับสุดท้าย
($\bar{X} = 2.55$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ (ปรากฏตามตารางที่ 4.31 - 4.34 ดังนี้)

ตารางที่ 4.31 แสดงจำนวน คำร้อยละ และคะแนนน้ำหนักความสำคัญของเหตุการณ์ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

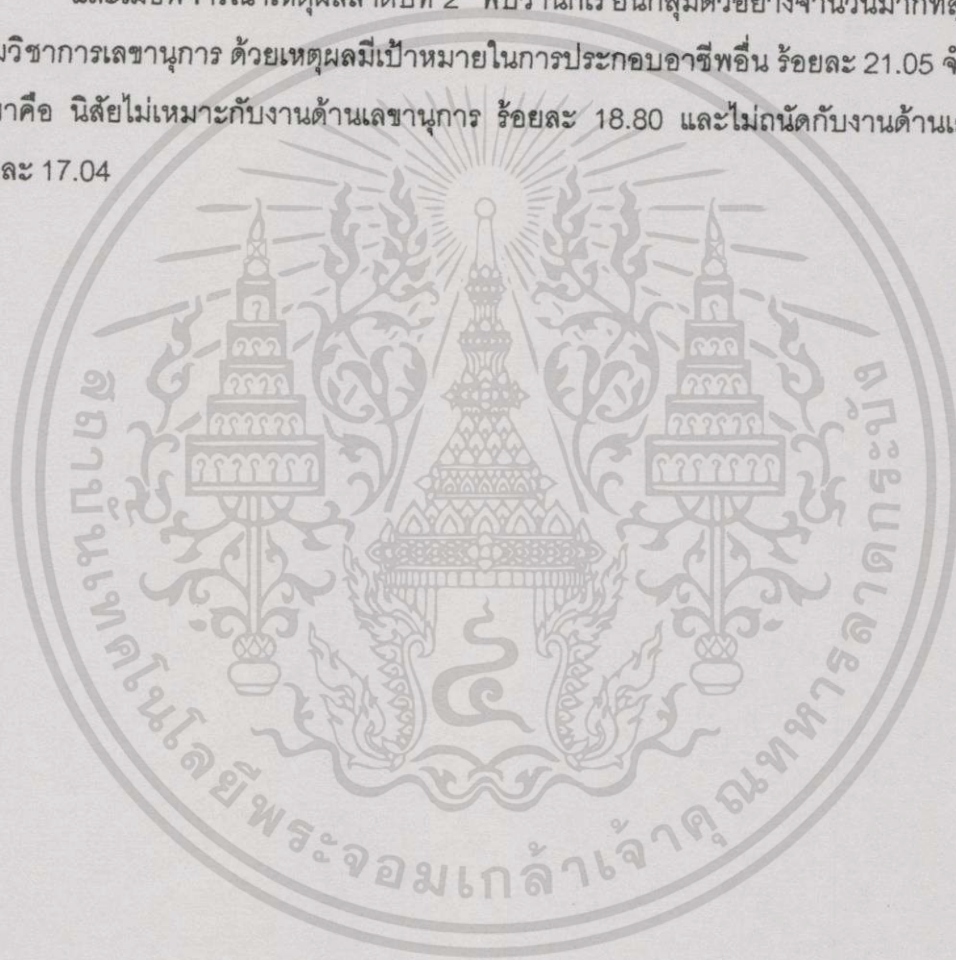
องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง	ลำดับที่ของเหตุผล					รวมคะแนน น้ำหนัก ความสำคัญ ของ เหตุผล
	ลำดับ 1 (5) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 2 (4) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 3 (3) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 4 (2) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 5 (1) จำนวน ร้อยละ	
มีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น	142 (35.59)	47 (11.78)	44 (11.04)	37 (9.27)	32 (8.02)	1,136
ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ	38 (9.52)	68 (17.04)	83 (20.80)	74 (18.55)	48 (12.03)	907
มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น	53 (13.28)	84 (21.05)	46 (11.53)	57 (14.29)	43 (10.78)	896
นิสัยไม่เหมาะกับงานด้านเลขานุการ	39 (9.77)	75 (18.80)	69 (17.29)	45 (11.28)	52 (13.03)	844
บุคลิกภาพรูปร่างหน้าตา ไม่เหมาะสม กับเลขานุการ	66 (16.54)	52 (13.03)	38 (9.52)	35 (8.77)	48 (12.03)	770
ไม่ชอบทำงานที่ต้องอยู่ภายใต้การ บังคับบัญชาของใครคนใดคนหนึ่ง	25 (6.27)	29 (7.27)	32 (8.02)	41 (10.27)	48 (12.03)	467
ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ขอบเขตที่เลือกกลุ่มวิชาชีพอื่นได้	15 (3.76)	16 (4.01)	36 (9.02)	43 (10.78)	37 (9.27)	370
ไม่ชอบงานด้านต้อนรับการให้บริการ ช่วยเหลือและเอาใจผู้อื่น	8 (2.01)	13 (3.26)	33 (8.27)	34 (8.52)	42 (10.53)	301
ไม่ชอบทำงานที่มีเจ้านายเฉพาะตัว	13 (3.26)	15 (3.76)	18 (4.51)	33 (8.27)	49 (12.28)	294
รวม	399	399	399	399	399	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.31 โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยการพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่นส่วนเหตุผลรองลงมาคือ ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการและมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น ร้อยละ 35.59 จำนวนรองลงมา คือ บุคลิกภาพรูปร่างหน้าตาไม่เหมาะสมกับเลขานุการ ร้อยละ 16.54 และมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น ร้อยละ 13.28

และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น ร้อยละ 21.05 จำนวนรองลงมาคือ นิสัยไม่เหมาะสมกับงานด้านเลขานุการ ร้อยละ 18.80 และไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ ร้อยละ 17.04

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวน คำร้อยละ และคะแนนน้ำหนักความสำคัญของเหตุการณ์ไม่เลือก
กลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

องค์ประกอบ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	ลำดับที่ของเหตุผล					รวมคะแนน น้ำหนัก ความสำคัญ ของ เหตุผล
	ลำดับ 1 (5) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 2 (4) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 3 (3) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 4 (2) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 5 (1) จำนวน ร้อยละ	
วิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ทำงานทำยาก	109 (27.32)	42 (10.53)	32 (8.02)	30 (7.52)	36 (9.02)	905
งานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้อง มีความสามารถในการใช้ภาษา ต่างประเทศ	76 (19.05)	58 (14.54)	41 (10.28)	44 (11.03)	47 (11.78)	870
ลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็น อิสระ ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา ของบุคคลคนเดียว	40 (10.03)	70 (17.54)	67 (16.79)	64 (16.04)	37 (9.27)	846
บทบาทหน้าที่ของเลขานุการต้อง รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด	39 (9.78)	63 (15.79)	62 (15.54)	53 (13.28)	51 (12.78)	790
การทำงานในวิชาชีพเลขานุการไม่มี อิสระในการใช้ความคิดเป็นของตนเอง	32 (8.02)	44 (11.02)	54 (13.53)	62 (15.54)	75 (18.80)	697
วิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มี โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การงานน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ	38 (9.52)	38 (9.52)	36 (9.02)	58 (14.54)	55 (13.78)	621
ลักษณะงานอาชีพเลขานุการเป็นงาน ที่นำเบื้อ ข้ำซาก จำเจ	23 (5.76)	29 (7.27)	49 (12.28)	45 (11.28)	49 (12.28)	517
วิชาชีพเลขานุการเป็นวิชาชีพที่ ไม่มั่นคง	19 (4.76)	30 (7.52)	33 (8.27)	21 (5.56)	24 (6.02)	380
วิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่มีรายได้ต่ำ	23 (5.76)	25 (6.27)	25 (6.27)	22 (5.51)	25 (6.27)	359
รวม	399	399	399	399	399	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.32 โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยการพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่หางานทำยาก ส่วนเหตุผลรองลงมา คือ งานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่หางานทำยาก ร้อยละ 27.32 จำนวนรองลงมาคือ งานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 19.05 และลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว ร้อยละ 10.03

และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว ร้อยละ 17.54 จำนวนรองลงมา คือ บทบาทหน้าที่ของเลขานุการต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด ร้อยละ 15.79 และงานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 14.54

ตารางที่ 4.33 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และคะแนนน้ำหนักความสำคัญของเหตุผล
การไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบ
ด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

องค์ประกอบความรู้ เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ	ลำดับที่ของเหตุผล					รวมคะแนน น้ำหนัก ความสำคัญ ของ เหตุผล
	ลำดับ 1 (5) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 2 (4) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 3 (3) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 4 (2) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 5 (1) จำนวน ร้อยละ	
วิชาชีพเลขานุการ เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย	137 (34.34)	70 (17.54)	45 (11.28)	53 (13.28)	51 (12.78)	1,257
การเรียนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการ มีโอกาสในการหารายได้พิเศษ ในระหว่างเรียนน้อย	30 (7.52)	107 (26.82)	102 (25.56)	70 (17.54)	62 (15.54)	1,086
การทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถ สร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า	62 (15.54)	72 (18.04)	68 (17.04)	89 (22.31)	75 (18.80)	1,054
การประกอบอาชีพเลขานุการมี โอกาสประกอบอาชีพอื่นเพื่อหา รายได้พิเศษนอกเวลาปฏิบัติงานน้อย	30 (7.52)	76 (19.05)	111 (27.82)	88 (22.06)	52 (13.03)	968
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีรายได้น้อย	68 (17.04)	15 (3.76)	32 (8.02)	48 (12.03)	48 (12.03)	640
ผู้ปกครองมีสภาพทางเศรษฐกิจดีพอ ที่จะอุดหนุนให้เรียนในกลุ่มวิชาชีพ อื่น ๆ ได้	49 (12.28)	33 (8.27)	23 (5.77)	30 (7.52)	64 (16.04)	570
บิดามารดามีกิจการให้รับช่วงดูแล กิจการต่อในกลุ่มวิชาชีพอื่นเมื่อสำเร็จ การศึกษา	23 (5.76)	26 (6.52)	18 (4.51)	21 (5.26)	47 (11.78)	367
รวม	399	399	399	399	399	

จากตารางที่ 4.33 โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกร ด้วยการพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกร เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย ส่วนเหตุผลรองลงมา คือ การเรียนในกลุ่ม วิชาชีพเลขานุกรมีโอกาสในการหารายได้พิเศษในระหว่างเรียนน้อย และการทำงานในกลุ่ม วิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่ม วิชาการเลขานุกร ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกรเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความ ต้องการน้อย ร้อยละ 34.34 จำนวนรองลงมา คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้ น้อย ร้อยละ 17.04 และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า ร้อยละ 15.54

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่ม วิชาการเลขานุกร ด้วยเหตุผลการเรียนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุกรมีโอกาสในการหารายได้พิเศษใน ระหว่างเรียนน้อย ร้อยละ 26.82 จำนวนรองลงมา คือ การประกอบอาชีพเลขานุกรมีโอกาส ประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้พิเศษนอกเวลาปฏิบัติงานน้อย ร้อยละ 19.05 และการทำงานใน กลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า ร้อยละ 18.04

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวน คำร้อยละ และคะแนนน้ำหนักความสำคัญของเหตุผลการไม่เลือก
กลุ่มวิชาการเลขานุการ จำแนกตามองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม
และสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบความรู้ เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม	ลำดับที่ของเหตุผล					รวม คะแนน น้ำหนัก ความสำคัญ ของ เหตุผล
	ลำดับ 1 (5) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 2 (4) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 3 (3) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 4 (2) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 5 (1) จำนวน ร้อยละ	
วิชาฯ เลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชา การเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก	62 (15.54)	69 (17.29)	41 (10.28)	34 (8.52)	32 (8.02)	809
บิดามารดาญาติพี่น้อง และผู้อุปการะ ไม่สนับสนุนให้เรียน	104 (26.07)	20 (5.01)	26 (6.52)	16 (4.01)	37 (9.27)	747
สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียน การสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการ น้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น	36 (9.02)	62 (15.54)	61 (15.29)	38 (9.52)	47 (11.78)	734
การเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ เป็นการเรียนภายในห้องเรียนไม่มี กิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนใน วิชาชีพอื่น	43 (10.78)	47 (11.78)	45 (11.28)	52 (13.03)	38 (9.52)	680
เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ ในสถานศึกษาเลือกเรียนน้อย	22 (5.51)	42 (10.53)	58 (14.53)	52 (13.03)	46 (11.53)	602
ค่านิยมในสังคมมองว่าเลขานุการ คือ ผู้รับใช้และให้บริการเจ้านาย	33 (8.27)	40 (10.03)	32 (8.02)	53 (13.28)	57 (14.29)	584
เป็นอาชีพที่ไม่ได้รับความนิยม ในปัจจุบัน	22 (5.51)	39 (9.77)	56 (14.04)	47 (11.79)	40 (10.02)	568
โอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย	57 (14.29)	32 (8.02)	17 (4.26)	30 (7.52)	27 (6.77)	551
ค่านิยมในสถานศึกษามองว่านักเรียน ที่เรียนเลขานุการมีผลการเรียนและ ความประพฤติไม่ดี ไม่ตั้งใจเรียน	6 (1.50)	29 (7.27)	31 (7.76)	41 (10.28)	44 (11.03)	365

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

องค์ประกอบความรู้ เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม	ลำดับที่ของเหตุผล					รวมคะแนน น้ำหนัก ความสำคัญ ของ เหตุผล
	ลำดับ 1 (5) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 2 (4) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 3 (3) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 4 (2) จำนวน ร้อยละ	ลำดับ 5 (1) จำนวน ร้อยละ	
มีความเชื่อว่าการเป็นเลขานุการ เป็นอาชีพของผู้หญิงเท่านั้น	14 (3.51)	19 (4.76)	32 (8.02)	36 (9.02)	31 (7.77)	345
รวม	399	399	399	399	399	

จากตารางที่ 4.34 โดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยการพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุผลวิชาขวเลขที่ จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก ส่วนเหตุผลรองลงมาคือ บิดามารดาญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน และสถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลบิดามารดาญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน ร้อยละ 26.07 จำนวนรองลงมา คือ วิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก ร้อยละ 15.54 และโอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย ร้อยละ 14.29

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลวิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก ร้อยละ 17.29 จำนวนรองลงมา คือ สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ร้อยละ 15.54 และการเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นการเรียนภายในห้องเรียนไม่มีกิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น ร้อยละ 11.78

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะสรุปผลการวิจัย ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยมาทั้งหมด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการบางนา และวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย รวมประชากรทั้งสิ้น 3,751 คน และได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 455 คน โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า เพศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 83 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 17 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 15 - 16 ปี โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดมีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา มีอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 43

ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีผลการเรียนเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ถึงดี คือ ร้อยละ 28 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 - 2.49 ร้อยละ 26 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.50 - 2.99 และ

ร้อยละ 22.5 มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.00 - 3.49 แต่มีข้อน่าสังเกตว่ายังมีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งคือ ร้อยละ 2.5 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 ซึ่งจัดว่าเป็นผลการเรียนที่ต่ำมาก

เมื่อพิจารณารายได้ต่อเดือนของผู้สนับสนุนการเรียน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้สนับสนุนการเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดร้อยละ 32.5 ผู้สนับสนุนการเรียนมีรายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 24 มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท และร้อยละ 13.6 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

ตอนที่ 2 เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 38 เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี จำนวน รองลงมา ร้อยละ 30 เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และร้อยละ 20 เลือกกลุ่มวิชาการขาย สำหรับกลุ่มวิชาการเลขานุการมีจำนวนนักเรียนเลือกน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 12

ผลการวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ โดยพิจารณาเหตุผลจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือกคือ กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลในด้านนี้ ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลมีความสนใจในลักษณะงานอาชีพในระดับมาก รองลงมาคือ มีความชอบในลักษณะงานอาชีพและตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก

เมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี และกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือกในระดับมาก นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลมีความสนใจในลักษณะงานอาชีพในระดับมาก และให้เหตุผลด้านคุณลักษณะ คือ มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพ เป็นเหตุผลในระดับน้อย

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก คือ กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลในด้านนี้ ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลเป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่ายในระดับมาก รองลงมาคือเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ สำหรับในระดับเหตุผลน้อย คือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ และลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน

เมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลเป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่ายในระดับมาก ส่วนเหตุผลในระดับน้อย คือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ

นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการและกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลมีโอกาสในการพบปะติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ในระดับมาก ส่วนเหตุผลในระดับน้อยคือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ โดยนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ มีเหตุผลในระดับน้อยอีกข้อคือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน

นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในระดับมากที่สุด ส่วนเหตุผลในระดับน้อยคือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือกคือ กลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพในด้านนี้ ในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิมในระดับมาก รองลงมาคือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ และเป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ สำหรับเหตุผลในระดับน้อย คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้วและในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว

เมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการและกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม ในระดับมาก ส่วนนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผล เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ส่วนเหตุผลในระดับน้อย คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว และในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว โดยนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ มีเหตุผลในระดับน้อยอีกข้อคือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียงกลุ่มวิชาการเลขานุการที่เลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุผลในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเป็นวิชาชีพที่ได้รับค่านิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบันในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด และมีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น สำหรับเหตุผลในระดับน้อย คือ เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน และลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ

เมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข ในระดับมากที่สุด สำหรับเหตุผลในระดับน้อย คือ เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้

นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ และกลุ่มวิชาการขายเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ในระดับมาก สำหรับเหตุผลในระดับน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ คือ เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด และได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา

ส่วนเหตุผลในระดับน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย คือ เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข และอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน

นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบันในระดับมาก สำหรับเหตุผลในระดับน้อย คือ เรียนตาม

เพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน เรียนตามความต้องการของบิดามารดาและผู้อุปการะ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนแนะนำให้เรียน เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง และลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ

สรุปเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลทั้ง 4 ด้าน ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายด้านแยกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการเลขานุการ และกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 1 องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 2 ส่วนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ลำดับที่ 1 และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ลำดับที่ 2

สำหรับเหตุผลในลำดับที่ 3 และ 4 นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ กลุ่มวิชาการขายและกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจให้เหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจเป็นลำดับที่ 3 และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ลำดับที่ 4 มีเพียงกลุ่มวิชาการบัญชี ให้เหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นลำดับที่ 3 และองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ลำดับที่ 4

ตอนที่ 3 เหตุผลในการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ

ผลการวิจัยเหตุผลในการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่นเป็นเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการและมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 35.59 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น รองลงมา ร้อยละ 16.54 บุคลิกภาพรูปร่างหน้าตาไม่เหมาะสมกับเลขานุการ และร้อยละ 13.28 มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น

และเมื่อพิจารณาเหตุผลในลำดับที่ 2 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 21.05 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการ ด้วยเหตุผลมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น รองลงมาร้อยละ 18.80 มีนิสัยไม่เหมาะกับการทำงานด้านเลขานุกรการ และร้อยละ 17.04 ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุกรการ

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกรการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานทำยากเป็นเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ งานอาชีพเลขานุกรการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานอาชีพเลขานุกรการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 27.32 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกรการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานทำยาก รองลงมา ร้อยละ 19.05 งานอาชีพเลขานุกรการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และร้อยละ 10.03 ลักษณะงานอาชีพเลขานุกรการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว

และเมื่อพิจารณาเหตุผลในลำดับที่ 2 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 17.54 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการ ด้วยเหตุผลลักษณะงานอาชีพเลขานุกรการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว รองลงมาร้อยละ 15.79 บทบาทหน้าที่ของเลขานุกรการต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด และร้อยละ 14.54 งานอาชีพเลขานุกรการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกรการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อยเป็นเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ การเรียนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุกรการมีโอกาสในการหารายได้พิเศษระหว่างเรียนน้อย และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 34.34 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุกรการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย รองลงมาร้อยละ 17.04 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้เล็กน้อย และร้อยละ 15.54 การทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 26.82 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุกรการ ด้วยเหตุผลการเรียนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุกรการมีโอกาสหารายได้พิเศษในระหว่างเรียนน้อย รองลงมาร้อยละ 19.05 การประกอบอาชีพเลขานุกรการมีโอกาสประกอบอาชีพ

อื่นเพื่อหารายได้พิเศษนอกเวลาปฏิบัติงานน้อย และร้อยละ 18.04 การทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาชีพเลขานุการ ด้วยเหตุผลวิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยากเป็นเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ บิดามารดาญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน และสถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 26.07 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลบิดามารดาญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน รองลงมา ร้อยละ 15.54 วิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก และร้อยละ 14.29 โอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย

และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 พบว่านักเรียนจำนวนมากที่สุดร้อยละ 17.29 ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลวิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก รองลงมา ร้อยละ 15.54 สถานศึกษาให้ความสนใจในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น และร้อยละ 11.78 การเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นการเรียนภายในห้องเรียน ไม่มีกิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 455 คน เป็นหญิง 377 คน และชาย 78 คน แสดงว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยพณิชยการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาถึงอายุก็พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15 - 16 ปี ซึ่งจากทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Super (อ้างในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97) กล่าวว่าในช่วงอายุ 15 - 17 ปี เป็นช่วงที่เด็กจะอยู่ในระยะพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพแล้วโดยจะพิจารณาเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และโอกาสในการได้งานทำ เช่นเดียวกับ Ginzberg (อ้างในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97) ที่กล่าวว่า ช่วงอายุตั้งแต่ 11 - 17 ปี จะเป็นระยะทดลองบทบาท นักเรียนจะเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น ความสนใจ ความสามารถและค่านิยมและในบางครั้งก็จะพิจารณาจากลักษณะอาชีพ

เมื่อพิจารณาผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ที่ผ่านมา ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ถึงดี คือ 2.00 - 3.49 ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวนน้อยคือ ร้อยละ

9 เท่านั้น และมีข้อสังเกตว่ายังมีนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งซึ่งมีผลการเรียนเฉลี่ยที่อยู่ในระดับต่ำมาก คือ ต่ำกว่า 1.50 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ มั่นระวัง (2513 : 117) ที่พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ จะเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูง และผลการเรียนในปี การศึกษาที่ผ่านมา มีความสำคัญต่อการเลือกสายวิชาของนักเรียนมาก

เมื่อพิจารณารายได้ต่อเดือนของผู้สนับสนุนการเรียน พบว่า ผู้สนับสนุนการเรียนของ นักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 - 15,000 บาท มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่ผู้สนับสนุนการเรียนของนักเรียนมีรายได้มากกว่า 25,000

ตอนที่ 2 เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

2.1 การเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ลำดับที่ 1 รองลงมา เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ลำดับที่ 2 เลือกกลุ่มวิชาการขาย ลำดับที่ 3 และเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุด

จากการที่นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 38 เลือกศึกษากลุ่มวิชาการบัญชี เนื่องจากในอดีต สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านพณิชยการ จะเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการบัญชี เป็นลำดับแรก แล้วจึงเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพอื่น ๆ ขึ้นในภายหลัง นักเรียนจึงมีความเชื่อว่าการเรียนด้านพณิชยการ หรือการเรียนด้านบริหารธุรกิจ ก็คือการเรียนวิชาบัญชีนั่นเอง ประกอบกับมีความเชื่อว่ามีโอกาสการศึกษาด้านบัญชีแล้ว จะมีโอกาสหางานได้ง่าย มีรายได้สูง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะเคยเห็นผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ประสบความสำเร็จในการทำงานอาชีพ บัญชีนั่นเอง นอกจากนี้งานสำนักงานส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีฝ่ายบัญชี ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีความสำคัญ ในการควบคุมต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการผลิต ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสำนักงาน ดังนั้น หน่วยงานจึงมีความจำเป็นต้องการกำลังคนที่มีความรู้ในวิชาการบัญชี เป็นจำนวนมากกว่ากลุ่ม วิชาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้จากการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับขณะ ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา คือ นักเรียนที่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการบัญชีส่วนใหญ่มักเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี ตั้งใจเรียน และมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ดังนั้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีค่านิยม ว่าผู้ที่มีผลการเรียนดี ความประพฤติดี ควรเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการบัญชี

สำหรับนักเรียนจำนวนร้อยละ 30 เลือกศึกษากลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจเป็นลำดับ รองลงมา ทั้ง ๆ ที่เป็นกลุ่มวิชาชีพที่เปิดขึ้นใหม่ อาจจะมีสาเหตุเกี่ยวเนื่องมาจากสภาพสังคมใน ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมในยุคสารสนเทศ ยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร และยุคแห่งความเจริญ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบกับการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและ

ภาคเอกชนในปัจจุบัน ได้นำระบบประมวลผลข้อมูลเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งก็คือการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานในด้านบริหาร การควบคุม การผลิต การควบคุมค่าใช้จ่าย การติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสำนักงาน ดังนั้นผู้ที่จะมีโอกาสได้งานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิชาคอมพิวเตอร์

นักเรียนส่วนใหญ่จึงเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ รองจากกลุ่มวิชาการบัญชี ส่วนกลุ่มวิชาการขาย ยังมีจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มนี้ร้อยละ 20 ทั้งนี้เนื่องจากงานด้านการขายหรือด้านการตลาด (Promotion) เป็นงานที่มีความสำคัญอันจะช่วยทำให้กิจการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ กล่าวคือถ้ากิจการมีฝ่ายขายที่เข้มแข็ง มีความรู้ในการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดที่ดี ก็จะสามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้น อันจะนำมาสู่การเพิ่มผลผลิต และเพิ่มกำไรให้แก่หน่วยงาน นอกจากนี้การทำงานในด้านการขายยังเป็นงานที่ทำหาความสามารถ เปิดโอกาสให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอิสระ และมีโอกาสในการประกอบอาชีพของตนเองได้ ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจำนวนหนึ่งจึงยังมีความสนใจ และยังคงเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการขาย

ส่วนนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดมีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้นที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับข้อมูล และประสบการณ์ต่าง ๆ ขณะอยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับรายวิชาที่ทำการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ มีบางรายวิชาที่ยาก และไม่มีเวลาจำเป็นต่อการทำงานในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่ นอกจากนี้นักเรียนมีความเชื่อว่างานด้านเลขานุการเป็นงานที่ไม่มีอิสระ ต้องทำงานอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเจ้านายตลอดเวลา เป็นเหมือนผู้รับใช้ ไม่มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ มีรายได้น้อย และหน่วยงานแต่ละแห่งมีความต้องการเลขานุการเพียงตำแหน่ง หรือสองตำแหน่งเท่านั้น ดังนั้นถ้าเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการโอกาสในการได้งานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาก็มีน้อย ทั้ง ๆ ที่สภาพความเป็นจริงหน่วยงานแต่ละแห่งมีได้รับสมัครเลขานุการเพียงคนหรือสองคนเท่านั้น นอกจากนี้บทบาทและหน้าที่ของเลขานุการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานในอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานของหน่วยงานจะสำเร็จลงได้หรือไม่ ก็ด้วยความสามารถของเลขานุการเป็นประการสำคัญ ดังที่วัลย์ สุขพัฒน์วี (2525 : 5) กล่าวว่า เลขานุการเปรียบเสมือนฟันเฟืองแห่งเครื่องจักร ที่จะทำให้กิจการดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในโลกของงานอาชีพเลขานุการ จึงทำให้นักเรียนเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาชีพนี้น้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ

2.2 เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ และเมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองออกเป็น 3 กลุ่มคือ ด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านคุณลักษณะ หรือบุคลิกภาพ จะพบว่าเหตุผลที่มีความสำคัญและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน 3 ลำดับแรกนั้น เป็นเหตุผลที่นักเรียนพิจารณาถึงตนเองเป็นสำคัญ คือ มีความสนใจ ลักษณะอาชีพนี้ มีความชอบลักษณะอาชีพนี้ และตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก นอกจากนี้นักเรียนจะเลือกกลุ่มวิชาชีพโดยพิจารณาตนเองแล้ว นักเรียนยังให้ความสำคัญในด้านสติปัญญาและความสามารถของตนเองเป็นลำดับรองลงมา คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักสูตรและคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ส่วนเหตุผลด้านคุณลักษณะ คือ ลักษณะนิสัยเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้ นักเรียนจะนำมาพิจารณาในลำดับสุดท้ายในองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Robert Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535, 20-21) ที่กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพในด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล คือ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง นอกจากนี้ วชิรญา บัวศรี (2519 : 19) กล่าวว่า ก่อนที่จะตัดสินใจว่าตนเหมาะสมกับงานประเภทใดนั้น ควรจะได้พิจารณาถึงปัจจัยสำคัญ ๆ เกี่ยวกับตนเอง คือ มีความสนใจ ชอบอะไรเป็นพิเศษ มีสติปัญญาและความสามารถทางด้านใดแคไหน เช่นเดียวกับวชิร ทรัพย์มี (2523 : 4) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคลในด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ความสนใจ ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับความสนใจ ความชอบ และเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ประกอบการพิจารณาตนเองในด้านสติปัญญาและความสามารถ รวมถึงพิจารณาถึงคุณลักษณะ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และความถนัดของตนเอง ประกอบการพิจารณาเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ

จากผลการวิจัยที่พบ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2522 : 44) ที่ว่า นักเรียนเลือกเข้าเรียนวิชาชีพในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจ ความรัก ความชอบในงานอาชีพ และตระหนักถึงสติปัญญา ความสามารถ อุปนิสัยของตนเองว่าเหมาะสมกับงานอาชีพเหล่านั้นเพียงใด เช่นเดียวกับ สมพงษ์ อาภาพันธ์ (2519 : 106) ที่พบว่านักเรียนเลือกอาชีพด้วยเหตุผลที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของตนเองมากที่สุด นอกจากนี้ ลัดดาวัลย์ ใจวัตรกุล (2528 : 49) พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบส่วนตัวเป็นลำดับที่ 1 กล่าวคือ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เป็นสาเหตุสำคัญในการเลือกแผนการเรียนวิชาชีพ เช่นเดียวกับสุนันท์ ประถมวาลย์ (2530 : 142) ได้สำรวจพบว่านักเรียนส่วนมากเลือกอาชีพโดยยึดถือตนเองเป็นสำคัญ ส่วนชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 121) และชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 153) พบว่า อิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพมากที่สุด คือ นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจในอาชีพ และระเบียบ อรรชร (2537 : 186) พบว่า ความถนัด ความสนใจในอาชีพ และเหตุผลส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาอาชีพอย่างมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของสุนีย์ ลินธุเดชะ (2541 : 6) ที่ว่า "ความถนัด ความสนใจ ควรเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาสำหรับการเลือกเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ" ซึ่งจากทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John O. Crite (อ้างในพิชญศรี จินดาศักดิ์, 2535 : 22) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพจะประกอบด้วย 1) การเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด 2) ความชอบในงานอาชีพ ได้แก่ ความตั้งใจหรือเป้าหมายในการประกอบอาชีพนั้น ๆ 3) ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพ และ 4) ความสนใจในอาชีพ นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2519 : 6) กล่าวว่า

"เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ นักเรียนต้องทำความรู้จักตนเองในความหมายของการเลือกอาชีพคือ ต้องทราบว่าตนเองมีความต้องการอะไรในชีวิต มีความสามารถอะไร และบุคลิกภาพจะมีส่วนช่วยกำหนดว่า บุคคลควรประกอบอาชีพอะไร และถ้าหากเขาได้ประกอบอาชีพตามความถนัดที่เข้าได้กับลักษณะของบุคลิกภาพแล้ว เขาจะพึงพอใจในงานอาชีพนั้น"

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ โดยภาพรวมนักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก โดยข้อที่เป็นเหตุผลมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย รองลงมาเรียงตามลำดับคือ เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง และลักษณะงานที่ปฏิบัติมี

โอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนเหตุผลในระดับน้อยได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ และลักษณะของงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และความมั่นคง ด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน จะพบว่าการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับโอกาสที่ดีในการทำงานเป็นลำดับแรก ด้วยเหตุผลเป็นอาชีพหางานทำง่ายลำดับที่ 1 และมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ ลำดับที่ 5 รองลงมาเป็นด้านรายได้และความมั่นคง โดยนักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 และ 4 คือ มีรายได้สูง และประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง ส่วนเหตุผลในด้านลักษณะงานนักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย ด้วยเหตุผลลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 3 มีข้อสังเกตในเรื่องของลักษณะงานที่นักเรียนให้ความสำคัญจะต้องเป็นงานที่มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เท่านั้น แต่ถ้าหากเป็นลักษณะงานด้านอื่น ๆ นักเรียนจะให้ความสำคัญในลำดับท้าย ๆ โดยเฉพาะลักษณะงานบางอย่างจะไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนแต่อย่างใด ดังที่ John L. Holland (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 22) กล่าวว่า บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยม ทักษะสติ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามต้องการ

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผล องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพเป็นลำดับที่ 2 รองลงมาจากองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาตนเองในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 13) กล่าวว่า การรู้จักตนเองแม้จะจำเป็นในการวางแผนอาชีพ แต่ถ้ายังไม่มียังมีข้อมูลทางด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้วการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใดแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Williamson (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2532 : 19) ที่กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพของบุคคลจะประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ตนเองในด้านความสามารถ ความสนใจ 2) การวิเคราะห์อาชีพ คือ การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ รายได้ ความมั่นคง โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพและ 3) การใช้วิจารณญาณในการเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ตนเองและการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ดังนั้น ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ จึงเป็นหัวใจสำคัญในการนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ดีสิน (2531 : 153) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจของการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบด้านลักษณะงาน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ใ้วตระกูล (2528 : 112) ที่ได้สรุปผลการศึกษารายการประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผน และไม่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพนองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปาง พบว่า ลักษณะงาน ความก้าวหน้า และรายได้เป็นสาเหตุสำคัญของการเลือกแผนการเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทศนา ณ สงขลา (2538 : 152) ที่ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ว่า นักเรียนเห็นด้วยกับเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อด้านความรู้ในงานอาชีพมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องเป็นอาชีพอิสระ และสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ นอกจากนี้ชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่หางานทำง่าย รายได้ดี และเป็นวิชาชีพที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะ สอดคล้องกับลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512 : 122) พบว่า แรงจูงใจด้านการเงินที่เชื่อว่าวิชาชีพที่มีรายได้ดี หางานทำง่าย เป็นแรงจูงใจที่ส่งผลให้นักเรียนเลือกเรียนต่อและประกอบอาชีพ และดาว สมศรี โหน่ง (2540 : 90) พบว่า มูลเหตุจูงใจของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ด้านลักษณะของงานเป็นเหตุผลในระดับมาก โดยนักเรียนให้เหตุผลเป็นอาชีพหางานทำง่าย เป็นลำดับแรก เจริม ศรีมดุงและคณะ (2535 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าลักษณะงานที่นิสิตนักศึกษาที่มีความต้องการ ได้แก่ งานที่มีรายได้ งานที่มีความมั่นคง งานที่มีสวัสดิการดี งานที่มีความสอดคล้องกับอุปนิสัย และงานที่มีอิสระในการทำงาน และอุดมรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์ (อ้างในสุวรรณ จงประเสริฐพร. 2540 : 20) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปีสุดท้าย ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า เหตุผลที่นิสิตส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพรับราชการคือ เป็นอาชีพที่มีความมั่นคง และเหตุผลที่นักเรียนเลือกประกอบอาชีพธุรกิจคือ รายได้ดี นอกจากนี้จากยังสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของพาร์สัน (อ้างในวัชรีย์ ทรัพย์มี. 2523 : 42) ที่กล่าวถึงหลักในการเลือกอาชีพประกอบด้วยหลัก 3 ประการ และ 1 ใน 3 ประการนั้นก็คือการวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา ทุนทรัพย์ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยมีตัวแปรที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับความต้องการของตนเองเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ดังที่นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 22-23) กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่บุคคลสนใจ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเลือกอาชีพและเป็นขบวนการที่จะต้องศึกษาค้นคว้า สืบหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดเพราะคำตอบที่ได้รับจะช่วยให้มองเห็นลักษณะของงานอาชีพที่ต้องการชัดเจนขึ้น กล่าวคือจะได้ทราบถึงความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มั่นคงของอาชีพ รายได้ บรรยากาศของการทำงาน ลักษณะงาน เป้าหมายในการทำงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในงานอาชีพ

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ โดยภาพรวม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายด้าน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 และเมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านความต้องการของตลาดแรงงาน จะพบว่าเหตุผลที่มีความสำคัญและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกนั้น เป็นเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นลำดับที่ 1 คือ ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษเพิ่มขึ้น และมีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานได้ สำหรับเหตุผลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนให้ความสำคัญรองลงมา โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 4 ส่วนเหตุผลในระดับน้อยคือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว และปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกอยู่แล้ว

จากเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ด้วยองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยตอนที่ 1 ที่พบว่า ผู้สนับสนุนการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 ถึง 15,000 บาทเท่านั้น ซึ่งกล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Robert Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2531: 21-22) กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพไว้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล เพราะจะช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด และยังสอดคล้องกับศุภชาติ บุญญวงศ์ (2528 : 20-22) ที่กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นฐานของครอบครัว และสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง ตลอดจนการสนับสนุนทางการเงินและภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ดังที่บิงอร์ เปียมรอด (2529 : 39-42) ได้ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงาน และแนวโน้มความต้องการแรงงานในอนาคตนอกจากการรู้จักตนเอง นอกจากนี้ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529 : 66) กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคล จะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเอง พร้อมทั้งจะต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานไปด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากงานวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัสธีรัตน์ (2512: 133) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน และจุฑามารณ์ วรสุมันต์ (2515 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดากับการเลือกอาชีพของนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนคือ รายได้ของบิดามารดา และเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 3) กล่าวว่า ตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนตัวแปรตัวหนึ่งคือ ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง ส่วนไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202-203) พบว่าอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพรองจากการหางานง่ายรายได้ดี คือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน นอกจากนี้ในการเลือกเรียนวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบิดามารดาและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของทัศนาศรี สงขลา (2538 : 153) ที่พบว่า เหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาสายอาชีพของนักเรียน คือ ความรู้ในระหว่างเรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และดาว สมศรีโหม่ง (2510 : 102-103) พบว่า มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาวิชาชีพอย่างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Schaffer (อ้างในวัชรีย์ ทรัพย์มี, 2533, 22-23) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลก็เพื่อสนองความต้องการของคนด้านต่าง ๆ 10 ประการ และ 1 ใน 10 ประการคือ ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีรายได้สม่ำเสมอ

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย และเมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านบุคคล และด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน จะพบว่า เหตุผลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านนี้ 2 ลำดับแรก เป็นเหตุผลด้านค่านิยมทางสังคม คือ เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน และผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R. H. Schaffer (อ้างในชาญวิทย์ กลิ่นเลขา, 2539, 49) ได้ให้แนวความคิดการเลือกอาชีพของบุคคลว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตน คือ ต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการแสดงความคิดเห็นริเริ่ม และต้องการแสดงตนให้คนอื่นเห็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของการ์สัน (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535: 31) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมี 3 ประการ และ 1 ใน 3 ประการคือ องค์ประกอบทางสังคม กล่าวคือ นักเรียนเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม เพราะความต้องการของสังคมส่งผลถึงโอกาสในการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนเหตุผลรองลงมา นักเรียนให้ความสำคัญด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตร และการเรียน คือ มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ลักษณะรายวิชาใช้การคิดการ คำนวณตัวเลข เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำทลายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ และได้รับการแนะแนวจากสถานศึกษา มีเพียงเหตุผลเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ สบาย ๆ ที่นักเรียนให้เหตุผลน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ตระหนักถึงการเรียนในทุกรายวิชาดีว่าไม่มีการเรียนในราย วิชาใด ๆ ที่จะเรียนได้อย่างสบายนั่นเอง จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพ ของ Super (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539. 29) ที่กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเป็นผลของความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับการศึกษาจากโรงเรียน สังคม และบุคคลอื่น ในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการวางแผนการเลือกอาชีพ ทำให้สามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้ และประการสำคัญการพัฒนาอาชีพควรได้รับการ แนะแนวทางให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ประถม แสงสว่าง (2524 : 155) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนได้เลือกตามความ ถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเองนั้น บริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียน จะต้องช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง ประเมินความสามารถ ความสนใจ และความคาดหวังได้อย่างถ่องแท้ เพื่อ ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจโลกของงานอาชีพ และเลือกแผนการเรียนให้เหมาะสมตามที่ตนเองจะไป ประกอบอาชีพต่อไป นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539. 22) กล่าวว่า บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความ สามารถเพื่อแสดงออกถึงค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ซึ่งสัมพันธ์กับ คำกล่าวของคูมวดี บุญญวงค์. 2528 : 20-22) ที่ว่า เกณฑ์การเลือกอาชีพตามความต้องการที่เป็น ตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการงานคือ ความต้องการสิ่งท้าทายและการใช้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ส่วนเหตุผลด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนคือ ผู้ประสบความ สำเร็จในวิชาชีพ ซึ่งนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 6 สำหรับเพื่อน ๆ บิดามารดาและผู้อุปการะ ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญและไม่มียอิทธิพลในการเลือกกลุ่มวิชา ชีพของนักเรียนเช่นเดียวกัน จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนดา ณ สงขลา (2538 : 153) ที่ว่าการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาเทคนิค ของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียนเลือกศึกษาต่อเนื่องจากเคยเห็น ตัวอย่างจากศิษย์เก่าที่เรียนจบจากสถานศึกษาไปแล้วประสบผลสำเร็จและวิชานี้เรียนจบหลักสูตร แล้วมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงได้ ส่วนชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 141) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อ การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา เพราะสามารถใช้ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะตัว และเลือกอาชีพที่เคยเห็นผู้ประกอบอาชีพนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง เช่นเดียวกับ Eddy

(1969 : 2959) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรม ของรัฐหลุยส์เซียน่า พบว่า บุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และเลือกสาขาอาชีพที่เรียนต่อของนักเรียน และสุพัตรา ตันติสิปกร (2524 : 146) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกวิชาชีพพยาบาล พบว่า การชักชวนของเพื่อน ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพพยาบาล ส่วนธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2513 : 91-98) พบว่า อิทธิพลที่ทำให้ นักเรียนเลือกเรียนวิชาสามัญและสายอาชีพที่มีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยคือ ความต้องการของบุคคล ได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง

สำหรับเหตุผลในระดับน้อยและไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพ คือ เพื่อน ๆ ญาติพี่น้อง บิดามารดาและผู้อุปการะ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน ด้านสถานศึกษาหลักสูตรและการเรียน ได้แก่ ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของระเบียบ อรรถ (2537 : 202) ที่ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพคหกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยมูลเหตุจูงใจอยู่ในระดับน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเลือกเรียนตามเพื่อน ๆ และเมื่อพิจารณาแนวความคิดทางทฤษฎีของ Ginzberg จะเห็นว่านักเรียนที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จะมีอายุระหว่าง 15 -18 ปี ซึ่งจัดอยู่ในระยะที่ 3 และเป็นระยะที่เด็กในวัยนี้ตัดสินใจเลือกอาชีพโดยอาศัยเหตุผลมากกว่าจะเชื่อใครหรือบุคคลใด

สรุปได้ว่า การเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผล องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เหตุผลด้านค่านิยมทางสังคม และด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน เป็นเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพในด้านนี้เป็นลำดับ ส่วนเหตุผลด้านบุคคลส่วนใหญ่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน หรือถ้ามีอิทธิพลก็เป็นเหตุผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก

นักเรียนกลุ่มวิชาการบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมากทุกข้อ เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพ จะพบว่า เหตุผลที่มีความสำคัญ และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการเลือกกลุ่มวิชาบัญชี 3 ลำดับแรกนั้น เป็นเหตุผล

ที่นักเรียนพิจารณาถึงตนเองเป็นสำคัญ คือ ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก มีความชอบ และมีความสนใจในลักษณะงานอาชีพ ส่วนเหตุผลเกี่ยวกับสติปัญญาและความสามารถนักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับรองลงมา คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ส่วนเหตุผลด้านคุณลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และความถนัด นักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John O. Crites (อ้างใน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 22-25) กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรสิ่งเร้าและตัวแปรสนอง ซึ่งตัวแปรสนอง (Response Variables) ได้แก่ ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยมและเป้าหมายชีวิต ส่วนวิจิตรศรี สะอ้าน (2532 : 8) ให้แนวคิดในการเลือกศึกษาต่อว่า "การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาอาชีพใดได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงคือ ต้องรู้จักตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ลักษณะทางกาย นิสัย สติปัญญา และเป้าหมายในชีวิต" สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 153) ที่พบว่า อิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพมากที่สุดคือ นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจในอาชีพ และระเบียบ อรชร (2537 : 186) พบว่า ความถนัด ความสนใจในอาชีพ และเหตุผลส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาอาชีพอย่างมาก ส่วนลัดดาวัลย์ ไควตระกูล (2528 : 49) พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านส่วนตัวเป็นลำดับที่ 1 กล่าวคือ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เป็นสาเหตุสำคัญในการเลือกแผนการเรียนวิชาชีพ นอกจากนี้สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป: 4) ได้ให้ข้อคิดในการเลือกศึกษาต่อ จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านตัวเอง ได้แก่ ความสนใจ ความถนัด สติปัญญา และบุคลิกภาพ

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 รองจากองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Williamson (อ้างใน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2532 : 19) ที่กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพของบุคคลจะประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ตนเองในด้านความสนใจ ความสามารถ 2) การวิเคราะห์อาชีพ คือ การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับรายได้ ความมั่นคง โอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ 3) การใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ตนเองและการวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน และสวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2515 : 81-88) กล่าวว่า

"การที่บุคคลจะเลือกอาชีพได้อย่างฉลาดนั้น บุคคลจำเป็นต้องมีความรู้หลายประการคือ รู้จักตนเอง รู้เกี่ยวกับโลกของงาน รู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของงานอาชีพ และรู้เรื่องประเภทของงานอาชีพ"

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และความมั่นคง และด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน จะพบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชีให้ความสำคัญด้านโอกาสที่ดีในการทำงานเป็นลำดับที่ 1 และ 4 คือ เป็นอาชีพที่ทำงานทำได้ง่ายและมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ส่วนเหตุผลด้านรายได้และความมั่นคง นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 และ 3 คือ มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง และเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง สำหรับเหตุผลเกี่ยวกับลักษณะงาน นักเรียนนำมาพิจารณาลำดับท้าย ๆ คือลำดับที่ 5, 6, 7 และ 8 คือ มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ และมีโอกาสพบปะติดต่อและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ

มีข้อสังเกตในด้านลักษณะงาน จะมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะลักษณะงานบางอย่างจะไม่มีอิทธิพลต่อเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ คือ ความยุ่งยากซับซ้อนของงาน และงานที่มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพที่ตนเองได้เลือกอยู่ในระดับหนึ่งแล้วนั่นเอง

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Williamson (อ้างในเพ็ญศรีจินดาศักดิ์, 2535 : 19) กล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพ ซึ่งการวิเคราะห์อาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของงานอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ ประกอบการพิจารณาตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกอาชีพ และลำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 6) กล่าวถึงแนวทางในการเลือกศึกษาต่อว่า "นอกจากบุคคลจะต้องเข้าใจตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถแล้ว บุคคลจะต้องเข้าใจโดยเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอีกด้วย คือ ต้องรู้จักลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมของงาน ความก้าวหน้าของงานอาชีพนั้น ๆ" นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยลัดดาวัลย์ ไคว้ตระกูล (2528 : 112) ได้สรุปผลการศึกษารายการประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกแผน และไม่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปาง ว่า ลักษณะงาน ความก้าวหน้า และรายได้เป็นสาเหตุสำคัญของการเลือกแผนการเรียน เช่นเดียวกับไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่ทำงานทำง่าย รายได้ดี และดาว สมศรี โหน่ง (2540 : 90) พบว่ามูลเหตุจูงใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตร

วิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ด้านลักษณะงานเป็นเหตุผลในระดับมากและนักเรียนให้เหตุผลเป็นอาชีพที่หางานทำง่าย ลำดับแรก

สรุปได้ว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี จะให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านโอกาสที่ดีในการทำงานเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นเหตุผลด้านรายได้และความมั่นคง ส่วนเหตุผลด้านลักษณะงานเป็นเหตุผลในลำดับสุดท้าย

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายชื่อ พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิมเป็นลำดับแรก รองลงมาเรียงตามลำดับคือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน ส่วนเหตุผลในระดับน้อย คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว และในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี ด้วยเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นลำดับ 1 โดยนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 1 และ 2 ซึ่งสัมพันธ์กับผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 1 พบว่า ผู้สนับสนุนการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 ถึง 15,000 บาทเท่านั้น จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัสสิริวัฒน์ (2512 : 133) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน และจุฑาทภรณ์ วรสุมนต์ (2515 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของบิดามารดากับการเลือกอาชีพของนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนคือรายได้ของบิดามารดาของนักเรียน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 3) กล่าวว่า ตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนนั้นมีตัวแปรหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง นอกจากนี้ทัศนคติของสงขลา (2538 : 153) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า เหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพคือความรู้ในระหว่างเรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และยังสัมพันธ์กับงานวิจัยของไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202) ที่พบว่า อิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพรองจากการหางานทำง่ายรายได้ดี คือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนเหตุผลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 203) พบว่า การเลือกเรียนวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบิดามารดา และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529 : 66-67) กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพ ประกอบการพิจารณาตนเอง พร้อมทั้งจะต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานประกอบด้วย เช่นเดียวกับ บังอร เปี่ยมรอด (2529 : 39-42) ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มความต้องการแรงงานในอนาคตนอกจากการรู้จักตนเอง

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญในลำดับที่ 3 ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ที่ให้ความสำคัญองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมในลำดับที่ 4 แสดงว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชีให้ความสำคัญต่อกำหนดทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ สถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน มากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และความต้องการของตลาดแรงงาน

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายชื่อ โดยจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน ด้านค่านิยมทางสังคม และด้านบุคคล พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษาหลักสูตรและการเรียน เป็นเหตุผลลำดับแรก ๆ โดยเฉพาะเหตุผลลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข นักเรียนให้ระดับของเหตุผลมากที่สุด ส่วนเหตุผลในระดับมาก ในลำดับที่ 4 และ 6 ได้แก่ มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น และได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพจากสถานศึกษา จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับสุวรรณา จงประเสริฐพร (2540 : 2) กล่าวถึงการเลือกอาชีพว่า จะต้องมิบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสนใจและช่วยเหลือในด้านอาชีพ รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะแนวทางอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม เช่นเดียวกับประถม แสงสว่าง (2524 : 155) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเองนั้น บริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนจะต้องช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและประเมินความสามารถ ความสนใจ และความคาดหวังได้อย่างถูกต้องแท้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจโลกของงานอาชีพ และเลือกแผนการเรียนให้เหมาะสมตามที่ตนจะไปประกอบอาชีพต่อไป

ส่วนเหตุผลรองลงมาเป็นเหตุผลด้านค่านิยมทางสังคม นักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 และ 3 ได้แก่ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R. H. Schaffer (อ้างในชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. 2539 : 49) ให้แนวความคิดการเลือกอาชีพของบุคคลว่าบุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตน คือ ต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการแสดงความคิดริเริ่ม ต้องการแสดงตนให้คนอื่นเห็น ซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของกานิสัน (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 31) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมี 3 ประการ และ 1 ใน 3 ประการ คือ องค์ประกอบทางสังคม กล่าวคือนักเรียนเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม เพราะความต้องการของสังคมส่งผลถึงโอกาสในการทำงาน สำหรับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Super (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 29) กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียนและสังคม และบุคคลอื่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพตลอดจนการวางแผนการเลือกอาชีพ ทำให้สามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้

ส่วนเหตุผลด้านบุคคลนักเรียนนำมาพิจารณาในลำดับท้าย ๆ คือ ลำดับที่ 5, 7 และ 8 ได้แก่ เคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพนี้ ญาติพี่น้องแนะนำให้เรียน บิดามารดาและผู้อุปการะแนะนำให้เรียน สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Super (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 28) ที่กล่าวว่า บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะวัยรุ่นจะสนใจและเลียนแบบอาชีพของผู้ใหญ่ และงานวิจัยของ Eaddy (1969 : 2959) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรม ของรัฐหลุยส์เซียนา

พบว่า บุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกวิชาชีพของนักเรียน และสำนักประจักษ์ตร (2515 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา ได้รับแรงจูงใจในการเลือกอาชีพเกี่ยวกับตัวบุคคลเป็นอันดับสุดท้าย และผลการวิจัยของ Robert Salters (1985 : บทคัดย่อ) พบว่าการเลือกอาชีพและการเลือกวิชาเอกทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเนื่องจากความมุ่งหวังของครูเป็นอันดับ 4 และอิทธิพลจากครอบครัวเป็นอันดับ 8 ใน 10 อันดับ

นักเรียนกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพเหตุผลดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ โดยจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านบุคลิกลักษณะ นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้ความสำคัญต่อเหตุผลเกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับแรก เช่นเดียวกับนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี คือ ตั้งใจในการประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก มีความชอบและมีความสนใจในลักษณะงานอาชีพ ตามลำดับ ส่วนเหตุผลด้านสติปัญญาและความสามารถ นักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับรองลงมา คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนดและความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก และเหตุผลด้านคุณลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และความถนัด นักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับคำกล่าวของสูนีย์ สินธุเดชะ (2541 : 6) ที่กล่าวไว้ว่า "ความถนัด ความสนใจ ควรเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาสำหรับการเลือกเรียนสาขาวิชาต่าง ๆ" และลัดดา สุวรรณรัตน์ (2522 : 44) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนเลือกเข้าเรียนวิชาชีพในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจ ความรัก ความชอบในงานอาชีพ และตระหนักถึงสติปัญญา ความสามารถ ตลอดจนอุปนิสัยของตนเองว่า เหมาะสมกับงานอาชีพเหล่านั้นเพียงใด เช่นเดียวกับสมพงษ์ อาภาพันธ์ (2529 : 106) ที่พบว่านักเรียนเลือกอาชีพด้วยเหตุผลที่เหมาะสมกับสติปัญญา และความสามารถของตนเองมากที่สุด นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Super (อ้างในนวลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 63-69) ได้เสนอพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพว่า บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกงานอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และบุคคลทุกคนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะทำงานในอาชีพใดอาชีพหนึ่งเสมอ และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคลอีกด้านหนึ่งก็คือ ความสามารถทางสติปัญญา และลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคล และทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 20) กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล คือ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะจะช่วยให้บุคคลตระหนักถึงความต้องการของตนเองและช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาเลือกนั้น จะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาการบัญชี เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ โดยจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และความมั่นคง และด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน จะพบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านนี้แตกต่างจากกลุ่ม

วิชาการบัญชี กล่าวคือ นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการจะให้ความสำคัญด้านลักษณะงานเป็นลำดับแรก ๆ โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 1, 2 และ 4 คือ งานที่มีโอกาสพบปะติดต่อและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ งานที่มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และมีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับลักษณะที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ คือ ลักษณะของงานที่ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น และงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับเหตุผลในลำดับที่ 1 และ 2 ที่นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาเลขานุการ ก็เพราะมีความต้องการการพบปะติดต่อและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ และมีความต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นเอง ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ จะมีลักษณะนิสัยชอบมีมนุษย์สัมพันธ์ และชอบสังคม นอกจากนี้ยังสนใจงานที่มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทต่อการปฏิบัติงานในสำนักงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนได้นำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงเป็นความรู้ใหม่และเป็นที่น่าสนใจของสังคมในปัจจุบันที่ยกย่องผู้มีความสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ นักเรียนจึงให้ความสำคัญกับลักษณะงานดังกล่าว สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John L. Holland (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 22) ที่ว่าบุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เข้าได้ใช้ทักษะ และความสามารถเพื่อแสดงออกถึงค่านิยม ทักษะคติ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของตนเอง และทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R.H. Schaffer (อ้างในชาญวิทยา กลิ่นเลขา. 2539 : 49) มีแนวคิดที่ว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนคือ ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการแสดงตนให้คนอื่นเห็น ต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

ส่วนเหตุผลรองลงมา เป็นเหตุผลด้านรายได้และความมั่นคง คือ มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง และเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 และ 5 ส่วนเหตุผลด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน นักเรียนนำมาประกอบการพิจารณาในลำดับท้าย ๆ คือ มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น และ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำง่าย โดยนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 6 และ 8

จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าว สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R.H. Schaffer (อ้างในชาญวิทยา กลิ่นเลขา. 2539 : 49) มีแนวคิดที่ว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนคือ ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีรายได้สม่ำเสมอ และต้องการทำงานอิสระเป็นตัวของตัวเอง สอดคล้องกับสงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่สำคัญด้านสิ่งแวดล้อม คือ นักเรียนจะต้องพิจารณาด้านอาชีพ และจะต้องเข้าใจประเภทและลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพ รายได้ เงินเดือน สวัสดิการ ผลตอบแทนอื่น ๆ และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพเป็นอย่างไร และทัศนคติ ธง สงขลา (2535 : 48-49) ได้สรุปแนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ 4 ประการ และประการหนึ่งก็คือ นักเรียนจะต้องมีความรู้ในข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพที่ตนจะศึกษาต่อ ในด้าน ลักษณะงานอาชีพ และความก้าวหน้าในงานอาชีพ เช่นเดียวกับสำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 6) กล่าวถึงแนวทางในการเลือกศึกษาต่อว่า นอกจากบุคคลจะต้องเข้าใจตนเองด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถแล้ว บุคคลจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจอีกด้วย คือ ต้องรู้จักลักษณะงาน สภาพแวดล้อมของงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในงานอาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของพาร์สัน (อ้างในวัชรวิ ทรัพย์มี. 2523 : 42) ที่กล่าวถึงหลักในการเลือกอาชีพประกอบด้วยหลัก 3 ประการ และ 1 ใน 3 ประการนั้นก็คือ การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา ทุนทรัพย์ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ ส่วนชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2531 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยสำรวจความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่หางานทำง่าย และรายได้ดี สอดคล้องกับเพ็ญศรี จินตาคักดี (2535 : 94) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านความมั่นคงในอาชีพสูงสุด และค่านิยมในอาชีพของนักเรียนเปลี่ยนจากการมีรายได้สูง ความก้าวหน้า เกียรติยศชื่อเสียง เป็นความมั่นคงของอาชีพ

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม เป็นลำดับแรก รองลงมาเรียงตามลำดับคือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ส่วนเหตุผลในระดับน้อย คือ บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่เลือกอยู่แล้ว และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการสูงในปัจจุบัน

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า นักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสำคัญเช่นเดียวกับนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชีและนักเรียนส่วนใหญ่ ประการสำคัญนอกจากเหตุผลที่นักเรียนกลุ่มวิชาการเลขานุการต้องการสร้างฐานะของครอบครัว โดยการ

หารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นแล้ว นักเรียนยังคำนึงถึงสถานภาพทางการเงินของครอบครัวที่เหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เรียนอีกด้วย โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 3

นอกจากนี้ยังมีข้อแตกต่างที่น่าสนใจคือ นักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มเลขานุการ ไม่ให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน และไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มนี้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนมีความเข้าใจว่าความต้องการกำลังคนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการของตลาดแรงงาน มีความต้องการกำลังคนน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ ดังนั้น นักเรียนจึงให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเพียงเหตุผลเดียว และนำมาเป็นเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพเลขานุการ

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับชาญวิทย์ กลิ่นเลขุ (2539 : 54-55) ที่กล่าวว่า "การเลือกศึกษาต่อต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว" และเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 3) กล่าวว่าตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนนั้นมีตัวแปรหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัสธีวัฒน์ (2512 : 133) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน นอกจากนี้ ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202) พบว่า อิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพรองจากการหางานทำง่ายรายได้ดีคือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน จึงกล่าวได้ว่าจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ นักเรียนจึงเลือกกลุ่มวิชาชีพโดยคำนึงถึงการนำความรู้ที่ได้รับในขณะเรียนไปหาเงินพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว และทัศนาศิลป์ สงขลา (2538 : 153) พบว่า เหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพคือ ความรู้ในระหว่างเรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535 : 21) ที่กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพในข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับน้อย แสดงว่าองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มวิชาการเลขานุการแต่อย่างใด ที่เป็นเช่นนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากนักเรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษาไม่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า มีนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาเหตุผลรายชื่อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน และด้านบุคคล พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลคล้ายคลึงกับกลุ่มวิชาการขาย คือ ให้ความสำคัญด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 5 คือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ และมีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John L. Holland (อ้างใน ประยูร มัยโสภา. 2539 : 22) ที่กล่าวว่า บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถเพื่อแสดงออกถึงค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม เช่นเดียวกับศุภวดี บุญดวงศรี (2528 : 20-22) ที่กล่าวว่า เกณฑ์การเลือกอาชีพตามความต้องการที่เป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการงานได้คือความต้องการสิ่งท้าทายและการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ส่วนเหตุผลค่านิยมทางสังคม นักเรียนยังให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน แต่ถ้าหากเป็นเหตุผลค่านิยมทางสังคมในสถานศึกษา คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุดนั้น นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการจะให้เหตุผลในระดับน้อย และไม่นำมาเป็นเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า นักเรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษาไม่นิยมเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ดังผลการวิจัยที่พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยที่สุด มีเพียง 56 คน หรือร้อยละ 12 เท่านั้น

สำหรับเหตุผลด้านบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาเลขานุการ คือ ผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพเท่านั้น โดยนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 4 สำหรับญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ บิดามารดา อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน ซึ่งกล่าวได้ว่าเหตุผลองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ในด้านบุคคล ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพ หรือถ้ามีก็มีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eaddy (1969 : 2959) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรม ของรัฐหลุยส์เซียน่า พบว่า บุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกวิชาชีพและเลือกสาขาอาชีพที่เรียนต่อ และชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 141) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาเพราะเคยเห็นผู้ประกอบอาชีพนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง ส่วน ระเบียบ อรรถ (2537 : 179) ที่ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพคหกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ค่านิยมด้านบุคคลที่เกี่ยวกับ ความนิยมบางคน

ประกอบอาชีพนี้และยึดเป็นแบบอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยมูลเหตุจูงใจที่อยู่ในระดับน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเลือกเรียนตามเพื่อน ๆ

มีข้อสังเกตเกี่ยวกับเหตุผลได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพจากสถานศึกษานักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้เหตุผลในระดับน้อยและไม่นำมาเป็นเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ที่ให้เหตุผลในระดับมากและให้ความสำคัญ โดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับจากการแนะนำการศึกษาและอาชีพ มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาชีพ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนที่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ ไม่ได้รับความรู้ในกลุ่มวิชาชีพจากการแนะนำอาชีพของสถานศึกษา ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ นักเรียนจึงไม่นำมาเป็นเหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาดควรจัดบริการแนะนำการศึกษาและอาชีพเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาการเลขานุการ เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในงานอาชีพเลขานุการ ตลอดจนการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการ ดังที่ Super (อ้างในประยูร มัยโกศา. 2539 : 29) กล่าวว่า "การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะนำทางให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเหมาะสม" สอดคล้องกับประถม แสงสว่าง (2524 : 155) ที่กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเองนั้น บริการแนะนำอาชีพในโรงเรียนจะต้องช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและประเมินความสามารถ ความสนใจ และความคาดหวังได้อย่างถ่องแท้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจโลกของงานอาชีพ และเลือกแผนการเรียนให้เหมาะสมตามที่ตนจะไปประกอบอาชีพต่อไป และสุวรรณา จงประเสริฐพร (2540 : 2) ได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพไว้ว่า จะต้องมึบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสนใจและช่วยเหลือในด้านอาชีพ รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะนำทางอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม

นักเรียนกลุ่มวิชาการชาย เลือกกลุ่มวิชาชีพเหตุผลดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการชาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านบุคลิกลักษณะ พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการชาย ให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านตนเองเป็นลำดับแรก ๆ เกี่ยวกับความสนใจ และความชอบในลักษณะงานอาชีพ โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 1 และ 3 สำหรับเหตุผลตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือกนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับท้าย ๆ คือ ลำดับที่ 6

ส่วนเหตุผลด้านสติปัญญา และความสามารถ นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับรองลงมา คือ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ลำดับที่ 2 ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนด ลำดับที่ 4 และความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก ลำดับที่ 5 ตามลำดับ ส่วนด้านบุคลิก ลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และความถนัด นักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย

จะเห็นได้ว่าการเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองของนักเรียน กลุ่มวิชาการบัญชี การเลขานุการ และการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านนี้ ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านตนเองเป็นลำดับแรก แล้วจึงพิจารณาสติปัญญาและความสามารถของตนเอง ประกอบการพิจารณาบุคลิกลักษณะเป็นลำดับสุดท้าย จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Ginzberg (อ้างในเพ็ญศรีจินดาศักดิ์, 2533 : 26) ที่ว่าระยะทดลองบทบาท เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุ 11 - 17 ปี ในระยะนี้เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง โดยจะนำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ นอกจากนี้ Williamson (อ้างในม่วงพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529 : 66-67) ยังกล่าวว่า แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสำเร็จ ความสนใจ ค่านิยม ความต้องการและบุคลิกภาพ และการเลือกอาชีพของบุคคลจะพิจารณาลักษณะของตนเอง ประกอบการพิจารณาลักษณะของอาชีพ และพรอณี เกษกมล (2531 : 25-31) กล่าวว่า การรู้จักตนเองก่อนการเลือกอาชีพนั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับภูมหลัง ความชอบส่วนตัว ลักษณะของบุคลิกภาพ และมีความสามารถพิเศษด้านใดบ้าง มีความถนัดด้านใดบ้าง ส่วนชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 54-55) กล่าวว่า หลักการเลือกอาชีพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและไม่สามารถตัดสินใจได้ง่าย ต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และความเลือกอาชีพตามความรู้สึกชอบ ความสนใจ และมีความถนัดในอาชีพที่นั้น ๆ นอกจากนี้งานวิจัยของระเบียบ อรรช (2540 : 186) พบว่า ความถนัด ความสนใจในอาชีพ และเหตุผลส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาอาชีพเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2519 : 6) กล่าวว่า การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพนักเรียนต้องรู้จักตนเอง กล่าวคือ ต้องรู้ว่าตนเองมีความต้องการอะไรในชีวิต? มีความสามารถอะไร? และบุคลิกภาพจะเป็นตัวช่วยกำหนดว่า บุคคลควรประกอบอาชีพอะไร? และถ้าหากบุคคลได้ประกอบอาชีพที่เข้าได้กับบุคลิกภาพของเขาแล้ว เขาจะพึงพอใจในอาชีพนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 รองจากองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง สอดคล้องกับนวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530 : 13) กล่าวถึงพัฒนาการทางอาชีพว่า "การรู้จักตนเองแม้จะจำเป็น

ในการวางแผนอาชีพก็จริงอยู่ แต่ถ้าไม่มีข้อมูลทางด้านอาชีพมาประกอบการพิจารณาแล้ว การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพใด ๆ แทนจะเป็นไปไม่ได้เลย" นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Robert Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์, 2535 : 20-21) กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพที่มีความสำคัญประการหนึ่งคือ ข้อเสนอแนะทางอาชีพ เพราะข้อเสนอแนะทางอาชีพจะช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่าง ๆ ที่จะสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้น องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคตตามที่นักเรียนต้องการ

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และความมั่นคง และด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน จะพบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย ให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านลักษณะงานในลำดับแรก ๆ คล้ายคลึงกับนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ คือ มีโอกาสในการพบปะติดต่อและสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 1, 2 และ 4 แต่มีข้อสังเกตในเรื่องลักษณะงานที่แตกต่างกันคือ นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย นอกจากจะให้ความสำคัญลักษณะงานที่มีโอกาสพบปะบุคคลต่าง ๆ และงานที่มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่แล้ว ยังให้ความสำคัญกับลักษณะงานที่มีอิสระและสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Merrey (อ้างในสุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533 : 123-131) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจทางจิตวิทยา พบว่า บุคคลมีความต้องการมีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R.H. Schaffer (อ้างในศุภวดี บุญญวงส์, 2528 : 138) กล่าวว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการทำงานอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง ต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จในชีวิตการงาน และมีความสุขในการประกอบอาชีพนั้น อย่างไรก็ตาม ในด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับบุคคลอื่น ๆ นักเรียนกลุ่มวิชาการขายจะให้เหตุผลในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลในลำดับที่ 1 ที่นักเรียนเลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการขาย เพราะต้องการมีโอกาสพบปะ ติดต่อกับสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ

ส่วนเหตุผลรองลงมา เป็นเหตุผลด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน คือ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่ายและมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ นักเรียนให้ความสำคัญในระดับมาก และเลือกในลำดับที่ 3 และ 6 สำหรับเหตุผลด้านรายได้และความมั่นคง นักเรียนนำมาพิจารณาในลำดับท้าย ๆ โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 5 และ 7 คือ เป็นอาชีพที่มีรายได้สูงและมั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง

สรุปได้ว่าการเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย ให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านลักษณะงานเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นเหตุผลด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน และด้านรายได้และความมั่นคง ตามลำดับ

จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับทัศนคติของสงขลา (2535 : 48-49) ที่กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาต่อไว้ 4 ประการ และประการหนึ่งก็คือ นักเรียนจะต้องมีความรู้ในข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพที่ตนจะศึกษาต่อในด้าน ลักษณะงานอาชีพ ความก้าวหน้าในงานอาชีพ ส่วนวราสนา เจริญวิเชียรฉาย (อ้างในละมัยภรณ์ เพียงโสง. 2537 : 35) ได้ทำการวิจัยถึงจิตใจของนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า การเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรมของนักศึกษา เพราะได้รับสิ่งจูงใจด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับลัดดาวัลย์ ใคว์ตระกูล (2528 : 112) ได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดลำปางพบว่า ลักษณะงาน ความก้าวหน้า และรายได้เป็นสาเหตุสำคัญของการเลือกแผนการเรียน ส่วนอนุรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์ (อ้างในสุวรรณา จงประเสริฐพร. 2540 : 20) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปีสุดท้ายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาคือ การทำงานในธุรกิจเอกชน สำหรับเหตุผลที่นิสิตเลือกประกอบอาชีพรับราชการคือ มีความมั่นคงกว่าอาชีพอื่นและเหตุผลที่เลือกประกอบอาชีพธุรกิจคือ รายได้ดี เช่นเดียวกับเฉลิม ศรีผดุงและคณะ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ลักษณะงานที่นิสิตนักศึกษาเลือกตอบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ งานที่มีรายได้ดี งานที่มีความมั่นคง งานที่มีสวัสดิการ งานที่มีความสอดคล้องกับอุปนิสัย และงานที่มีอิสระในการทำงาน

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญในลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า นักเรียนที่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการขายเลือกกลุ่มวิชาชีพโดยให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในลำดับแรก ๆ ทั้งหมด คือ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้ สถานภาพทางการเงินของผู้ปกครองเหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก

จากการที่นักเรียนให้ความสำคัญต่อเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นประการสำคัญ ก็เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่พบในตอนต้นที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนใหญ่ที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ คือมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 ถึง 15,000 บาทเท่านั้น นักเรียนจึงให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาชีพที่สามารถนำวิชาความรู้ในขณะเรียนไปหารายได้พิเศษได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศน ณ สงขลา (2538 : 153) ที่พบว่าเหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ คือ ความรู้ในระหว่างเรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และยังสัมพันธ์กับงานวิจัยของไชยสิทธิ์ ไกรคุณาคัย (2532 : 202) ที่พบว่าอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพรองจากการหางานทำง่าย รายได้ดี คือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน นอกจากนี้ ดาว สมศรีโหม่ง (2540 : 102-103) ที่พบว่ามูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาวิชาชีพอย่างมาก และทฤษฎีการเลือกอาชีพของHoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 21) กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพในข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพที่เขาเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

ส่วนเหตุผลด้านความต้องการของตลาดแรงงานนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับรองลงมา โดยเลือกในลำดับที่ 6 ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำ ความต้องการของตลาดแรงงานในทุกสาขาวิชาชีพมีปริมาณลดน้อยลง อีกทั้งสถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างปรับลดพนักงานและลูกจ้างบางแห่งถึงปิดกิจการเกิดปัญหาการว่างงานตามมา ดังนั้น เหตุผลในเรื่องความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นเหตุผลในลำดับท้าย ๆ ของการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังที่บังอร เปี่ยมมรด (2529 : 39-42) ได้ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น นักเรียนต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มความต้องการแรงงานในอนาคตนอกเหนือจากการรู้จักตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 66-67) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเองพร้อมทั้งจะต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานประกอบด้วย ส่วนงานวิจัยของไชยสิทธิ์ ไกรคุณาคัย (2532 : 203) พบว่า การเลือกเรียนวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบิดามารดา และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญในลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ โดยจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน และด้านบุคคล พบว่าการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มการขาย เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลคล้ายคลึงกับนักเรียนที่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ความสำคัญด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน เป็นลำดับที่ 1, 2, 5 และ 7 ด้วยเหตุผลเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ท้าทายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ ลักษณะรายวิชาที่เรียนเป็นวิชาที่เรียนง่าย ๆ และสบาย ๆ มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น และได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพจากสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John L. Holland (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 22) ที่กล่าวว่าบุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยม ทักษะสติ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม เช่นเดียวกับศุภวดี บุญญวงศ์ (2528 : 20-22) ที่กล่าวว่า เกณฑ์การเลือกอาชีพตามความต้องการที่เป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพและการงานได้คือ ความต้องการสิ่งท้าทาย และการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วน Donald E. Super (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539. 29) กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับการศึกษาจากโรงเรียน สังคม และบุคคลอื่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนวางแผนการเลือกอาชีพ และสามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้ และทัศนา ณ สงขลา (2538 : 153) พบว่า การเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียนเลือกศึกษาต่อเนื่องจากวิชานี้เรียนจบหลักสูตรแล้วมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงได้

ส่วนเหตุผลด้านค่านิยมทางสังคม นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับรองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด และเป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 4 และ 5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาวีสัน (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 31) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมี 3 ประการ และ 1 ใน 3 คือ องค์ประกอบด้านสังคม กล่าวคือ นักเรียนเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของสังคม เพราะความต้องการของสังคมย่อมส่งผลถึงโอกาสในการได้งานทำ

สำหรับเหตุผลด้านบุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ ผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ ส่วนบุคคลที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ ญาติพี่น้อง บิดามารดา เพื่อน ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 141) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา คือเคยเห็นผู้ประกอบอาชีพนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง และทัศนา ณ สงขลา (2538 : 153) พบว่า การเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาคหกรรม ของนักเรียนระดับ ปวช. ด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา ที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อเนื่องจากเคยเห็นตัวอย่างจากศิษย์เก่าที่เรียนจบไปแล้วประสบผลสำเร็จ

สรุปได้ว่าองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการขาย เรียงตามลำดับ ได้แก่

ด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน ด้านค่านิยมทางสังคม และด้านบุคคลซึ่งมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่า

นักเรียนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพเหตุผลดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 รองจากเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ แสดงว่านักเรียนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ให้ความสำคัญต่อเหตุผลองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับตนเองน้อยกว่าเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นประการสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่สถานศึกษาเปิดขึ้นใหม่ เพื่อสนองความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นนักเรียนจึงมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพนี้แล้วในระดับหนึ่งนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจยังคงให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยนำมาพิจารณาประกอบการเลือกกลุ่มวิชาชีพเช่นเดียวกับนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านบุคลิกลักษณะ จะพบว่าเหตุผลที่มีความสำคัญและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 ลำดับแรกนั้น เป็นเหตุผลด้านตนเองเป็นสำคัญ คือ มีความสนใจ มีความชอบ และความตั้งใจในการประกอบอาชีพตรงตามกลุ่มวิชาชีพที่เลือก นอกจากการพิจารณาตนเองแล้ว นักเรียนยังให้ความสำคัญเหตุผลด้านสติปัญญาและความสามารถเป็นลำดับรองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่สามารถเรียนได้ ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติ ในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่สถานศึกษากำหนดและความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก โดยให้ความสำคัญในลำดับที่ 4, 5 และ 7 ส่วนเหตุผลด้านคุณลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย นักเรียนนำมาพิจารณาเป็นลำดับสุดท้ายขององค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง มีเพียงเหตุผลด้านบุคลิกลักษณะเกี่ยวกับความถนัด นักเรียนให้เหตุผลในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นกลุ่มวิชาชีพใหม่ และเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ นักเรียนส่วนใหญ่จึงยังไม่มีพื้นความรู้ในการใช้เครื่องมือดังกล่าว นอกจากนี้เหตุผลด้านสติปัญญาและความสามารถในข้อที่ว่า ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือก นักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 7 ซึ่งเป็นลำดับท้าย ๆ นั้น อาจจะมีเหตุผลมาจากนักเรียนยังไม่แน่ใจในตนเอง เกี่ยวกับความสามารถของตนในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ นักเรียนจึงให้ความสำคัญในลำดับท้าย ๆ

จากการที่นักเรียนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ ให้ความสำคัญต่อเหตุผลความสามารถทางการเรียนเหมาะกับกลุ่มวิชาชีพที่เลือกในลำดับท้าย ๆ และให้เหตุผลในระดับน้อยเกี่ยวกับความถนัดนั้น แสดงว่านักเรียนมีความเข้าใจในตนเอง และรู้จักพิจารณาวิเคราะห์ตนเองในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ดังทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (อ้างในคมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2519 : 3-6) ที่กล่าวว่าบุคคลจะเลือกอาชีพสนองความต้องการของตนเองมากที่สุดและดีที่สุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเขาจะกระทำได้เมื่อเขาสามารถคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้"

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 121) และชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 153) พบว่า อิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพมากที่สุด คือ นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจในอาชีพ และลัดดา สุวรรณรัตน์ (2522 : 44) พบว่า นักเรียนเลือกเข้าเรียนวิชาชีพในโรงเรียนช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เกิดจากความสมัครใจ ความสนใจ ความรัก ความชอบในงานอาชีพ และตระหนักถึงสติปัญญา ความสามารถ อุปนิสัยของตนเองว่าเหมาะสมกับงานอาชีพเหล่านั้นเพียงใด ส่วนระเบียบ อรรถ (2537 : 186) พบว่า ความถนัด ความสนใจในอาชีพและเหตุผลส่วนตัวมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาอาชีพอย่างมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของสุนีย์ สินธุเดชะ (2541 : 6) ที่ว่า "ความถนัด ความสนใจ ควรเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาสำหรับการเลือกเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ" ซึ่งจากทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John O. Crite (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ 2535 : 22) ได้กล่าวว่าการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพจะประกอบด้วย 1) การเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด 2) ความชอบในงานอาชีพ ได้แก่ ความตั้งใจหรือเป้าหมายในการประกอบอาชีพนั้น ๆ 3) ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพ และ 4) ความสนใจในอาชีพ

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (อ้างในผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 66) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาหรืออย่างดี นอกจากนี้ในการเลือกอาชีพของบุคคลแต่ละคนนั้น จะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของตนเองประกอบการพิจารณา ลักษณะของอาชีพ

เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และความมั่นคง และด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน จะพบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านลักษณะงานเป็นลำดับแรก โดยมีระดับของเหตุผลมากที่สุด โดยเฉพาะต้องเป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้

รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ถ้าหากเป็นลักษณะงานอื่น ๆ นักเรียนให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะถ้าเป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนนักเรียนจะให้เหตุผลน้อย

ส่วนเหตุผลรองลงมาเป็นด้านโอกาสที่ดีในการทำงาน นักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 และ 5 ได้แก่ เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย และมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ สำหรับเหตุผลด้านรายได้และความมั่นคงนักเรียนนำมาพิจารณาในลำดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง และมั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคง

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา ณ สงขลา (2538 : 152) ที่ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ว่า นักเรียนเห็นด้วยกับเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อด้านความรู้ในงานอาชีพมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ดีสิน (2531 : 153) ซึ่งได้ศึกษาของค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจของการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบด้านลักษณะงาน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนมากที่สุด นอกจากนี้ชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่หางานทำง่าย รายได้ดี และเป็นวิชาชีพที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะ และดาว สมศรี โห่ง (2540 : 90) พบว่า มูลเหตุจูงใจของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมด้านลักษณะของงานเป็นเหตุผลในระดับมาก โดยนักเรียนให้เหตุผลเป็นอาชีพหางานทำง่าย เป็นลำดับแรก นอกจากนี้จากยังสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของพาร์สัน (อ้างในวัชร ทรัพย์มี 2523 : 42) ที่กล่าวถึงหลักในการเลือกอาชีพประกอบด้วยหลัก 3 ประการ และ 1 ใน 3 ประการนั้นก็คือ การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา ทุนทรัพย์ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านนี้ในลำดับที่ 3 และเป็นเหตุผลในระดับมาก เมื่อพิจารณาเหตุผลเป็นรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า เหตุผลที่มีความสำคัญและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกนั้น เป็นเหตุผลที่นักเรียนพิจารณาถึงด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสำคัญ ได้แก่ ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีกว่าเดิม เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้ และเป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัสธีรวัฒน์ (2512 : 133) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือรายได้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ส่วนเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 3) กล่าวว่าตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนนั้นมีตัวแปรหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง และทัศนคติ ณ สงขลา (2538 : 153) ที่พบว่าเหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพคือ ความรู้ในระหว่างเรียนที่สามารถนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว สอดคล้องกับไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202) ที่พบว่า อิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพคือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ 2535 : 21) กล่าวถึงหลักสำคัญในการเลือกอาชีพในข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวดี บุญญวงค์ (2528 : 20-22) ที่กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นฐานของครอบครัว และสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

สำหรับเหตุผลด้านความต้องการของตลาดแรงงาน นักเรียนที่เรียนกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ให้ความสำคัญในลำดับรองลงมา ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของชัยสิทธิ์ไกรคุณาศัย (2532 : 203) ที่พบว่า การเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับรายได้ของบิดามารดา และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่วนบังอร เปี่ยมรอด (2529 : 39-42) ได้ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงาน และแนวโน้มความต้องการแรงงานในอนาคตนอกจากการรู้จักตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 66-67) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเองพร้อมทั้งจะต้องพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงานประกอบด้วย ส่วน

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวม นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุด้านนี้ในระดับมาก และให้ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเหตุผลรายข้อ และจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านสถานศึกษาหลักสูตรและการเรียน และด้านบุคคล พบว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลด้านค่านิยมทางสังคม ในลำดับแรก ๆ โดยเลือกกลุ่มวิชาชีพ

ด้วยเหตุผล เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในปัจจุบัน และผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด โดยให้ความสำคัญลำดับที่ 1 และ 4 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มวิชาการ เลขานุการ กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาการบัญชี ที่ให้ความสำคัญด้านสถานศึกษา หลักสูตร และการเรียนในลำดับแรก ๆ

ส่วนเหตุผลด้านสถานศึกษา หลักสูตรและการเรียน นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับรองลงมา ด้วยเหตุผล เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำนายความสามารถและเปิดโอกาสให้แสดงออกได้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยมเลือกเรียนมากที่สุด มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิดการคำนวณตัวเลข และได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพจากสถานศึกษา โดยนักเรียนให้ความสำคัญในลำดับที่ 2, 4, 5, 6 และ 7 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลลักษณะรายวิชาที่เรียนง่าย ๆ สบาย ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพนี้

สำหรับเหตุผลด้านบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คือ เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้ ส่วนบุคคลที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ เพื่อน ๆ บิดามารดาและผู้อุปการะ ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง ซึ่งเหตุผลด้านบุคคลนี้ นักเรียนทุกกลุ่มวิชามีความเห็นตรงกัน มีเพียงนักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการบัญชีที่ยังให้ความสำคัญด้านบุคคลภายในครอบครัว คือ บิดามารดา ผู้อุปการะ และญาติพี่น้อง ส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลเช่นเดียวกัน จากผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2513 : 91-98) ที่พบว่า อิทธิพลเพียงเล็กน้อยที่ทำให้ให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาสามัญ และสายอาชีพ คือ ความต้องการของบุคคล ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ส่วน Eaddy (1969 : 2959) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมของรัฐหลุยเซียนา พบว่า บุคคลที่มีชื่อเสียงในวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกวิชาชีพ และสุพัตรา ตันติลีปกร (2524 : 146) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนพยาบาล พบว่าการชักชวนของเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพพยาบาล นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Super (อ้างในประยูร มัยโกคา. 2539 : 29) กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียนและสังคม และบุคคลอื่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการวางแผนการเลือกอาชีพ ทำให้สามารถเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้ และประการสำคัญการพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทางให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ เลือกกลุ่มวิชาชีพโดยให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นประการสำคัญ แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนแต่ละคนจะแตกต่างกันไป เนื่องจากบุคคลแต่ละคนจะประกอบด้วยแบบแผนของความสามารถ ความสนใจ ความชอบ ศักยภาพ บุคลิกลักษณะ ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนจึงแตกต่างกันไปตามกรอบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในขณะนั้น

ตอนที่ 3 เหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ พิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน

1. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น ลำดับแรก โดยมีคะแนนรวมสูงสุด รองลงมา ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ และมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่นลำดับแรก รองลงมาคือบุคลิกภาพรูปร่างหน้าตาไม่เหมาะสมกับเลขานุการ และมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น ลำดับที่ 1 รองลงมาคือ นิสัยไม่เหมาะสมกับงานด้านเลขานุการ และไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือด้านตนเอง ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านบุคลิกลักษณะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาเลขานุการ ด้วยเหตุผลด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ลักษณะนิสัย ความตั้งใจหรือเป้าหมายในชีวิต เหตุผลรองลงมาคือ ด้านบุคลิกลักษณะ ได้แก่ บุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา ส่วนเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านตนเองเกี่ยวกับความชอบไม่ชอบ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง มีสาเหตุมาจากการพิจารณาตนเองของนักเรียน ในเรื่องความสนใจ ลักษณะนิสัย และเป้าหมายในชีวิต ประกอบการพิจารณาลักษณะของตนเองเป็นสำคัญ ส่วนสติปัญญาและความสามารถ นักเรียนให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสัมพันธ์กับผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียน ที่ให้ความสำคัญด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับ ความสนใจ ความชอบ และเป้าหมายในชีวิต เป็นลำดับแรกเหมือนกัน มีข้อสังเกตว่าเหตุผลที่นักเรียนให้ความสำคัญในการเลือกกลุ่มวิชาชีพรองลงมา ได้แก่ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ส่วนเหตุผลด้านคุณลักษณะนักเรียนให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อย ซึ่งแตกต่างจากเหตุผลการไม่เลือก

กลุ่มเลขานุการ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องคุณลักษณะเป็นลำดับรองลงมา แล้วจึงพิจารณาด้านสติปัญญาและความสามารถ เป็นลำดับสุดท้าย

จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 54-55) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า หลักการเลือกอาชีพเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและไม่สามารถตัดสินใจได้ง่ายต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และควรเลือกอาชีพตามความรู้ที่ชื่นชอบ สนใจ และมีความถนัดในอาชีพนั้น ๆ และทัศนาศิลป์ สงขลา (2535 : 48-49) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ประเภทวิชาคหกรรมของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ได้สรุปแนวทางการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนในด้านรู้จักตนเองว่า จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายที่จะประกอบอาชีพในอนาคตและบุคลิกส่วนตัว ได้แก่ ความถนัด ความสนใจ

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15 - 16 ปี และจากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 28-31) กล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางอาชีพแบ่งออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งในขั้นที่ 2 เป็นขั้นสำรวจตนเองและสำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงาน และจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงอายุระหว่าง 15-17 ปี จะเป็นระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอน โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม ดังนั้น ในการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการของนักเรียน แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพที่ตนเองสนใจ ขณะอยู่ในโรงเรียนในระดับหนึ่งแล้วนั่นเอง นอกจากนี้ Super (อ้างในนวลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 69-69) กล่าวว่า บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะบุคคลทุกคนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะทำงานในอาชีพใดอาชีพหนึ่งเสมอ และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนทางอาชีพของบุคคลอีกด้านหนึ่งคือลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคล อย่างไรก็ตามจากคำกล่าวของ Super ที่ว่า "ช่วงอายุระหว่าง 15 - 17 ปี จะเป็นระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอน" ดังนั้นการพิจารณาองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในขณะนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ ถ้านักเรียนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ดังที่ Tiedman and O'Hara (อ้างในระเบียบ อรชร. 2537 : 48) พบว่า กระบวนการพัฒนาการของอาชีพเกิดขึ้นตลอดชีวิต และการตัดสินใจแต่ละครั้ง

สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีตัวแปรใหม่เกิดขึ้น นอกจากนี้การตัดสินใจของคนจะเปลี่ยนไปถ้าบุคคลไม่พึงพอใจกับอาชีพที่เลือก

2. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลวิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานทำยาก ลำดับแรก และมีคะแนนรวมสูงสุด รองลงมาคือ งานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว

เมื่อพิจารณาเหตุผลในลำดับที่ 1 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการโดยให้ความสำคัญกับเหตุผลลำดับที่ 1, 2 และ 3 เช่นเดียวกับภาพรวม คือ วิชาชีพเลขานุการเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานทำยาก งานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระ ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระ ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว ลำดับที่ 1 รองลงมาคือ บทบาทหน้าที่ของเลขานุการต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด และงานอาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ด้านลักษณะงาน ด้านรายได้ ความมั่นคงและโอกาสในการทำงาน จะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผล ด้านรายได้ ความมั่นคงและโอกาสในการทำงาน โดยเฉพาะนักเรียนจะให้ความสำคัญเหตุผลเกี่ยวกับโอกาสในการทำงาน เป็นเหตุผลสำคัญ ส่วนเหตุผลเกี่ยวกับรายได้และความมั่นคง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการเพียงเล็กน้อย สำหรับเหตุผลไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการที่นักเรียนให้ความสำคัญรองลงมา คือ เหตุผลเกี่ยวกับลักษณะงาน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ มีสาเหตุมาจากการพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานเป็นเหตุผลสำคัญ คือ อาชีพเลขานุการทำงานทำยาก ส่วนเหตุผลรองลงมาเกี่ยวกับลักษณะงาน ได้แก่ งานเลขานุการต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นงานที่ไม่มีเป็นอิสระต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว และบทบาทหน้าที่ของเลขานุการต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด สำหรับเหตุผลเกี่ยวกับรายได้ และความมั่นคง นักเรียนนำมาเป็นเหตุผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสัมพันธ์กับผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 2 ที่พบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผล เป็นอาชีพที่ทำงานทำง่าย

มีอิสระสามารถประกอบอาชีพของตนเองได้ และลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนต้องการเลือกเรียนวิชาชีพที่หางานทำง่าย เป็นลำดับแรก เช่นเดียวกับดาว สมศรีโหนด (2540 : 90) พบว่า มूलเหตุจูงใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ต่อการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พบว่า ด้านลักษณะของงานเป็นเหตุผลในระดับมาก โดยนักเรียนให้เหตุผลเป็นอาชีพหางานทำง่ายเป็นลำดับแรกเช่นกัน และทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของ Williamson (อ้างในเพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 19) ยังกล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพ โดยการวิเคราะห์อาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของงาน โอกาสก้าวหน้าในงาน รายได้ ความมั่นคง และสงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป. : 4) ได้ให้ข้อคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อคือ นักเรียนจะต้องพิจารณาด้านอาชีพ จะต้องเข้าใจประเภทและลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้จะประกอบอาชีพ รายได้ เงินเดือน และโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพนอกจากนี้ Merry (อ้างในสุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2533 : 123-131) ได้ศึกษาแรงจูงใจทางจิตวิทยาพบว่าบุคคลมีความต้องการอิสระและเป็นตัวของตัวเอง เช่นเดียวกับทัศนาศ ฌ สงขลา (2538 : 152) สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชาช่างกรรม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพว่า นักเรียนเห็นด้วยกับเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อด้านความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพมากที่สุด โดยเฉพาะงานอาชีพอิสระและสามารถประกอบกิจการของตนเองได้ นอกจากนี้ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ R.H. Schaffer (อ้างในศุภวดี บุญญวงค์. 2528 : 138) กล่าวว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการทำงานอิสระ เป็นตัวของตัวเอง เพื่อความสำเร็จในชีวิต การงาน และมีความสุขในการประกอบอาชีพนั้น ๆ

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย ลำดับที่ 1 โดยมีคะแนนรวมสูงสุด รองลงมาได้แก่ การเรียนในวิชาชีพเลขานุการมีโอกาสหารายได้พิเศษในระหว่างเรียนน้อย และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายได้เร็วกว่า

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลเป็นวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย ลำดับแรก รองลงมาคือ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้น้อย และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 นักเรียนไม่เลือก

กลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้วยเหตุผลการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการมีโอกาสหารายได้พิเศษระหว่างเรียนน้อย ลำดับที่ 1 รองลงมาคือ การประกอบอาชีพเลขานุการมีโอกาสประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้พิเศษนอกเวลาปฏิบัติงานน้อย และการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นเหตุผลสำคัญ ซึ่งได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้น้อย การทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่นสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า การเรียนในวิชาชีพเลขานุการมีโอกาสหารายได้พิเศษในระหว่างเรียนน้อย ผลการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการมีโอกาสหารายได้พิเศษระหว่างเรียนน้อย ส่วนเหตุผลรองลงมาที่นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ คือ ภาวะเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสัมพันธ์กับผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 2 ที่พบว่านักเรียนเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลต้องการสร้างฐานะทางการเงินของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิมลำดับที่ 1 รองลงมาเป็นกลุ่มวิชาชีพที่ในขณะที่เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับไปหาเงินพิเศษได้และเป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้นนอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับศุภวดี บุญญวงค์ (2528 : 20-22) ที่กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพื้นฐานของครอบครัว และสังคมแวดล้อมเป็นอย่างมาก เช่น ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การสนับสนุนทางการเงิน และภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ส่วนชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2532 : 202) พบว่าอิทธิพลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพ รองจากการหางานทำง่าย รายได้ดี คือ การมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะเรียน นักเรียนจึงเลือกกลุ่มวิชาชีพโดยคำนึงถึงการนำความรู้ที่ได้รับในขณะที่เรียนไปหาเงินพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว เช่นเดียวกับทัศน ฌ สงขลา (2538 : 153) ที่พบว่าเหตุผลมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ คือ ความรู้ในระหว่างเรียนนำไปใช้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ส่วนบังอร เปี่ยมรอด (2529 : 39-42) ได้ให้แนวทางการเลือกศึกษาต่อไว้ในบทความเรื่อง "ประโยชน์ของข้อมูล" ว่า หลักสำคัญในการเลือกศึกษาต่อวิชาชีพด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับภาวะตลาดแรงงาน และแนวโน้มความต้องการของแรงงานในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของดาว สมศรีโหม่ง (2540 : 102-103) ที่พบว่ามูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อการเลือกสาขาวิชาชีพอย่างมาก

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพอจะกล่าวได้ว่า การที่นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ อาจจะมีสาเหตุมาจากนักเรียนส่วนใหญ่ มีความเข้าใจว่าวิชาชีพเลขานุการเป็นอาชีพที่มีรายได้เล็กน้อยและลักษณะงานที่ปฏิบัติก็ไม่สามารถใช้ช่วงเวลาว่างในระหว่างการทำงาน หรือหลังเลิกงานไปหารายได้พิเศษเหมือนลักษณะงานอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพนักการขาย อาชีพที่ใช้ความรู้

เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรืออาชีพนักบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้ลักษณะรายวิชาที่เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ยังไม่สามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับในระหว่างเรียนไปหาเงินพิเศษได้ ประกอบกับ สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่มี สถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ (จากผลการวิจัยที่พบในตอนต้นที่ 1) คือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 - 15,000 บาทเท่านั้น อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจและมีความเชื่อว่าตลาดแรงงานมีความต้องการบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพเลขานุการน้อย เนื่องจากหน่วยงานแต่ละแห่งมีความต้องการเลขานุการเพียงคนเดียวนั้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ

4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลวิชาขอเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ เป็นวิชาที่ยาก ลำดับที่ 1 โดยมีคะแนนรวมสูงสุด รองลงมาคือ บิดามารดา ญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน และสถานศึกษาให้ความสนใจในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น

เมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 1 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลบิดามารดาญาติพี่น้องและผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน ลำดับที่ 1 รองลงมาคือ วิชาขอเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก และโอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย และเมื่อพิจารณาเหตุผลลำดับที่ 2 นักเรียนไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลวิชาขอเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก ลำดับที่ 1 รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่นและการเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นการเรียนภายในห้องเรียน ไม่มีกิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนในวิชาชีพอื่น

เมื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ด้านค่านิยมทางสังคม ด้านบุคคล และด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตร และการเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตร และการเรียน เป็นเหตุผลสำคัญ รองลงมาคือด้านบุคคล ส่วนเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการเพียงเล็กน้อย คือ ด้านค่านิยมทางสังคม

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ด้วยเหตุผลองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม มีสาเหตุมาจากด้านความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา หลักสูตร และการเรียน เป็นเหตุผลที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ วิชาขอเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น โอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย และการเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นการเรียนภายในห้องเรียนไม่มีกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมเหมือนการเรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น เหตุผลรองลงมาเป็นเหตุผลด้านบุคคล ซึ่งได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง และผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน ส่วนเหตุผลด้านค่านิยมเป็นเหตุผลเพียงเล็กน้อยในการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ

จากผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg (อ้างใน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 18) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมี 3 ประการ คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง องค์ประกอบด้านการศึกษา และองค์ประกอบด้านค่านิยม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ส่วนสุขุ มีอินทร์เกิด (2528 : 36) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออวิชางานอาชีพนั้น มักจะได้รับอิทธิพลจากความปรารถนาของบิดามารดา และโอกาสที่จะเห็นได้ในอนาคต และวัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 17-18) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ได้แก่ บุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ บุคคลในครอบครัว ตลอดจนค่านิยมในอาชีพ

มีข้อนำสังเกตจากผลการวิจัยตอนที่ 2 ที่พบว่า นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลในระดับมากในข้อที่ว่า "ได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา" แต่นักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ กลับให้เหตุผลในระดับน้อยในการเลือกกลุ่มวิชาชีพด้วยเหตุผลเดียวกัน จากข้อมูลที่พบดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาชีพเนื่องจากได้รับความรู้จากการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ในด้านความรู้เกี่ยวกับกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จากสถานศึกษาและเป็นเหตุจูงใจให้เลือกกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ แต่สำหรับนักเรียนที่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ กลับเลือกกลุ่มวิชาชีพโดยไม่ให้ความสำคัญและให้เหตุผลน้อย ทั้งนี้อาจจะจะมีสาเหตุมาจากไม่ได้รับข้อมูลความรู้ในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าสถานศึกษาให้ความสนใจในกลุ่มวิชาชีพเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ สอดคล้องเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการของนักเรียน ในข้อที่ว่า "สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ น้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น" ด้วยเหตุนี้ นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจในโลกของงานอาชีพเลขานุการนั่นเอง ดังที่เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 4) กล่าวว่า การจัดบริการแนะแนวอาชีพให้แก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจและรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับตนเองได้ นอกจากนี้ Super (อ้างใน นวพลศิริ เปาโรหิตย์. 2530 : 65) ได้เสนอพื้นฐานพัฒนาการทางอาชีพไว้ประการหนึ่งว่า "ครูแนะแนวมีอิทธิพลอย่างมากในกระบวนการที่ช่วยให้เด็กได้ก้าวผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาการด้านอาชีพ" และทฤษฎีการเลือกอาชีพของ John O. Crites (อ้างใน เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 23-24) ที่กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพมีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ คือ ตัวแปรสิ่งเร้า ซึ่งตัวแปรหนึ่งคือ โรงเรียน กล่าวคือ ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษา กับ การเลือกอาชีพยังมีข้อจำกัด ดังนั้นโรงเรียนควรเป็นตัวกลางสำคัญในการเลือกอาชีพ

นอกจากนี้เมื่อมองในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า วิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก และการเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นการเรียนภายในห้องเรียน ไม่มีกิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น จากข้อมูลดังกล่าว เป็นเครื่องแสดงว่าการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์การธุรกิจในปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ โดยเฉพาะระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation) ที่มีแนวโน้มจะเข้ามามีบทบาทในดำเนินงานของทุกหน่วยงาน ดังที่ ผ่องใส ศุภจรรยาภักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มของวิชาชีพเลขานุการ ในปีพุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับบทบาทและคุณสมบัติของเลขานุการในปัจจุบัน โดยกล่าวว่า "ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการทำงานที่สำคัญ ๆ ของเลขานุการ" ดังนั้น การจัดเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ควรจัดให้มีการเรียนการสอนให้ทันสมัย โดยการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานในปัจจุบันนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ระดับกรมอาชีวศึกษา

1. ควรปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ดังผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 3 เกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ด้านองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผล วิชาขวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก เป็นลำดับที่ 1 และมีคะแนนรวมสูงสุด

นอกจากนี้ นักเรียนยังไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการด้วยเหตุผลที่ว่า สถานศึกษาให้ความสนใจในการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น โดยนักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบในตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนที่เลือกศึกษาในกลุ่มวิชาการเลขานุการไม่ให้ความสำคัญกับเหตุผลได้รับการแนะนำการศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา โดยให้เหตุผลในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนที่

เลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จะพบว่า นักเรียนเลือกกลุ่มวิชาการบัญชี กลุ่มวิชาการขาย และกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้วยเหตุผลได้รับการแนะนำ การศึกษาและอาชีพในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา โดยให้เหตุผลในระดับมาก

ดังนั้นจากผลการวิจัยที่พบดังกล่าว กรมอาชีวศึกษาจึงควรปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และควรพัฒนาครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่ด้านแนะแนวการศึกษาและอาชีพในสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ อย่างแท้จริง และสามารถเข้าสู่โลกของงานอาชีพได้อย่างเหมาะสมเมื่อสำเร็จการศึกษา

ระดับสถานศึกษา

1. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ควรปรับปรุงการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ จัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาการเลขานุการให้เป็นเลขานุการในยุคสารสนเทศ
2. ฝ่ายแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา และให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาชีพ เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพและการประกอบอาชีพแก่นักเรียนในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. อาจารย์ประจำคณะวิชาการเลขานุการ ควรได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองในด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. ควรทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
3. ควรทำการวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กมล ชูทรัพย์. 2515. การเลขานุกรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา
- กมล ชูทรัพย์ และเสถียร เหลืองอร่าม. 2517. **ปฏิบัติสำนักงานภาคทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา
- กรแก้ว อัจฉรวัจน์. 2537. "การพัฒนาชุดการเรียนรู้รายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพเลขานุกรมในสังคมสารสนเทศ." **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2538. **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม พ.ศ. 2538**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2527. **การเลขานุกรมส่วนตัว**. กรุงเทพฯ : ชุมชุมร้านสหกรณ์อาชีวศึกษา จำกัด.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2519. **คำบรรยายเรื่องทฤษฎีการเลือกอาชีพ** กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทนา แสนสุข. 2539. "บทบาทเลขานุกรมตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเลขานุกรม." **ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- จารุ ไชยาคำ. 2531. **เรียนอะไรดีที่สถานศึกษากรมอาชีวศึกษา**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.
- จินตนา บุญบังการ. 2533. "เลขานุกรมงานล้ำค่า." **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์** 13 (50) : 24-25.
- จิตติมา รักนาค. 2530. "การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคเหนือ." **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- จุฑาภรณ์ วรสุมันต์. 2515. "ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของบิดามารดากับการเลือกอาชีพของนักเรียน." **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- เจน ศรีวัฒนาธรรมมา. 2538, 6 กรกฎาคม. "เทคโนโลยีการโทรคมนาคมสื่อสาร กับบทบาทเลขานุกรม." **เดลินิวส์**. หน้า 21.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เฉลิม ศรีผดุงและคณะ. 2535. รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในการรับราชการของ
นิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,
มูลนิธิคอนราด อเดเนาท์.
- ชาวลิต หมิ่นนุช. 2535. "เทคนิคการบริหารงานเลขานุการ." กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย. เอกสารอัดสำเนา.
- ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. 2539. "ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชุตีรัตน์ วัชรจรัสกุล. 2522. "การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย. 2532. "การสำรวจความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ดาว สมศรีโหม่ง. 2540. "การศึกษามูลเหตุจูงใจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม ต่อการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม จังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ทรงสมร คชเลิศ. 2524. การเลขานุการส่วนตัว. กรุงเทพฯ : จี. เจพรีนเตอร์.
- ทัศนาศ ฌ สงขลา. 2538. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชา
คหกรรม ของผู้ปกครองและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัด
กรมอาชีวศึกษาภาคใต้." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2513. "การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา
สามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม
ปีการศึกษา 2512." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2530. พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำรา และอุปกรณ์การศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- , 2532. ศิลปะของการสมัครงาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- นาวิน รุ่งรส. 2514. "เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเภทสหศึกษา ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม จังหวัดพระนคร." ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
- นิรมล รุ่งปัจฉิม. 2531. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร เปี่ยมรอด. 2529. "ประโยชน์ของข้อมูล." วารสารแนะแนว. 22(107): 39-42
- ประถม แสงสว่าง. 2524. "การบริหารการศึกษาเบื้องต้น" กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. เอกสารอัดสำเนา
- ประยูร มัยโกคา. 2539. "การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดชุมพร." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ประภาภรณ์ พนัสพรประสิทธิ์. 2537. "เลขานุการกับการจัดเก็บเอกสาร." กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรเอกสารอัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529. "เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ." กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. เอกสารอัดสำเนา.
- ผ่องใส ศุภจรรยาภักษ์. 2530. "แนวโน้มของวิชาชีพเลขานุการในปีพุทธศักราช 2540." ปรินูญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์ สุวรรณธาดา. ม.ป.ป. การเลขานุการระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : บุญเลิศการพิมพ์.
- พจน์ สะเพียรชัย. 2535. "รายงานการสัมมนาเลขานุการผู้บริหาร เรื่อง การจัดการงานเลขานุการยุคเทคโนโลยีและข่าวสาร." กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. เอกสารอัดสำเนา
- พรทิพย์ ณรงค์เดช. 2532. "Secretary ของสมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทย." กรุงเทพฯ : สมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทย. เอกสารอัดสำเนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พรเทพ ลีทองอิน. 2533. "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาของนักเรียนวิทยาลัยพลศึกษา." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรรณี เกษกมล. 2531. "รู้จักตนเองก่อนเลือกอาชีพ." วารสารแนะแนว. 3(115): 8 - 10.
- พล แสงสว่าง. 2529. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. สงขลา : เทพการพิมพ์.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535. "การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภรณ์ วิณิชยกุล. 2537. "บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการ." กรุงเทพฯ : สถาบันฝึกอบรมธรรมนิติ. เอกสารอัดสำเนา.
- ระเบียบ อรรถ. 2537. "มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาคุณกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรม. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ราตรี รุ่งโรจน์ดี. 2515. "การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- โรจนา สุขพันธ์ไพฑาราม. 2529. "การวางแผนอาชีพของนิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ละมัยภรณ์ เพียงไทยสง. 2537. "การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ลัดดา สุวรรณรัตน์. 2512. "แรงจูงใจในการศึกษาวิชาชีพและความสนใจที่จะออกไปประกอบอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม." ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.

- ลัดดาวัลย์ ใจวัตรสกุล. 2530. "การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือก
แผนการเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัด
ลำปาง." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- วชิรญา บัวศรี. 2519. คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วลัย สุขพัฒน์. 2525. การเลขานุการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช .
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. ม.ป.ป. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . 2533. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารุณี อัครีวัฒน์. 2512. "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคเหนือของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสะอาด. 2532, 16 ธันวาคม. "ปลัดทบวงแนะแนวสอบเข้านานาชาติปี 2533." ไทยรัฐ.
หน้า 12.
- ศิริวรรณ ลัญจนา. 2525. การจัดสำนักงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน.
- ศุภวดี บุญดวงศรี. 2528. "อาชีพศึกษาเบื้องต้น." สงขลา : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการ
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. เอกสารอัดสำเนา.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ม.ป.ป. คู่มือครูแนะแนวการจัดบริการสนเทศทางอาชีพและ
การศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2515. "แนวคิดในการเลือกอาชีพ, ศิลปหัตถกรรม กรุงเทพฯ." หนังสือ
ที่ระลึกงานกรีฑาศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 35. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- สมพงษ์ พุทธิเจริญ. ม.ป.ป. เลขานุการ. กรุงเทพฯ : เทพรัตน์การพิมพ์.
- สมพงษ์ อาภาพันธ์. 2519. "การเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนต่างกันโรงเรียนแบบประสม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์. 2538. "ผู้จัดการ : บางครั้งก็ฟังเพราะเลขานุการได้เหมือนกัน."
ผู้จัดการ. 2 (8) : 15-16.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สายสวรรค์ วัฒนพานิช. 2535. "เลขานุการผู้บริหารยุคเทคโนโลยีและข่าวสาร." กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. เอกสารอัดสำเนา.
- เสริมศรี อัครพุมพันธ์. 2531. "เป้าประสงค์ของชีวิตนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2529. "ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานของผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับ มหาวิทยาลัย." วารสารแนะแนว. ปีที่ 22(107) : 25-26
- สุโข มีอินทร์เกิด. 2528. ความต้องการแรงงานในการประกอบอาชีพ การแนะแนวอาชีพ และการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร.
- สุจินต์ วุฒิศักดิ์ชัยกุล. 2530. "ศึกษาเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพและความต้องการบริการแนะแนวอาชีพ ของนักเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุธรรม บั้นประทุม. 2536. คู่มือการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สขพ.). พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุนันท์ ประถมวาลย์. 2530. "ความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- สุนีย์ สิทธิเดชะ. 2541, 25 ตุลาคม. "จับเข่าคุยกัน." ไทยรัฐ. หน้า 6.
- สุพัทธรา สุภาพ. 2538, กรกฎาคม. "สู่ความสำเร็จอาชีพเลขานุการ.", อรุณสวัสดิ์. 8 (88) : 12-13.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. 2533. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณา จงประเสริฐพร. 2540. "การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรอนงค์ ลากฎนารถ. 2532. "การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษณีย์ ตูลาบดี. 2536. สู่ความสำเร็จของเลขานุการมีอาชีพ. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ.
- Agnew, Peter L. James R. Mechan and Foster W. Loso. 1954. Secretarial Office Practices. 5thed. Cincinnati : South - Western Publishing.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Blackburn, Sarah Pauline Sturdivant. 1975. "Relationship of Selected Variables to Occupational and Educational Aspirations and Expectations of Female High School Seniors," *Dissertation Abstracts*. 35 : 4152-A.
- Collazo, Jenaro Collazo. 1967. "Occupational Plans of Pureto Rican Youth." *Dissertation Abstracts International*. 25 (4) : 1534-A-1535-A.
- Crites, J. O. 1971. *Vocational Psychology*. New York : McGraw-Hill Book Co.
- Dobbins, Loy Henderson. 1969. "Educational and Occupational Aspirations And Expectations of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes." *Dissertation Abstracts International*. 29 (2) : 2958-A.
- Eddy, Vnik Silas. 1969. "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choice of Vocational Agricultural Students in Louisiana." *Dissertation Abstracts International*. 29 (9) : 2958-A -2959-A
- Garrison, Karl G. 1956. *Psychology of Adolescence*. 5th. ed., Englewood Cliff, New Jersey : PrenticeHall Inc.
- Ginzberg, Eli. 1974. *Counseling for Career Development*. Boston : Houghton Mifflin.
- Hoppock, R. 1967. *Occupational Information*. New York : McGraw-Hill.
- Kerjcie, R.V. and R.W. Morgan. 1970. Table for Determining Sample Size from a Given Population, : Determining Sample Size for Research Activities, in *Educational and Psychological Measurement*. New York : McGraw-Hill.
- Kuchhal, M. C. 1957. *Secretarial Practice*. 8th ed. New Delhi : Jupiter Offset Press.
- Murdoch, Joseph Mc. Lean Rev. 1964. "An Investigation of the factor influencing the Occupational Choices of Selected College Students." *Dissertation Abstracts International*. 25 (4) : 2531A
- Noe, Raynond and Others. 1990. "An Investigation of the Correlates of Career Motivation." *Dissertation Abstracts International*. 37 (3) : 3215A
- Perrone, Phillip A. 1965. Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls," *The Personnel and Guidance Journal*. 44 : 254-257.
- Resenberg, Morris and other. 1970. *Occupations and Values*. Illinois : The Free Press.
- Super, Donald .E. 1957. *Career Pattern as a Basic for Vocational*. New York : Harper and Brothers.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Super, Donald .E. 1970. *The work Values Inventory*. Boston : Houghton-Mifflin.
- , 1970. *Manual : Work Values Inventory*. Boston : Houghton-Miffling.
- , 1973. *Appraising Vocational Fitness*. New York : Harper and Row Publisher.
- Volyo, Judy Ann. 1985. *Factors which Influence Career Choice of First Year Women Engineering Students*. Ed.D.Degree, Columbia University Teachers College.
- Watson, Dorise Stone. 1986. *An Analysis of Selected Factors Influencing Career Choices of Women in Science*. Ed.D.Degree, University of Northern Colorado.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการคุศศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ ๕ / 2541

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครง
วิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ พักน้อย

ดร. ศิริพรรณ ชุมนุช

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์

ดร.ณรงค์ พิมสาร

อาจารย์อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย

อาจารย์ไพรัตน์ พักน้อย

ดร.ศิริพรรณ ชุมนุช

ประธานกรรมการ

กรรมการประจำสาขาวิชา

กรรมการประจำสาขาวิชา

กรรมการ

กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 7 เมษายน 2541

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2541

1. นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ไพรัตน์ พิทยาน้อย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.ศิริพรรณ ชุมนุช เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2541

(รศ.ดร.มนัส สัจวารศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 1540

คณะกรรมการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

27 พฤษภาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.วราพรรณ น้อยสุวรรณ

ด้วยคณะกรรมการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจ
แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษา
ชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร"

คณะกรรมการ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 1540

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ พฤษภาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสุเทพ เจนาคม

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศคุณิษฐ์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 1540

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

27 พฤษภาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ ออยุธยา

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษา ชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205 ทรัพยากรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 1540

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางพรณี อิศรางกูร ณ อยุธยา

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวินชัย ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพัฒนชกการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 1540

คณะกรรมการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2) พฤษภาคม 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายฉลองโชค สมดี

ด้วยคณะกรรมการสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจ
แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษา
ชื่อ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการสถาบันฯ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรพรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2900

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 สิงหาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
 อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
 กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเลือกกลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศ-
 นียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรด
 พิจารณาอนุญาตให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์
 ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒนะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ **3538**

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

26 กันยายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำาโครงการวิทยานิพนธ์
  2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำาโครงการวิทยานิพนธ์
  3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศคุณชัย ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียง
วิทยานิพนธ์เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ
สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร" ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและคำาโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม
2541

ในการทำวิจัยเรื่องนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษา
สังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้
นักศึกษา ทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

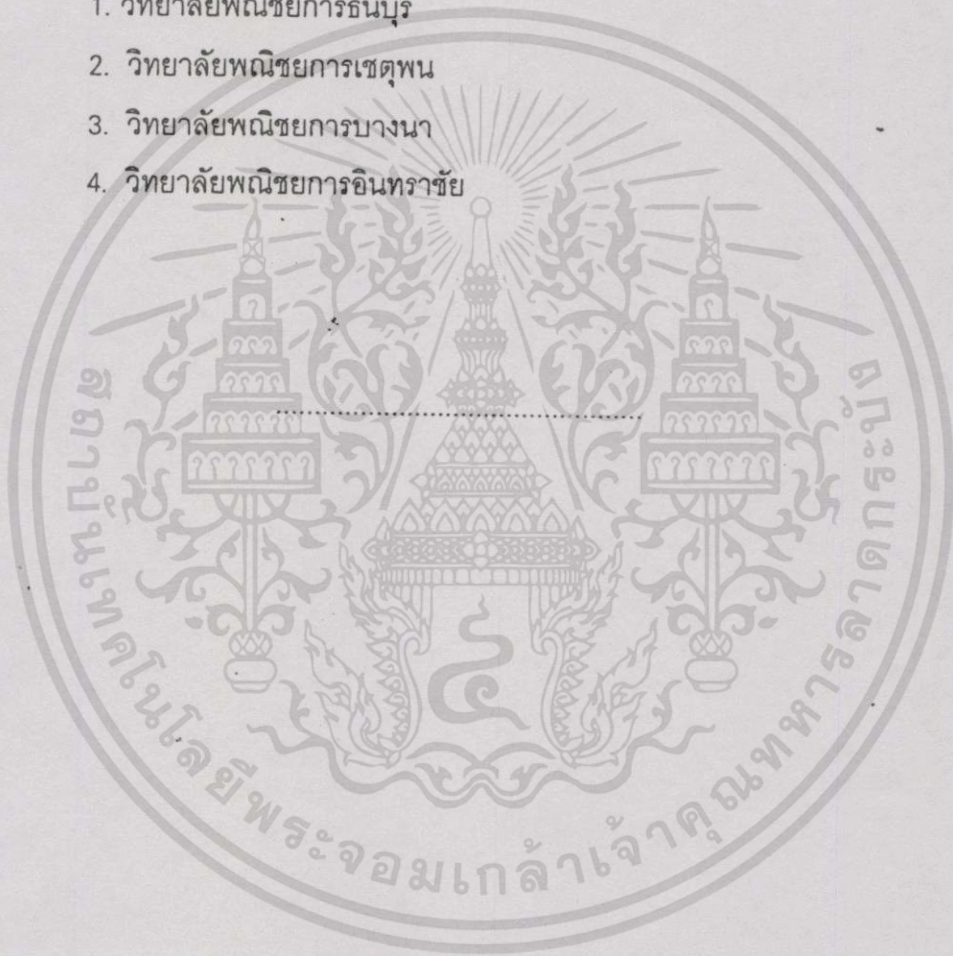
งานบัณฑิตศึกษา

โทร: 3266052-6101 ต่อ 2663,2642 การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยนางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวนิชย์

.....

1. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. วิทยาลัยพณิชยการเซตุน
3. วิทยาลัยพณิชยการบางนา
4. วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

ที่ สธ 0908/ 1001

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ถนน 10300

๒ ตุลาคม 2541

เรื่อง อนุญาตให้ทำการศึกษาวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือคณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ ทม 1504/ 3538 ลงวันที่ 2 กันยายน 2541

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ อุตสาหกรรม หลักสูตรศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา มีความประสงค์ จะแจกแบบสอบถามประกอบการวิจัยเรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร" รายละเอียดทราบแล้วนั้น

กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้วอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ในสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ ที่มุมบนขวาทุกแผ่น เพื่อเป็นต้นแบบในการเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาส่งผลงานวิจัยให้กรมอาชีวศึกษาทราบในโอกาสต่อไปด้วย จักขอบคุณถึง

ขอแสดงความนับถือ

(นายสาเอง อิ่มเอน)

ศึกษานิเทศก์ 9 ทำหน้าที่

หัวหน้าหน่วยงานศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1600 ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ กอ ๐๗๐๗/ ๑๖๖

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ถนน 10300

13 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิเศษ นักศึกษาปริญญาโท ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร "

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ ที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคล ดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินนพร เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร 282-9357 ต่อ 282-2549 ต่อ 1600-13 การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1600 ห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ถนน. 10500

13 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคบางนา

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร "

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ ที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคล ดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจันทนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1600

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศบ ๐๖๐๖/ 1๙๕3

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ถนน 10300

13 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการเซดุน

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร "

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ ที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคล ดังกล่าวด้วย จักขอบพระคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินตนา เสรีภาพ)

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1600

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0908/ 1923

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ถนน 10300

13 ตุลาคม 2541

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

ด้วยกรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย นักศึกษาปริญญาโท ภาชนะกรศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรกรศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เพื่อการวิจัยเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร "

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงขอให้สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และการตัดสินใจไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

อนึ่ง แบบสอบถามที่กรมอาชีวศึกษาอนุญาตให้ใช้เก็บข้อมูล จะมีตราประทับและลายมือชื่อกำกับ ที่มุมบนขวาทุกแผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วกรุณาส่งคืนแบบสอบถามกับบุคคล ดังกล่าวด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางจินสนา เสรีภาพ)

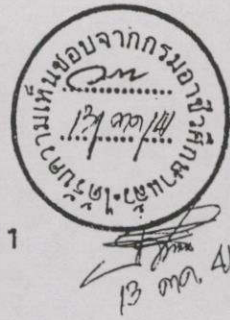
ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ฝ่ายพัฒนาศึกษา (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา)

โทร. 282-9357 , 282-2549 ต่อ 1600-13

โทรสาร 282-9357 ต่อ 1600

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร

*****

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อศึกษาเหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ และเหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

ขอให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในแต่ละตอนให้เข้าใจ แล้วตอบแบบสอบถามนี้อย่างรอบคอบ ตามความเป็นจริงทุกข้อ ไม่ต้องเขียนชื่อผู้ตอบ ผลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียนครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการแนะแนวอาชีพ และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา คำตอบของนักเรียนไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาเลือกกลุ่มวิชาชีพในวิทยาลัย และจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ให้นักเรียนทุกคนตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 สำหรับนักเรียนที่ไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ ให้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 3 ด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

ตอนที่ 3 เหตุผลที่ไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของ
 นักเรียน

1. สถานศึกษาที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่คือ

☐ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี	☐ วิทยาลัยพณิชยการเซตุน
☐ วิทยาลัยพณิชยการบางนา	☐ วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย

2. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง

3. อายุ

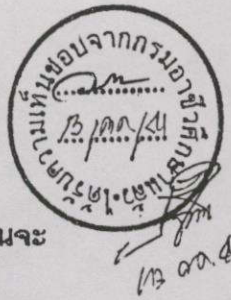
☐ ต่ำกว่า 15 ปี	☐ 15 ปี
☐ 16 ปี	☐ 17 ปี
☐ 18 ปี	☐ สูงกว่า 18 ปี

4. ผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา

☐ 3.50 - 4.00	☐ 3.00 - 3.49
☐ 2.50 - 2.99	☐ 2.00 - 2.49
☐ 1.50 - 1.99	☐ ต่ำกว่า 1.50

5. รายได้ของผู้สนับสนุนการเรียน คิดเป็นรายเดือนโดยประมาณ (รวมของบิดา มารดา หรือผู้อุปการะ)

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001 - 10,000 บาท
☐ 10,001 - 15,000 บาท	☐ 15,001 - 20,000 บาท
☐ 20,001 - 25,000 บาท	☐ มากกว่า 25,000 บาท

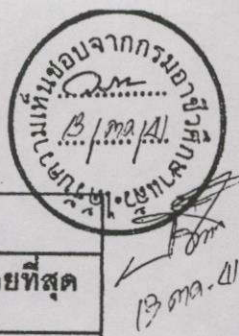
ตอนที่ 2 เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ

2.1 ถ้านักเรียนมีโอกาสเลือกกลุ่มวิชาชีพต่อไปนี้เป็นเพียงกลุ่มเดียว นักเรียนจะเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพใด? โดยใส่เครื่องหมาย / ไว้หน้าข้อความ

การบัญชี การเลขานุการ การขาย คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

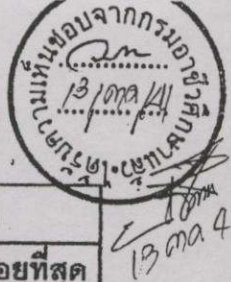
2.2 ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ว่าเป็นเหตุผลระดับใดในการเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ

ลำดับ ที่	เหตุผลในการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ที่ต้องการศึกษา	ระดับของเหตุผลที่เลือก			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง				
1.	มีความสนใจลักษณะงานอาชีพนี้				
2.	มีความถนัดกับลักษณะงานอาชีพนี้				
3.	มีความชอบในลักษณะงานอาชีพนี้				
4.	ตั้งใจที่จะประกอบอาชีพตรงตามกลุ่ม วิชาชีพที่เลือก				
5.	มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเหมาะสม กับวิชาชีพนี้				
6.	ความสามารถทางการเรียนเหมาะสมกับ กลุ่มวิชาชีพที่เลือก				
7.	แผนการเรียนประกอบด้วยรายวิชาที่ สามารถเรียนได้				
8.	ผลการเรียนสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการเลือกกลุ่มวิชาชีพตามที่ สถานศึกษากำหนด				
	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ				
9.	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหางานทำได้ง่าย				
10.	เป็นอาชีพที่มีรายได้สูง				
11.	มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพมากกว่า กลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ				
12.	มั่นใจว่าเมื่อประกอบอาชีพนี้จะช่วยให้มี ชีวิตที่มั่นคง				
13.	มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ				

ลำดับ ที่	เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ที่ต้องการศึกษา	ระดับของเหตุผลที่เลือก			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
14.	มีโอกาสในการพบปะ ติดต่อกับ และสัมพันธ์ กับบุคคลต่าง ๆ				
15.	มีอิสระ และสามารถประกอบกิจการของ ตนเองได้				
16.	ลักษณะงานที่ปฏิบัติมีโอกาสได้รับความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่				
17.	ลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับ บุคคลอื่น ๆ				
18.	ลักษณะงานของงานที่ปฏิบัติไม่มีความ ยุ่งยาก ซับซ้อน				
องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ					
19.	บิดา มารดา มีกิจการอยู่แล้ว				
20.	สภาพทางการเงินของผู้ปกครอง เหมาะที่จะเรียนในกลุ่มวิชาชีพที่เลือก				
21.	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความ ต้องการสูงในปัจจุบัน				
22.	ต้องการสร้างฐานะทางการเงินของ ครอบครัวให้ดีกว่าเดิม				
23.	เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ในขณะที่เรียนสามารถ นำวิชาความรู้ที่ได้รับ ไปหาเงินพิเศษได้				
24.	เป็นอาชีพที่มีโอกาสหารายได้พิเศษเพิ่ม ขึ้น นอกเวลาปฏิบัติงานประจำวันได้				
25.	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเรียนเพิ่มขึ้นอีก				
26.	ในปัจจุบันได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มวิชาชีพ ที่เลือกอยู่แล้ว				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ ที่	เหตุผลการเลือกกลุ่มวิชาชีพ ที่ต้องการศึกษา	ระดับของเหตุผลที่เลือก			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคม และสิ่งแวดล้อม				
27.	เป็นวิชาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในปัจจุบัน				
28.	ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษานิยม เลือกเรียนมากที่สุด				
29.	เรียนตามความต้องการของบิดามารดา และผู้อุปการะ				
30.	เรียนตามคำแนะนำของญาติพี่น้อง				
31.	เรียนตามเพื่อน ๆ ที่รักและชอบพอกัน				
32.	เรียนเพราะเคยเห็นผู้ประสบความสำเร็จ ในวิชาชีพนี้				
33.	อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอน แนะนำให้เรียน				
34.	ได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพใน กลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ จากสถานศึกษา				
35.	มีโอกาสศึกษาต่อได้มากกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น				
36.	เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำหายความสามารถ และเปิดโอกาสให้แสดงออกได้				
37.	ลักษณะรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่เรียน ง่าย ๆ และสบาย ๆ				
38.	ลักษณะรายวิชาที่เรียนต้องใช้การคิด การคำนวณตัวเลข				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 เหตุผลการไม่เลือกกลุ่มวิชาการเลขานุการ

คำชี้แจง

สำหรับนักเรียนที่ไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นผู้ตอบแบบสอบถามให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้ 5 ข้อความ ที่ตรงกับเหตุผลการไม่เลือกศึกษากลุ่มวิชาการเลขานุการ โดยจัดลำดับของเหตุผลตามลำดับที่สำคัญที่สุดเป็น 1 และเหตุผลรองลง ไปเป็น 2, 3, 4, 5, ตามลำดับ

*****

1) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับตนเอง

- ( ) มีความสนใจในกลุ่มวิชาชีพอื่น
- ( ) มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพอื่น
- ( ) บุคลิกภาพ รูปร่าง หน้าตา ไม่เหมาะสมกับเลขานุการ
- ( ) นิสัยไม่เหมาะสมกับงานด้านเลขานุการ
- ( ) ไม่ถนัดกับงานด้านเลขานุการ
- ( ) ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในขอบเขตที่เลือกกลุ่มวิชาชีพอื่นได้
- ( ) ไม่ชอบทำงานที่ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใครคนใดคนหนึ่ง
- ( ) ไม่ชอบงานด้านการต้อนรับ การให้บริการช่วยเหลือและเอาใจผู้อื่น
- ( ) ไม่ชอบการทำงานที่มีเจ้านายเฉพาะตัว

2) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

- ( ) วิชาชีพเลขานุการ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ทำงานทำยาก
- ( ) วิชาชีพเลขานุการ เป็นเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีรายได้น้อย
- ( ) วิชาชีพเลขานุการ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ไม่มั่นคง
- ( ) วิชาชีพเลขานุการ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานน้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ
- ( ) งานอาชีพเลขานุการ เป็นอาชีพที่ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ
- ( ) บทบาทหน้าที่ของเลขานุการต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตลอด
- ( ) ลักษณะงานอาชีพเลขานุการ เป็นงานที่น่าเบื่อ ซ้ำซาก จำเจ
- ( ) ลักษณะงานอาชีพเลขานุการไม่เป็นอิสระ ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของบุคคลคนเดียว
- ( ) การทำงานในวิชาชีพเลขานุการไม่มีอิสระในการใช้ความคิดเป็นของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของตนเอง ทรัพยากรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ

- ( ) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีรายได้น้อย
- ( ) ผู้ปกครองมีสภาพทางเศรษฐกิจดี พอที่จะอุดหนุนให้เรียนในกลุ่มวิชาชีพอื่น ๆ ได้
- ( ) วิชาชีพเลขานุการ เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อย
- ( ) บิดามารดา มีกิจการ ให้รับช่วงดูแลกิจการต่อ ในกลุ่มวิชาชีพอื่น เมื่อสำเร็จการศึกษา
- ( ) การเรียนกลุ่มวิชาชีพเลขานุการ มีโอกาสในการหารายได้พิเศษ ในระหว่างเรียนน้อย
- ( ) การประกอบอาชีพเลขานุการ มีโอกาสในการประกอบอาชีพอื่น เพื่อหารายได้พิเศษนอกเวลาปฏิบัติงานน้อย
- ( ) การทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่น สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วกว่า

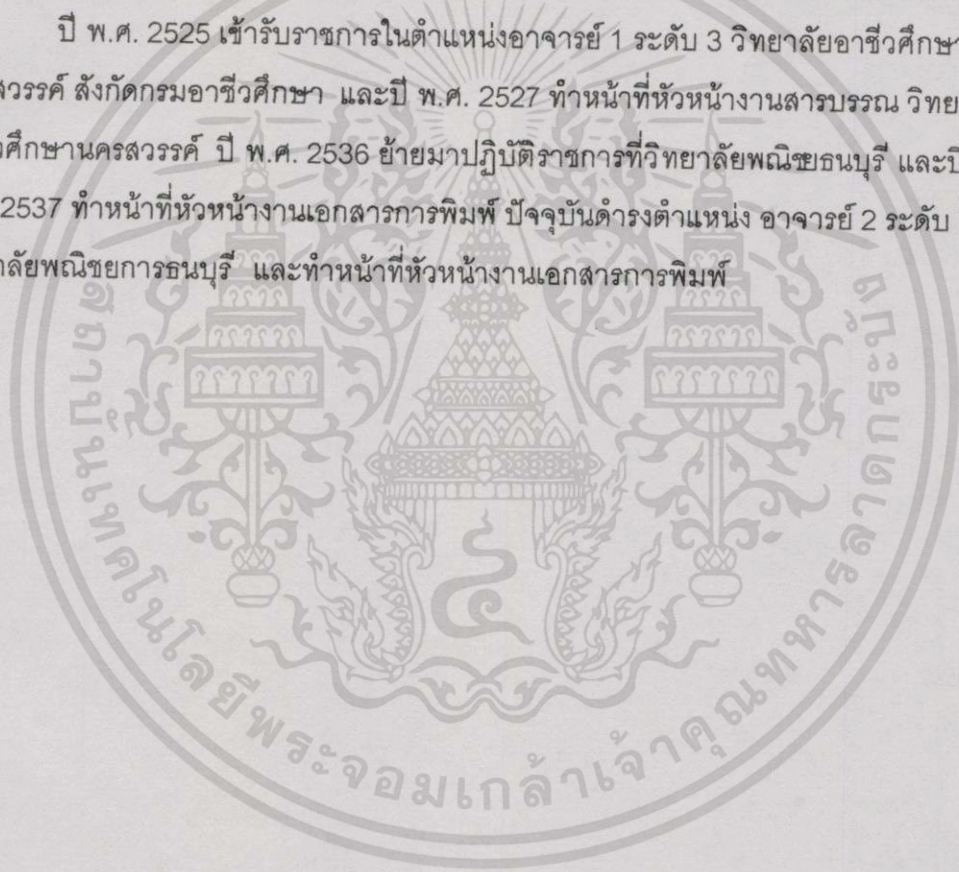
4. องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

- ( ) บิดามารดา ญาติพี่น้อง และผู้อุปการะไม่สนับสนุนให้เรียน
- ( ) โอกาสในการศึกษาต่อน้อย
- ( ) การเรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการ เป็นการเรียนภายในห้องเรียน ไม่มีกิจกรรมเสริมเหมือนการเรียนวิชาชีพอื่น
- ( ) สถานศึกษาให้ความสนใจการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการเลขานุการ น้อยกว่ากลุ่มวิชาชีพอื่น
- ( ) วิชาตัวเลขที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาการเลขานุการเป็นวิชาที่ยาก
- ( ) เป็นอาชีพที่ไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน
- ( ) เป็นกลุ่มวิชาชีพ ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษาเลือกเรียนน้อย
- ( ) ค่านิยมในสถานศึกษามองว่านักเรียนที่เรียนเลขานุการมีผลการเรียน และความประพฤติไม่ดี ไม่ตั้งใจเรียน
- ( ) มีความเชื่อว่าการเป็นเลขานุการเป็นอาชีพของผู้หญิงเท่านั้น
- ( ) ค่านิยมในสังคมมองว่าเลขานุการ คือ ผู้รับใช้ และให้บริการเจ้านาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุภาภรณ์ เลอเลิศวณิชย์ เกิดเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2502 ที่จังหวัดสมุทรปราการ สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การเลขานุการ) ปีการศึกษา 2522 จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพัฒนวิชาการพระนคร และบริหารธุรกิจบัณฑิต (ธุรกิจศึกษากการเลขานุการ) ปีการศึกษา 2524 จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. 2525 เข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษา นครสวรรค์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา และปี พ.ศ. 2527 ทำหน้าที่หัวหน้างานสารบรรณ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2536 ย้ายมาปฏิบัติราชการที่วิทยาลัยพัฒนชนบุรี และปี พ.ศ. 2537 ทำหน้าที่หัวหน้างานเอกสารการพิมพ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี และทำหน้าที่หัวหน้างานเอกสารการพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้